

3 1761 07569049 5

Gandrup, Charles
Savonarola

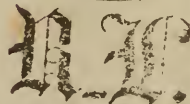
PT
8175
G35S3

1024
CHARLES GANDRUP

SAVONAROLA

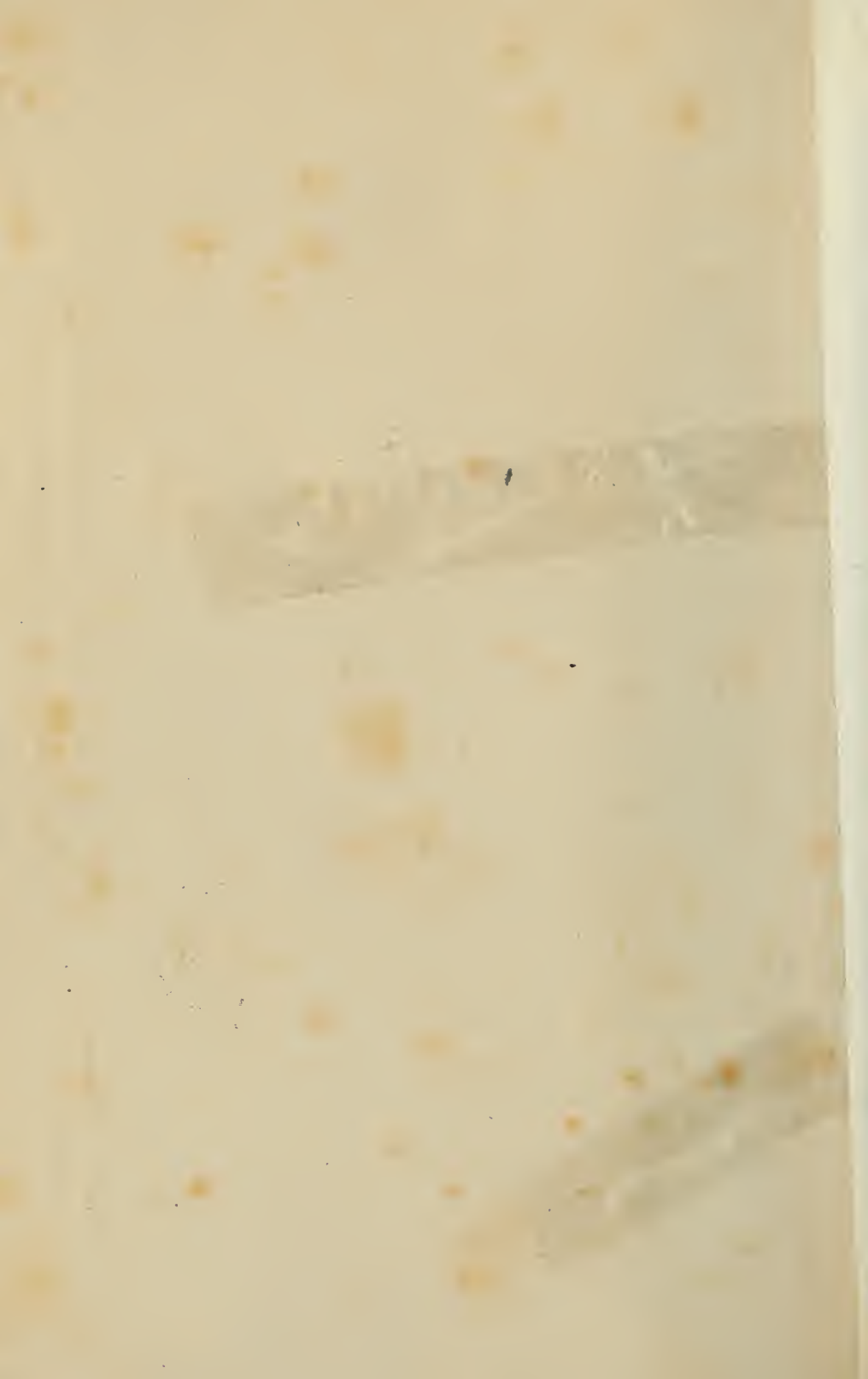
TRAGEDIE I FEM AKTER

KJØBENHAVN

ANDR. FRED. HØST & SØNS FORLAG

1877

SAVONAROLA

TRAGEDIE

AF

CHARLES GANDRUP.

KJØBENHAVN

ANDR. FRED. HØST & SØNS FORLAG

1877

PT
8175
G3593

Sally B. Salomons Tryk.

PERSONERNE.

Savonarola, Prior for San Marco.

Domenico }
Silvestro } Dominicanermunke.

Veri af Medici }
Giuliano, Medicis Søstersøn } Florentinske Adels-
Popoleschi } mænd, Savonarolas
Albizzi } Modstandere.

Sismonda, Albizzis Hustru.

Catella, hans Datter.

Romolino, Kardinal, pavelig Legat i Florents.

Francesco }
Rondinelli } Franciscanermunke.

Corbizio, Adelsmand, paa Savonarolas Parti.

Maruccio, en Krigsmand.

Benedetto, hans Broder.

En Uldvæver.

En adelig Tjener.

En Herold.

Pietro, en Arbejder.

Soldater, Borgere, Munke o. fl.

Handlingen foregaar i Florents 1498.

FØRSTE ACT.

En Gade i Florents. Solnedgang. Domkirkens Klokker
kime. Veri af Medici staar og lytter. Popoleschi
kommer ind.

Popoleschi.

I her! — vel mødt!

Medici.

vel mødt!

Popoleschi.

en herlig Aften!

Medici.

Ja! —

Popoleschi.

hvi saa ordknap, Medici, i Aften,
saa adspredt? knap I ændsede mit Komme! —
Hvis eders Hustru var lidt mindre fager,
da svor jeg paa, I stod som Elsker her
og ventede herlig Venteløn.

Medici.

Maaske!

Ved I, hvad hine Klokker mumle om?

Popoleschi.

De lyde altid jo ved Solens Nedgang.

Medici.

Ja, ja! — men nu! i Aften! denne Stund,
ved I slet intet? —

Popoleschi.

Nej! hvad mere?

Medici.

Tys! —

En anden Sol just stunder nu til Nedgang
for aldrig mer at hæve sig.

Popoleschi.

Hvorledes?

Medici.

Tal sagte! — hør! — Savonarola ringes
til Døden nu! forstaar I saa!

Popoleschi.

Nej! — tal! —

Medici.

Hans Maal er fuldt; tolv unge Adelsmænd,
I kjender mange af dem, have svoret
at standse Munken paa hans Sejrsbane.
I Kirken har de samlet sig og vente
kun paa det Tegn, som Giuliano giver,
da slaar hans Time

Popoleschi.

Ha! I vidste det
og hindred ej den Udaad!

Medici.

Lad ham falde!
at Florents atter frit og let kan aande.

Popoleschi.

Man aander ikke let med Mord paa Hjertet.
Jeg er ej Munkens Ven, det ved I vel,
og helst jeg saa, at ej han stod ved Styret,
til aaben Kamp er jeg beredt, men dette
forægter jeg. Jeg vil derhen! —

Medici.

Nej stands! —

Mislykket! — se! de sammensvorne fly
Se der! han selv! — Den Djævel kan ej dræbes! —
Kom! gaa til Side! — Folket raser! kom!
Harne gjør blind, — afsted! —

(de gaa ud).

(Nogle Adelsmænd med dragne Klinger fly over Scenen.
Maruccio, der holder fast i Giuliano, Corbizio, Dome-
nico, Silvestro, Benedetto og Folk ile ind.)

Maruccio (til Giuliano, der vil slide sig løs).

Du slipper ikke! — denne Arm kan vel
imod din Kyllingkraft forslaa — Nu stille!

Giuliano.

Slip! slip mig, Karl!

Stemmer.

Hold fast paa den Forræder!

Maruccio.

Spar kun din Kraft; Savonarola skal
først fælde Dommen over Dig, før slipper
jeg ikke Taget.

Giuliano.

Ha! — mit Sværd! —

En af Folket.

Det tabte

du der, hvor du har ladet Æren ligge.
En Mand som du bør aldrig føre Væрге.

Giuliano.

Ha, Nar!

En anden.

Han bider som en arrig Hund,
tag Benet til jer!

Giuliano.

o! gemene Tølper! —

En tredie.

Der kommer vor Profet!

Mange Stemmer.

Savonarola!

Savonarola! hil Dig! hil Dig!

Andre.

Stille!

lad ham nu tale!

Maruccio (til Savonarola.)

Se! ham fik jeg dog,

De andre undløb. Fæld du nu hans Dom!

Stemmer.

Døm ham! døm ham! ham Døden times skal!

Andre.

Saa! stille! tys! lad nu Profeten tale!

Savonarola.

Se paa mig, Giuliano! svar mig saa,
hvorfor er du saa gridsk paa dette Legem?

Giuliano.

Fordi jeg hader dig!

En af Folket.

Her har jeg en Daggert, du! — se hvor den
blinker af Lyst. Maa jeg støde til, Savonarola?

Savonarola.

Bort! — rør ham ikke! —

(til Giuliano.)

Saa ung og alt saa tungt et Had i Hjertet,

det stemmer ikke. — Hadet er en Orm,

den farefuldste for Livets Træ;

er den i Roden, visner Glædens Blomster.

Du hader mig! — hvad har jeg gjort dig, Ven!

Giuliano.

Hvad du har gjort mig! — Ha! saa tør du spørge!

Hvad du har gjort mig! — Fang mig ej med

Spørgsmaal!

Nævn ikke mig, thi jeg er kun en Sten

i Florents stolte Bygning, som du skænder.

men hvad du gjør mod den, det rammer mig;

thi jeg har elsket Florents, som det var,

før du fik smittet Staden med dit Væsen;

men som den er, nu væmmes jeg ved den;

thi hvor jeg gaar, ses dine Spor paa Vejen

og fylde mig med Bitterhed og Had.

Før du blev Herre her, sprang Glæden om

paa Gaderne som Solens lyse Straaler

en Foraarsdag; men du har lagt en Lænke

omkring dens Fod, du magre Taabe — Hvo

har givet dig den Ret! (Folket mumler). Nej, jeg
vil tale! —

Før du fik listet dig til denne Magt,
hvormed du brammer nu, fandt Ynde, Skjønhed
et venligt Hjemsted selv i fattigst Vraa,
og hilste os, hvorhen vi vendte Øjet.
Hvor er det alt? du jøg dem ud med Haan!
Hvo gav dig Ret til det? i Kraft af hvad
tør du forhaane Kunsten som en Skjøge,
i Kraft af hvad skal Glædens Melodier
til Klagesange ændres, Smilet slappes
paa Ungdoms Kind, Livslysten lukkes ude.
Fordi du mangler Marv, du visne Munk,
skal vi forsmægte, hvad! hvor er din Ret?
Fordi du synes, Kuttene klæder dig,
skal derfor jeg min Fjer af Hatten rive?
Savonarola, nej! din Ret den er
i Maanen hist men ikke her i Florents.
Her har du Magten kun, men ingen Ret,
en Magt, du støtter paa den store Masse,
hvis Øjne du har blændet med dit Ord,
De føje dine Luner, løbe for dem
som Toppen for en Pidsk, men vogt dig, Munk!
endnu har Florents Mænd med sunde Sandser,
som harmes ved din Færd; Taalmodigheden,
som saa igjennem Fingre med dit Vanvid,
er omskabt nu, du ser, den viser Tænder!
Lad os om Livet, bliv du i din Celle,
hvis ikke skal snart Sværdet Dommen fælde;

thi vi har Fortids Retten i vort Skjold,
vil du ej vige, har vi Ret til Vold.

En af Folket.

Savonarola! han haaner dig og os! lad os! —
fæld hans Dom, den Galning!

En anden.

Stød ham ned!

En tredie.

riv hans frække Tunge ud!

Flere.

ingen Skaansel mod ham! --

Savonarola.

Vær stille nu, og rør ham ikke, Venner!
Den Kjærlighedens Lov, som jeg har tolket
i Dag i Herrens Tempel, byder os
at elske dem, som hade os, og vi
vil ej med Tungen blot men ved vor Gjerning
stadfæste Herrens Lov. Ej heller fordrer
den Sag, vi kæmpe for, Bloddommens Segl,
kun rene Hjerter vil den. — Med hvad Ret
jeg griber ind i Livet, spurgte du.
Spørg ikke mig, spørg din Samvittighed,
og du vil faa et Svar, som ligner mit:
jeg har den Ret, som Livets Herre giver
enhver, som kæmpe vil for Aand og Sandhed.
Min Ret er ældre, Ven, end din; thi min
har Rod i Evigheden, din i Tiden,
naar din er muldnet, sætter min end Blomster,
og derfor trænger gennem Tidens Skal
mit Ord som et tveægget Sværd, at jeg

kan vise eder Evighedens Kjærne.
Du hader mig, og de, hvortil du hører,
fordi mit Ord ej kildrer eders Øre,
fordi det sætter Bom for eders Lyster,
fordi min Alvor er for tung en Føde
for eders lette Sind, og naar I ser den,
kan ej Samvittigheden mere sove.
Derfra jert Had, jeg frygter det dog ikke,
jeg tjener En, som evner mer end I,
og han vil bruge mig til Florents Redning.
For dig vil jeg kun bede, gaa med Fred:
thi Hævnen hører Herren til, ej os.
Du er saa ung, din Ungdom dig undskylder,
søg Glemsel for det Had, som nu dig fylder;
giv mig din Haand til Pant derpaa —

Stemmer af Folket.

Hil Dig! Hil Dig! Savonarola!

Savonarola.

Du tøver!

Giuliano.

Ha Munk! det kan ej nytte dig, du prøver
at fange mig med disse Kneb. Tilbage
med Haanden der! ve mig, at jeg skal tage
mit Liv af Dig som Naade. Florents! ve!
at saadan Trældoms Tider du skal se.

(han iler ud.)

Savonarola.

Det Ansigt spaar ej godt for Ejermannden.
Den Lidenskab, som præntet staar derpaa,

hans værste Fjende blive vil og mørkne,
hvor Skjæbnen havde tænkt paa lyse Dage.

En Kvinde.

Ve, ve det Skjød, der fødte denne Mand,
og ve de Bryster, som ham diede,
Profeten har ham dømt.

Flere.

Ve over ham!

Domenico.

Her staar den Mand, som for Savonarola
har vovet mer end alle vi, thi vid,
med Fare for sig selv afværged han
den Dolk, som Giuliano retted mod ham.
Hvad du har gjort mod ham, vil alle vi,
som elske ham, med al vor Kjærlighed
og al vor Tak dig lønne for.

Alle.

Det vil vi!

Corbizio.

Jeg har kun gjort, hvad hver en ærlig Mand
vil gjøre. Jeg begjærer ingen Tak,
selv er jeg fyldt af Tak til Gud, fordi
han brugte mig til denne Gjærning.

Savonarola.

Ven!

Guds Fred med dig, selv kan jeg intet give,
min Armod vil for ham din Talsmand blive.
Og nu Farvel, gaa rolig hver sin Vej
foruden Frygt; thi Herren svigter ej.

Imorgen atter i St. Marcos Hal
trods Fjendens Vold Guds Lov jeg tolke skal.
(de gaa alle ud undtagen Maruccio og Benedetto.)

Benedetto,
som under den foregaaende Scene flere Gange kæm-
pende med sig selv har nærmet sig til Broderen, men
atter trukket sig tilbage, gaar nu hen til ham og siger:

Min Broder!

Maruccio.

Ja!

Benedetto.

Se paa mig!

Maruccio.

Benedetto!

du græder, Broder!

Benedetto.

Ja, jeg tror det, Broder!

Det er min Kjærlighed, der strømmer over
og slukker med sin Taare Hadets Glød.
Giv mig din Haand! jeg hader ikke mere.

Maruccio.

O Benedetto! Broder, er det sandt!

Det tynged mig saa svart!

Benedetto.

mig ogsaa, tro mig!

Det Had, som jeg har baaret til dig, var
en Skygge paa min Vej, som skjulte Glæden
og lod mig uden Søvn i Nattens Timer.
Og ofte fatted jeg en stærk Beslutning
at rive Hadet ud og glemme Alt,

da gik jeg til dig; men før jeg fik naaet
din Dør, var atter Hjertet i mig klamt,
jeg vendte om. Du ved, mit Sind er sejt
og glemmer ikke let en Uret; jeg
har kæmpet haardt og længe, skjønt jeg vidste,
at Alt laa i min Haand; du er blødsindet
og vilde let tilgive, at mit Had
var større end din Brøde.

Maruccio.

Ja, af Hjerte! —

Naar du med Ro vil overlægge Sagen,
vil ogsaa let din Broder du tilgive.
Husk Benedetto, at hun fristed mig,
og jeg var —

Benedetto.

Ha! — o Broder, ti! rør ikke
ved Sagen med et Ord, men lad os begge
i Tavshed gaa forbi, hvis Tanken møder
den Sag mer paa sin Vej, som uden Hilsen
man gaar forbi en god Bekjendt, man ikke
vil kjendes ved. Jeg ængstes ved at se den! —
Et umildt Sind er haardt at strides med.
Da Munken jeg i Kirken hørte tale
i Dag om Kjærlighedens store Bud
og saa hans Ansigt lyse, mens han talte,
da var det som om Hadets Lænker brast.
Den Fred, jeg længe savned, som jeg kun
fra vore Barndomsdage huske kan
kom atter i min Sjæl, jeg blev som nyskabt,
jeg kjender ikke Verden mer, mig selv,

Alt er forandret; hvad igaar jeg tyded'
som Had, Misundelse, i Dag forklares
paa mere ædel Vis; jeg staver bedre.
Jeg er saa ung og glad — tryk nu min Haand
og lad os saa gaa sammen til vor Moder.

Maruccio.

Der bliver Glæde hjemme, tro mig, Broder.
(de gaa Arm i Arm ud.)

En Sal i Medicis Hus. Medici og Giuliano komme ind.

Medici.

Du er for voldsom, for fremfusende;
din Hidsighed forplumrer vore Sager
og røber jo for Folket just de Tanker,
som helst vi ville skjule — husk dog paa,
du er min Søstersøn, og hvad du gjør
og hvad du siger skrives paa min Regning.
Det maa ej være, du maa læmpe dig
og ikke blæse til den Ild, som brænder.
Hvis vi vil vinde her, da maa vi lade
vor stolte Tanke gaa i Tiggerdragt
med ydmyg Mine, at den ikke røber
sit Hjemsteds Storhed, ellers se de klart
og altfor tidlig, hvad vor Vilje søger.
Du burde have bøjet dig for Munken,
thi Folket stod der, og med fager Tale
de harmoptændte Sind forsonet; Ordet
er til at bøde paa vor Handlings Brøst.
Du tirred dem ved din Kaadmundethed.

Giuliano.

Jeg kan ej lefle med de Dumrianer,
ej krumme Ryg for disse Lazaruser,
om jeg saa vandt den hele Flok derved.
Tilgiv mig, men jeg kan ej.

Medici.

Ha! du kan ej!

du kan ej, siger du. O, dumme Stolthed,
som heller lader Guld i Støvet ligge,
end den vil bøje sig for det at tage.
Du kan ej! hvad! — vil du da heller, Mand,
at du og dine evig trælle skal,
end ved dit Snille bryde disse Lænker.
Du ved, at hvis ej vore Meningsfæller
faar Overmagt i Raadet, Giuliano,
da maa vi sukke under Munkens Svøbe,
som nu vi gjør det, alle vore Dage.
Savonarola har for mange Stemmer
blandt Raadets Mænd for sig, faa vi kun Magten
og Overvægten der, da kan vi dristig
ved stærke Forholdsregler hindre ham
og kue ham maaske — det ved du alt,
og dog du kan ej! se paa mig, jeg er
ej blot i Alder, men i Magt og Hæder
din Overmand, og jeg kan bøje mig
og le ad deres jammerlige Spøg
og trykke rørt de grimme, haarde Hænder
men venlig Forespørgsel til den Viv, det Barn,
jeg aldrig saa og aldrig gider se.
Og dette kun — maaske kun for en Stemme,

som jeg vil rødme ved at kjendes ved,
og du, du kan ej! stands den Taabetale.

Giuliano.

Jeg mener dog, vor Sag kan rose sig
af Retten, som den fuldt har paa sin Side;
jeg tænkte ej, at Retten har behov
at bruge Kneb, den sejre maa tilsidst.
Det er min Tro, og derfor kan jeg ej!

Medici.

Saaledes snakker man, naar man er ung,
men lyt til min Erfaring! sikrere
et Fæste faar din Fod paa Livets Stier,
naar Klogskab er din Fører. Saa du mener,
at Retten bliver Ret, hvordan det gaar,
at ved sin egen Kraft den maa besejre
de Hindringer, der true den. Jo vist!
nej Ret er Magt, og Magten er den Ret,
for hvilken alle bøje sig. Grib Magten,
og du har grebet Retten med det samme,
thi Ret er kun Forklædninger af Magten.
Der gives ingen mere flygtig Mode
end Rettens Klædebon. Grib Magten, Søn,
og alle klæde sig, som du befaler!
vi vil erhverve os, hvad vi har mistet,
men det maa ske ved snild og agtsom Adfærd
og ej ved disse tomme Theorier
og Gjøglesyner, Ungdoms Lettro avler.
Tro mig, min Søn, handl efter denne Lære
og stor vil da din Lod paa Jorden være.

Giuliano.

Er dette den Erfaring, Livet giver,
gid jeg da ej blev gammel! jeg er ung
endnu og kan ej følge denne Lære.

Medici.

Du kan ej! — godt! saa kan jeg heller ikke
benytte dig, til hvad jeg havde tænkt mig.
Du er for ung til mine modne Planer,
din Skulder har for ringe Bærekraft
til Stordaads Tyngsel. — Godt, saa er vi færdig!
Nu vil jeg søge mig en anden Mand,
som passer for Albizzis Datter. Den
som hende eje skal, maa være os
en fuldtro Mand. Til hendes rige Medgift
vi stundom nogle Krav vel stille maa;
dog hun er fager Løn, selv uden Medgift
blev hun ved Skjønhed rig. Hvad mener du?

Giuliano.

O spar mig for et Svar! — jeg lyder eder!
for hende kan jeg alt undtagen ét!
at miste hende. Bliver hun min Hustru,
det maa hun, og det skal hun, da, o da! —
jeg følger eder, men bered mig Vejen,
endnu er jeg kun altfor langt fra Maalet.
Jeg frygter for, en anden alt har taget
den Plads i hendes Hjerte, jeg maa eje;
thi ellers maatte jo en Kjærlighed
som min, saa glødende, saa indholdsrig
forlængst alt have vundet den.

Medici.

Frygt ikke!

den Sag jeg med Albizzi snart skal ordne,
jeg har alt forhen stillet den i Udsigt
som en Nødvendighed; saavidt jeg mærked,
mit Forslag vandt hans Bifald. Stol paa mig
men hold til Gjengæld saa dit Løfte til mig
og underordn dig Sagens høje Hensyn,
thi ellers maa jeg —

Giuliano.

intet »ellers« mer,
din Sag er min, i hvad der saa end sker.

Medici.

Der er Albizzi, gaa nu, Giuliano!
vi har Forretninger! — om denne Sag
vi to skal tales ved en anden Dag.

Giuliano.

Prøv ej min Længsels Taalmod altfor længe. (gaar.)

Medici (for sig.)

Der fik jeg Grebet i de rette Strænge!

(Albizzi kommer ind.)

Det glæder mig at se jer her hos mig.

Albizzi.

Jeg takker eder.

Medici.

Hvad er hændet jer?

I er forstemt, saavidt jeg ser.

Albizzi.

Det er jeg,
og Grunden kommer jeg at sige eder.

Medici.

Saa stemmer den Forstemthed mig til Glæde,
jeg tør nu frit Albizzis Ven mig kalde.

Albizzi.

Det turde I forlængst, hvis I vil unde
mig denne Ære.

Medici.

O! — jeg er opmærksom.

Albizzi.

Det er den Galskab, de Brushoveder,
der anfaldt Munken i St. Marco nys,
der ærgrer og bekymrer mig.

Medici.

Hvorledes!

Albizzi.

Jo for det første frygter jeg, at man
skal det fortolke, som om vi og vore,
der jo med Rette regnes blandt hans Fjender,
en Finger havde med i Spillet her.

Og det oprører mig; ej jeg, ej nogen
af vore Venner skjældes bør for Stimænd.

Vi er hans Fjender, men paa ærlig Vis,
af os vil ingen laane Haand til saadant.

Vi har vor Ret, den stride vil for os.

Medici.

Ja, det er sandt, vor Ret vil engang sejre;
thi Magt er Tidens Barn og dør med den,
naar Retten ej har diet den fra Føds'len. —
Indrømme maa jeg, vi kan krænkes haardt
ved den Fortolkning.

Albizzi.

Og nu kommer dertil,
at Giuliano, eders Søstersøn,
med hvem vi havde vore fælles Planer,
var fremmest iblandt dem; — det smerter mig.
Hvorledes kan jeg give ham min Datter,
naar han kan være med til saadan Udaad?
Mit Navn skal af en Svigersøn ej plettes,
dertil er det for gammelt og for godt.

Medici.

Det vil han aldrig, og det skal han aldrig,
saa var jeg selv den første til at hindre
en saadan Pagt. Dog tro mig, ædle Ven,
I tager denne Sag lidt for alvorlig.
I kalder dem Brushoveder, og det
er Navnet just, hvormed de skal betegnes.
Det hede Blod forløb sig, intet andet.
At det kan koge, er just intet Under,
Savonarola brænder dem som os;
men vi maa køle med Forstanden, naar
det bruser op for stærkt. Jeg har ham dadlet
og strængt advaret, saa jeg mener nok,
at I ej mer skal have Grund til Klage.

Albizzi.

Saa stoler jeg derpaa!

Medici.

Det kan I sikkert.

Albizzi.

Dog frygter jeg, den Sag vil skade os
ved Valget, som nu forestaar til Raadet.

Medici.

Hvorledes mener I, det stiller sig?

Albizzi.

Saavidt jeg skjønner, er vist Popoleschi den, som vil faa de fleste Stemmer for sig for denne Gang af os. Vi andre maa med Taalmod vente tvende Maaneder endnu, om da ved næste Valg vi kan af Lykkens lunefulde Gunst os rose. Hvor klart og ofte I end viste Folket, at Egennyttens og Ærgjerrighed ej er den Kraft, der lokker jer til Styret, men Folkets sande Vel, saa kan I ej dog rive deres Mistro dem af Hjertet; den skeler efter eders venstre Haand, naar eders højre handler, eders Navn kan man ej glemme.

Medici.

Kan man det ej glemme?

Kun altfor kort Erindring har de Daarer, at de for Munkens Sladder glemme kan den Stordaad, Medicæerslægten har for denne Stad fuldragt. Lad Skam og Skjændsel kun ramme denne Slægt, den har fortjent det.

Albizzi.

Jeg fatter eders Harm og deler den.

Medici.

Det maa I, Ven, saa vist som I jo er en ægte Adelsmand, saa vist som I jo elsker eders Fædres Stad, thi se

paa Florents nu, og maal saa ud dens Hæder
mod den, som var — en Afstand, o saa stor,
at vore Øjne frygte for at se den.

Der var en Tid, da Florents var den første
blandt Stæder i Italien, dens Bud
blev frygtet og blev adlydt milevidt,
en Hersker, stolt og mægtig, til hvis Gunst
man bejled med Begjær, og nu — en Stodderkonge,
som knap engang har Pjalter til at dække
sin Armod med. Vi er til Haan og Spot
for vore Naboer; den indre Ufærd
gjør udadtil os magtesløse. Pisa
er falden fra, og vi maa se derpaa,
thi vi kan ej til Lydighed dem tugte.
Vor Myndighed beklippes Dag for Dag!
Men hvorfor taler jeg til jer derom,
I véd det alt som jeg — min Sorg dog trænger
til at faa Luft, bær derfor over med mig!

Albizzi.

Den Sorg er min som eders, ædle Ven!
jeg agter eders Venskab dobbelt værd
og stiller dobbelt glad mig ved jer Side
til Kamp imod Savonarola og
de Urosmænd, som ødelægge Staten,
fordi jeg sér, at eders Tanker gjælde,
som eders stolte Slægts, kun Florents' Ære.

Medici.

Den Lod er god at blive vel forstaaet.
(afsides) Han rører mig! — (højt) Her er min Haand!

Albizzi.

og min! —

Medici.

For Øjeblikket staar vor Sag kun daarlig;
thi omendskjøndt Partierne i Raadet,
hvad Tallet angaar, saa omtrent staa lige,
saa støtter Folkets Masse vore Fjender,
og derved skrækkes vore Venner der.
Jeg véd kun ét, som kan for Tiden hjælpe.

Albizzi.

Hvad mener I?

Medici.

Jeg mener det, som kan
det usandsynligste sandsynligt gjøre,
den lille Ting, som gjør de store smaa
og Smaafolk store, alle Tings Behersker,
ja I forstaar mig, Penge —

Albizzi.

Penge! — hvad!

jeg ser ej ret, hvorledes her de skal —
paa uret Vis — ved hemmelige Midler —
og købte Stemmer vil dog ingen af os
modtage Sejrens Løn.

Medici (afsides).

Hvor han er from! —

(højt.) Albizzi, Ven! — jeg væmmes ved den Tanke,
som den Formodning skjuler — købte Stemmer! —
udøve Tryk paa Mænds Samvittighed!
og det ved Penge! — det var at forhaane

den Sag, hvorpaa man tror, det helligste,
det bedste, nej, det sømmer sig ej os.

Albizzi.

Saa er vi enige, men hvortil da?

Medici.

Forstandig brugt kan Penge gjøre Stordaad,
og Mangelen deraf kan standse tidt
de ædleste og største Planers Fremvæxt.
Saaledes her. De Mænd, som virke for os,
maa hæmmes ej ved ydre Manglers Tryk,
og Tiden, som de hellige vor Gjerning,
skal ikke kjøbes ved Opofrelser
af Livets andre højst fornødne Krav;
de skal jo leve; mange af dem har
kun hvad de under Arbejd, Slid og Møje
indhøste kan — og det er Uret mod dem
at tage af dem, hvad de gavmildt yde
ved egne Savn til os og til vor Sag.

En Tjener kommer ind.

Kardinalen!

Medici.

Lad ham komme.

Albizzi.

Send Bud til mig! den Hindring maa vi fjærne,
i saadant Øjemed jeg giver gjerne.

Farvell jeg beder hilse Kardinalen.

Medici.

Med Glæde skal jeg det. — Farvel, Albizzi!

(Albizzi gaar.)

Hans Pung er dybere end hans Forstand,
Folk af den Art til meget bruges kan.

Medici.

— Velkommen!

min høje Kardinal!

Kardinalen.

Tak, Medici!

Jeg tænker, hvis I vidste, hvad der fører
mig nu til eders Hus, at eders Velkomst
fik særlig Klang i Dag.

Medici.

Hvorledes skal
jeg eders Ord forstaa?

Kardinalen.

Ja, hør mig blot.

I Dag har jeg fra Rom Budskaber faaet
med saadant Indhold, som maa glæde eder
og mig som jer, vi har jo fælles Glæde
og fælles Sorg desværre.

Medici.

Tal dog!

Kardinalen.

Ser I! —

det ene melder mig, at eders Venner
ved Pavens Hjælp har hvervet Lejetropper,
som vil staa rede til at hjælpe eder,
saasnart I mener, Øjeblikket er der
til Gjenoprettelsen af eders Magt
i Florents.

Medici.

Vore Venner hist i Rom
se ikke klart paa vore Forhold her.
Hvad nytter os en saadan lejet Skare,
saalænge hele Folket følger Munken.
Vi kan umulig tvinge det med Magt,
saalænge han er stærk, men lad dem finde
paa Midler til at slukke denne Ild,
som nu fortærer os, da skal jeg takke
dem hjertelig derfor.

Kardinalen.

Jeg er ej færdig,
I har ej hørt mig ud. Hans Hellighed
har selv tilskrevet mig; — I aner ikke,
hvor han er opbragt paa Savonarola,
fordi han listelig undslaar sig for
i Rom at møde, hvor han ham har stævnet.
Nu har Hans Hellighed dog i sin Visdom
et Raad udfundet for at faa ham til sig,
og er han der, nu ja, saa véd I vel,
der gives mange Maader til at faa
en Mand til Tavshed paa. Kort sagt
et Raad, som ganske sikkert hjælpe vil.

Medici.

Tør jeg da vide det?

Kardinalen.

Jeg véd ej ret,
han bød mig gjøre det saa skjult som muligt.
Saameget tør jeg sige, tror jeg dog,
det er et Tilbud, jeg i Pavens Navn

skal gjøre Munken, som vil friste ham,
hvis han ej er en Engel; og I véd,
at Engle har jeg aldrig troet paa.

Medici.

I véd ej, hvor I glæder mig ved dette.

Kardinalen.

Det vidste jeg, derfor til jer jeg kom
før end til ham, skjøndt selv jeg længes efter
at se ham snuble over denne Sten.

Medici.

Ja, gid hans Fod paa den sig støde maa.

Kardinalen.

Jeg derfor strax vil til hans Celle gaa,
og vist jeg tror, nu skal vor fælles Fjende
for sine Synder bøde.

Medici.

Jeg vil sende
mit bedste Ønske med jer.

Kardinalen.

Godt! Farvel!

bekrans kun eders Bæger denne Kveld!
min Vandring nu vil blive eders Held. (gaar.)

Medici (seende efter ham).

Hvis ej han var ham selv en Torn i Øjet,
han greb ej til saa ivrig og fornøjet.
Han hjælper kun, hvor selv han hjælpes vil,
af den Slags Venner er der mange til. (gaar.)

Savonarolas Celle i Sct. Marcusklosteret. Savonarola,
Domenico og Silvestro komme ind.

Savonarola.

Jeg véd ej noget bedre end at vandre
som nu i Kvelden gennem Klosterhaven,
det er min Lægedom for Dagens Møje.
Der var da ogsaa sjældent skjønt i Aften,
og Luften var saa mild. — Men det er sent;
gaa nu til Hvile, Brødre! eders Dagværk
fortjener nu sin Løn.

Domenico.

Hvad er vort Dagværk,
vort Arbejd imod dit, Savonarola.

Paa os du tænker altid, husk engang
at tænke paa dig selv. Du trænger mer
end nogen af os andre til at hvile.

Du vaager, mens vi vaage, og naar vi
er sovet ind forlængst, da sidder du
og skriver bort de lange Nattens Timer.

Savonarola.

Der kommer vel den Tid, da jeg skal hvile;
men jeg maa skrive ud, hvad Dagens Korthed
ej tillod mig at sige. — Gaa nu, Venner!

Silvestro.

Jeg beder dig, at du vil stænge godt
din Celles Dør, førend du sover ind.
Naar man ved Dagen midt imellem dine,
som vogte dig, tør øve Vold imod dig,
hvad kan man ej, naar du er ene her!
Opfyld min Bøn, saa sover jeg mer trygt.

Savonarola.

Sov uden Frygt for mig, jeg er ej bange,
og var jeg det, de skulde dog ej se det.
Forsagthed vækker Modet hos de fejge.
Mød Faren blot med Ro, da viger den
som oftest sky tilbage. Sov du trygt,
jeg frygter ej, thi Herren er min Vagt.

Silvestro.

Han skærme dig fremdeles med sin Magt!
God Nat!

Domenico.

God Nat!

Savonarola.

God Nat, I kjære Venner!

(De gaa.)

Savonarola staar og ser ud ad Vinduet.
Hvor der er skjønt og stille nu derude! —
Hvor underligt, at Menneskene ej
ty til Naturens Bog og lære af den,
de vilde blive visere derved
og komme Livets Sandhed nærmere.
Den Højhed, der med Straaleskrift staar skrevet
paa den vidunderlige Himmelkuppel,
den maatte dog forringe al den Lavhed
og al den Smaalighed, der æder sig
som Kræft i Tanken ind. Den stolte vilde,
betvungen af den mægtige, der taler
tonløst og stille Myndighedens Sprog,
sit Hoved bøje og udstrække Haanden
til Tiggeren, der ligger ved hans Dør.

Den vise vilde tie med sin Visdom,
og Tvivleren fortvivle for sin Tvivl.
Ved Stjernelysets Flammer vilde Konger
kun se sig selv som Støvkorn i en Dynge.
Utugtige jo maatte væmmes ved
de grimme Tanker, naar den skønne Himmel
bestraalte deres Sjæl, og gjerrige
forglemme Glansen af de gjemte Gylden.
Smaasorger vilde tie og de store
forklares og forædles, Kiv og Had
fordunste lig Dugdraaben paa et Blad,
og Fred lig Sommerregn paa Hjertet falde ---
ja, Herrens Højhed vilde fylde alle!

Det banker.

Savonarola.

Hvem banker nu? — kom ind! —

Kardinalen træder ind.

Guds Fred i Kveld!

Savonarola.

Tak! og Guds Fred igjen!

Kardinalen.

Du undres, tror jeg,
fordi jeg kommer til dig.

Savonarola.

Ja!

Kardinalen.

Hvorfor?

Jeg trænger til at tale ud med dig.
Min Trang jeg lød. — Nu er vi ene her,

og under fire Øjne glider Talen
og aabnes Hjertet bedst.

Savonarola.

Man siger saa!

Jeg tænkte dog, vi naaede til det Punkt,
da sidst vi skifted Ord i Folkets Paahør,
hvor Talen slipper, Handlingen begynder;
saa synes mig, at vore Veje skilles
nu for bestandig. Ord formaa ej længer
at slaa en Bro imellem jer og mig.

Kardinalen.

Kast ikke Vrag paa Ord, Savonarola!
der gives intet Svælg saa dybt og bredt,
hvor Ordet ej en Gjenvej finde kan,
naar Viljen blot er god.

Savonarola.

Her findes ingen!

Kardinalen.

Tal ej saa afgjort! miskjend ej saa ganske
vor gode Hensigt! skjøndt jeg sidste Gang,
vi taltes ved, som Pavens Sendemand
stod op imod dig, for at kæmpe mod dig,
saa vil jeg ikke nægte, at dit Ord,
der bar et Præg af Aandens Kald og Varme, —
ja, jeg vil tilstaa det, — mig stundom henrev
til en Beundring, som —

Savonarola.

Spar eder den;

jeg søgte aldrig nogen Mands Beundring.
Beundring er en Pynt, som ej kan passe

med Munkekuttens Vadmel. Spar den, Herre!
Jeg vil kun Sandhed —

Kardinalen.

Saa vil vi det samme.

Du gaar en Omvej, som kan lede vild;
og skjøndt ej selv du véd, hvor Vejen ender,
forleder du dog andre til at følge
dig i dit Spor. Se, det er ubetænksomt!
Du kunde finde Vejen lettere,
naar du var mere klog og sindig, Ven,
naar du gav Agt paa dem, som vil dit Vel.
Din Hensigt kan forfejles ved din Stivhed;
det baader ej din Sag og mindst dig selv.
Vær derfor klog og lyt til min Advarsel.
Du staar paa Randen af en farlig Afgrund.

Savonarola.

Guds Haand vil lede mig, hvis I har Ret.

Kardinalen.

Guds Haand vil dig forstøde, den er ej
en Hjælp for den, som ryster Kirkens Piller.

Savonarola.

Det gjør jeg ej. — Jeg vil kun rense Grunden
og feje Raadenskaben ud, at de
kan sikkert staa og trodse Tidens Brøst.

Kardinalen.

Din Hensigt er ej Forsvar for din Handling.
Du nægter Kirkens Hoved Lydighed;
tre Gange har Hans Hellighed dig stævnet
til Rom; men du, du trodser ham og afslaar
at møde der. Et saadant Brud paa Kirkens

lovsatte Orden, saadan dristig Trods
imod Guds Stedfortræder, hvad vil du
vel kalde den? — den har ej noget Navn —
og hvorhen peger den — hvor er dit Forsvar!

Savonarola.

I min Samvittighed!

Kardinalen.

Samvittighed!

o smukke Pynt for taabelige Indfald,
Vilkaarlighedens Stikord, store Navn
for golde Tanker, som ej Sæd kan avle
paa Ageren, som rask de lagde øde;
et Paaskud kun for Lovløshed og Trods.
Samvittighed! — tror du, at dette Skjold
kan værne dig, naar Kirken's Glavind falder
tungt paa dit Hoved?

Savonarola.

Ja, jeg tror det! —

Kardinalen.

Du

ej mangler Mod, det maa man lade dig.
Du bryder kjækt med al Autoritet
og gaar i Tillid til din egen Evne
og egen Retvished paa nye Baner?

Savonarola.

Et saadant Spørgsmaal stiller I til mig! —
dog det er jer, som stillede mig det
og ikke en af mine; hvis saa var,
hvis én, ja blot den ringeste blandt dem
mistydede saa ganske, hvad jeg lærte,

da var min Frygt og Sorg ej til at bære.
Jeg, som har æsket Samtiden til Kamp,
fordi det hører nu til Dagens Mode
at støde rask Autoriteten ned
fra Højheds Sædet og at sætte saa
sit eget lille jeg i Stedet for.

Jeg, som har sagt jer: Tiden smuldrer hen
som trøsket Træ, fordi den Visdomsmasse,
hvormed den næres og hvoraf den brammer,
er kraftesløs og strømmer ikke ud
fra Evighedens Kilder, som i Gud
just har sit Ophav. Jeg, som daglig viser,
hvor den Philosophie er magtesløs
og synes stor kun ved sin Opblæsthed,
som i sit Hovmod ej har Brug for Gud
og helst vil bortlé Aabenbaringen
som Eventyr; vel bruger den hans Navn,
men det er kun for at omsætte ham
i saadant Stof, som Tanken bedre magter.
At springe Gud forbi er Tidens Attraa.
Med Harme ser jeg kun den slette Vane
fordærve Tidens unge Førstegrøde.
At snakke hine kloge Hoveder
ret efter Munden er vor Ungdoms Skik;
den stjæler deres Tankers smukke Klæder
og pynter sig med dem; og Talemaader
med Frækhed kasted' hen, er nu det Sværd,
hvormed en Dreng vil abe Stridsmænd efter.
Se, derfor har jeg brændemærket Tiden.
Jeg vilde lære den at bøje sig

for Aabenbaringen og derigjennem
at finde saa sig selv til mandig Idræt.

Tør I da nægte mig Autoritet?

Den Frihedsaand, der staar med Gud i Pagt,
at lære Tiden den, det er min Agt.

Kardinalen.

Mit Spørgsmaal gjør dig Uret, ser jeg nu.

Dog er din Stilling endnu ej mig klar.

Var du i Daad saa vis som i din Tale,

jeg synes, at du burde gjøre andet,

end hvad du gjør. Tænk paa det vise Mundheld:

hvor Gjærdet lavest er, der gaar man over;

det gjør du ej; du taarner for dig selv

saa himmelhøje Hindringer just op,

at det ej lykkes dig, jeg frygter det,

at gjennemføre dine store Formaal.

Savonarola.

Forklar jer, hvis I vil!

Kardinalen.

Jo, ser du, Ven!

det er din Agt at standse Tidens Flod,

som truer med i Fartens Voldsomhed

at rive Himlens Myndigheder ned.

Det Formaal er prisværdigt; følg da ogsaa

den Vej, som synes sikrest; det er denne:

brug ej din Haand til selv at rive ned,

men støt med al din Kraft og al din Iver

den Myndighed, som er; jeg mener Paven.

Han vil jo netop, og han er jo dog —

Savonarola.

Han vil jo intet, og han er jo intet
i Herrens Tjeneste. En Myndighed,
som skammelig vanærer Højhedssædet,
hvorpaa han sattes, er en dobbelt Skade;
ej blot sig selv og derigjennem mange,
men og det store Kald, hvortil han valgtes,
forhaaner han derved. Han bærer Skylden,
naar Mennesket for Formens Sletheds Skyld
forgriber sig paa Sagens dybe Indhold.
Hos Herrens Tjener maa der være Samklang
imellem Form og Indhold. Han skal ej
tilpasses efter samme Lov, som I
opstille for en Kunstner; thi hans Liv
det er hans Værk, de to kan ikke skilles
paa overfladisk Vis.

Kardinalen for sig.

Det store Barn!

han griber efter Maanen. Jeg vil kjæle
en Smule for hans Indfald, det vil hjælpe.

Savonarola.

I véd jo vel, hvor gjerne jeg erkjendte
den høje Stol som Myndighedens Sæde;
thi min og Tidens Trang er stor dertil.
Jeg har ej noget større Ønske end
med Hjertets Ro at kunne bøje mig.
Jeg kan det ej! — Ja, var han blot et Gjenskin
af hvad han skulde være, var han Hyrden
i Sandhed for sin Hjord, da kunde jeg —
men nu, ha nej! —

Kardinalen.

Lad Guldets end omgives

af Jord og Muld, for Tidens Øjne skjult,
er Guldets der dog ej? Saaledes her:
er Paven ikke Kirkens Tolk og Bærer,
den absolute Myndighed i den?
er ej Ideen lige stor og skjøn,
for hvilken vi i hans Person os bøje,
om Tiden end hans Hellighed fordunkler
og stundom pletter den med Muldets Støv?

Savonarola.

Har jeg derpaa ej svaret eder? — Nej!
men jeg vil sparke Tidens Muld fra Guldets,
at man kan se og glædes ved dets Glans.
Hvad nytter det, I siger, det er Guld,
naar ingen ser det, glansløst hen det ligger.
Nej, straale skal det over Verden ud
og drage Sjælen ved sin store Skjønhed.
Derfor har Herren sat ham paa den Plads
i Verdens Midtpunkt, at hans Lys kan skinne
til fjernest Egne hen og samle alle.
Det har han glemt! — men han og hele Verden
skal vækkes op af denne dorske Ro.
Nu er det Tiden! Sodom og Gomorrha
blev ikke ramt af Himlens Vredesflammer
med større Ret end Roma, som det er.
Og denne Haand har Aanden valgt dertil.

Kardinalen.

Jeg skjønner, du har Ret i mange Ting,
og meget ved din Kraft forandres kan.

Men tror du ej, min Ven, Savonarola!
kan det ej tænkes dog, at du tog fejl
i Maaden, hvorpaa du vil vise Verden
din Hensigt nu, og vinde Verden for den?
Med Lempe vindes tidt, hvad Kiv forspilder.
Et Solglimt giver mere Græs, min Ven,
end tyve Hagelbyger. Tænk paa det!
du taler Oprør.

Savonarola.

Det gjør Sandhed altid.

Den smigrer ej med Tungen, naar den har
et Hjerte fuldt af Daddel, klapper ikke
den Kind, som den vil slaa.

Kardinalen.

Prøv dog mit Raad!

vær ej for hastig til at handle, Ven!
maaske vil Tiden komme dig i Møde.

Savonarola.

Her er ej Tid til Omvej eller Dvælen,
Sandheden er i Havsnød, skriger højt
til Himmelen om Hjælp, skal den ej drukne,
da maa der handles snart.

Kardinalen.

Selv dristigst Svømmer

bør unde sig saa megen Tid, at han
kan tage Maal af Armens Kraft og Vejen,
før han sig styrter ud i Bølgerne;
thi Mod foruden Tanke ligner Daarskab
og lønnes tidt som den. Det er ej let
at svømme imod Strømmen, hyppig hændes,

at Svømmeren ej opnaar andet, Ven,
end Døden; tænk paa det, Savonarola!

Savonarola.

Der gives dem, der tænkte denne Tanke
før I; jeg stundom har den mødt paa Vejen.

Kardinalen.

Nu vel! vis den ej bort, naar Tiderne
paanøde dig dens Selskab. Hør da paa den
med Taalmod, og læg dig dens Raad paa Sinde.

Husk ogsaa paa, at det er sidste Gang,
vi tales ved paa denne Vis, min Broder.

Nu tror jeg og, at vi det Punkt har naaet,
hvor Talen slipper, Handlingen begynder.

Hør nu et Ord af mig, førend vi skilles.

Vær ej vrangvillig, læmp dig, drag til Rom,
og du vil hastig rive alle med dig;

der venter dig en stor og herlig Fremtid,
og Kirken vil med Tak dit Navn indskrive

i Evighedens Bog. Du tror det ikke!

men jeg vil vise dig, at du har Uret

i denne Tvivl. Det er dig velbekjendt,

at Rygtet bar dit Navn paa sine Vinger

rundt i Evropa. Dommen over dig

er snart et Angreb, snart et Forsvar for dig.

Saa maa det være! — Ordet er kun Ord,

som hver kan tyde paa forskjellig Vis,

naar ej det ses i Sammenhæng med Manden,

der taler det. Saaledes gaar det Paven.

Først naar han ser dig, vil han dig forstaa

og med sit Klarsyn da din Færd bedømme
med al sin faderlige Mildhed.

Savonarola.

Ha!

Kardinalen.

Hør mig til Ende! Jeg har et Bevis,
som klart vil vise dig den store Uret,
du gjør ham, og hvoraf du klart kan skjøne,
at han i Hjertet skjuler bedre Tanker
om dig og dit end dem, han viser Verden.

Savonarola.

Hvorfor vel stille Lyset under Skjæppen?

Kardinalen.

Til Sagen nu! thi Valgets Tid er kommen
for dig, Savonarola. Vælg betænksomt.
Hvis du forkaster, hvad nu bydes dig,
da lér din onde Stjerne; thi dit Fald
da stunder til saa sikkert, som jeg staar
for dig i denne Stund. Alt staar til dig,
jeg vadsker mine Hænder.

Savonarola afsides.

Vel, Pilatus!

Kardinalen.

Men er du vis, og vælger du det rette,
da har du alt din Fod paa Lykkens Stige,
og der er intet Maal, hvorefter selv
den mest forvovne Tanke stræbe vil,
hvortil du ej kan naa.

Savonarola.

Mon og til Himlen?

Kardinalen.

Ja, netop, Son. Se Paven byder dig
igjennem mig en Plads i Kirkens Raad
blandt Kardinalerne. Jeg bringer her
det ydre Tegn paa denne Værdighed.
Savonarola, tøv ej! grib din Lykke.

Savonarola.

Hal aldrig skal den Løgn min Tinding smykke,
Giv den tillige! frist mig ikke mer,
Guds Dommerklik til saadant mildt ej ser.
Sig I til ham, som eder hid har sendt,
til saadan Pynt jeg aldrig Trang har kjendt.
Mit Maal er Sandhed! om end først min Død
skal farve Martyrhatten blodig rød.
Nu har jeg talt, og vil I mer erfare,
da vil i Folkets Paahør jeg jer svare. (gaar.)

Kardinalen.

Der er ej Mellemtone i den Mand.
Kun Vlamænd eller Daarer gjør som han.
I slige Folk er der en Trolddom lagt,
som lokker sært. — Han kues man med Magt.
(gaar.)

ANDEN ACT.

Gade i Florents. En Uldvæver sidder udenfor sin Bolig og læser. En adelig Tjener kommer ind.

Tjeneren

gaar hen til Uldvæveren og slaar ham paa Skulderen.

Hvad er det, du tager dig til, Mester?

Uldvæveren.

Jeg læser.

Tjeneren.

Det ser jeg nok; men er det nu Tid til saadanne Urimeligheder, nu da Carnevalet begynder. Nej, nej, Mester! nu skal alt springe, som har Ben at springe med. Hvad er det, du læser? Lad se! — »Korsets Triumf«. — Ha, ha, ha! — Har nu ogsaa Savonarola gjort dig gal, du er dog ellers en fornuftig Mand. Er du nu ogsaa bleven saadant et Heldøre?

Uldvæveren.

Bliv mig fra Livet med dine Titler, Kammerat, og lad mig i Fred, jeg gider ikke have Del i jeres fordømte Lystigheder.

Tjeneren.

Fordømte Lystigheder! (der komme flere Borgere til og høre paa dem.) Der har vi det! Fordømte Lystigheder! ha, ha! Hvis det er Gavn til, at vi faar flere Daarekistelekker i denne By, end vi har iforvejen, saa gjør han megen Gavn, den Munk, men ellers gjør han da ikke andet end Skade, Fortred og Ufærd!

Uldvæveren.

Man mærker nok de Noder, du støder i Trømpet efter. Du har en kort Hukommelse, skjøndt du har et langt Skjæg, du, for ellers vilde den fortælle dig noget om, at ingen af alle de højadelige Herrer har gjort Florents og dens Borgere den Gavn baade i Ord og Daad som Savonarola.

Flere.

Det er sandt, det er sandt, Mester!

Tjeneren.

Ja, det forstaar I jer nok paa, Godtfolk!

Nogle.

Siger han, vi ikke forstaar os paa det, hvad!

Uldvæveren.

Ja, ser du, vi simple Folk kan ogsaa Øjne at se med, som ikke række saa kort endda; men hvad mere er, vi har Hjerter, der taknemmelig komme dem i Hu, som gjør os godt, men ogsaa Næver til at slaa med, naar man træder os under Fødder. Og hvad Savonarola anbelanger, saa er han den Mand, der véd, hvad han vil; og hvad han vil, det forstaar vi og føler vi er godt og ret. Hvormeget

er vi ikke allerede i Gjæld til ham, svar mig paa det, hvad? hvordan var vi slupne for Frankerkongens rovlystne Horder, naar ikke Savonarola ved sit Ord dengang havde formaaet ham til at skaane os og vor Stad. Da var de mægtige Herrer stumme og hjælpeløse. Hvem reddede os fra Pietro af Medicis snedige Angreb og Vold uden Savonarolas Aarvaagenhed. Guds Aand varede os gjennem ham. Det er lettere at blive ved end at standse, naar der handles om ham, Kammerat. Hvem skylder vi vor Frihed og vor Ret til at have Stemmer i Raadet om Stadens Ve og Vel, Savonarola — Savonarola! — Jeg skal fortælle dig en Historie, der har mere Indhold end Længde, du. Da Tyrannernes Fader, Medicæeren Lorenzo, laa paa sit Dødsleje, og hans onde Samvittighed ene holdt ham i Live, og hans guldklædte Trælle ikke kunde finde noget Raad, da sendte han Bud efter sin Fjende — Savonarola. Han bad da om hans Velsignelse. Men hvad svarede Savonarola? »Giv Florents den Frihed, du har røvet den!« gav han Lorenzo til Svar. Lorenzo vendte sig haanlig fra ham. Savonarola tav, og Medicæeren døde uden Velsignelsens Fred.

Første Borger.

Saadan en Mand er vor Profet, ser du!

Anden.

Ja, der er ikke saa meget som et Hanefjed mellem hans Ord og hans Handling.

Tredie.

Han er netop efter vores Kogebog, forstaar du,

for han lærer os nok, at vi skal sætte Tæring efter Næring, men han lader sig og forstaa med, at vi ikke ere rene Hunde, men vi har ogsaa vore Rettigheder, vil —

Anden.

Ja, han lader ikke Stormændene efter Forgodtbefindende skalte og valte med os Smaafolk som de vil, men han taler Folket til dets Ret paa højere Steder.

Fjerde.

Det var et sandt Ord, Kammerat, for nu ser Junkerne sig om, før de har Mod paa at spytte længer end vi.

Første.

Ja, jeg siger bare saa meget som saa, og det staar jeg fast paa, at den, der taler ilde om vor Profet, han lyver, og den, der lyver, er en Løgnhals, og en Løgnhals er værre end Skab og Utøj, for han holder sig ikke til Skindet alene, men kan snakke en Mands hele Velfærd bort.

Tredie.

Punctumet paa det hele er, at vi holder os til Savonarola, for det er godtgjort nok, at han er Florents' Profet.

Tjeneren.

Profet! — hm! — jeg har aldrig lagt mig efter den Haandtering; for rimelig Betaling vil jeg dog i en Time gjøre ligesaa mange og ligesaa gode Profetier som han i sit Liv. Men jeg gider ikke mundhugges med jer om Kejserens Skjæg. Jeg skal

gjøre Opvartning for Florents' skønneste Damer i
Dag, det huer mig bedre.

En

truer ad ham med knyttet Haand.

Lad mig først pynte dig, du medicæiske Abekat!

Anden.

Slaa ham!

Pietro.

Aa, lad den Hund løbe, han gjører for sin Her-
res Port, det er nu hans Kald.

Første

slipper Tjeneren, som gaar ud.

Hvad, Pietro! — er du for eller imod?

Pietro.

Jeg! — aa! — jeg er gjerne for dem, der er
imod. Jeg holder nok af lidt Liv i Tingene, især
naar det gaar over Stregen, Kammerat. For Re-
sten er jeg da godmodig nok, som du ser, det vil
sige, naar ingen kommer mig for nær, for saa
bider jeg.

Første.

Du er nok af den Slags, der ligesom Raagerne
gaar i Plovfuren og snapper, hvad der pløjes op.

Pietro.

Truffet paa en Prik, Kammerat! — Det er nu
Fattigmands Lod, men det er de rige, som nøde
os til at tænke saadan. De skulde give, mens det
var Tid, og vise en god Vilje, for Fattigmand tier
til meget for en god Viljes Skyld. Paladsernes
Mure ere for tykke, til at vore Sukke kan høres.

Derfor er jeg med, naar det gaar over Stregen, forstaar du!

Første.

Du føjer dine Ord godt, Pietro, men Savonarola—

Benedetto iler ind.

Folk! véd I, hvad sket er?

Alle.

Nej! — nej! — tal!

Benedetto.

Raadet har forbudt Savonarola at tale! —

Flere.

Hvad! —

En.

Han skal tale!

En anden.

Raadet! — ha! — det raader vi for! —

En tredje.

Men vore Talsmænd der, hvorledes kan de! —

Benedetto.

De lader sig kujonere af de andre, og Kardinalen har truet Raadet og Florents med Roms Ugunst, hvis de ikke forbød ham det.

Nogle.

Til Helvede med Rom og alle Kardinaler!

Alle.

Savonarola skal tale!

Benedetto.

Hvor er vor Frihed bleven af, naar man tør handle saadan imod os! De mægtige har alt, vi lever kun af hans Ord, og det vil de tage fra os!

En.

Vi vil tvinge Raadet til at sætte vor Vilje igjennem!

Benedetto.

Der kommer Savonarola. Florents skal ikke have Lov til at stene sine Profeter.

Andre.

Vi vil tale til ham.

Savonarola kommer ind.

Første.

Savonarola! tal til os! vi vil høre dig!

Anden.

Vi er stærkere end Raadet, naar vi vil! —

Tredie.

Du maa ikke svinge os ogsaa — vi trænge til dig!

Nogle.

Tys! — stille!

Andre.

Vi høre dig.

Savonarola.

Jeg maa ej tale, og jeg kan ej tie! —
Jeg maa ej tale; thi min Stemme kunde
de slumrende Samvittigheder vække,
som sløvede af Rigdoms Nydelser
har glemt at vaage over Brødrene,
de skulde vogte paa. Den kunde skurre
i Ørene paa de hoffærdige,
til hvem Naturen gavmildt skjænkede Fortrin
ved Gods og Fødsel, og som trygge derved

kun ønske at bevare, hvad de fik,
og søge kun i Letsinds Syndesøvn
en Glemsel for det Ansvar, som skal følge
med saadan Fortrin. Kan jeg tie da,
naar Folkets Nød faar Hjertet til at bløde,
og Brødres Klageskrig ej høres kan
for Klangen af de vægtige Pokaler,
hvorved de herskende bortdrømme let
Forpligtelsen og sparker overmodig
til Tidens Krav og Sandheds ydre Armod.
Jeg maa ej tale; thi Prælaterne
og de, som skulde værge Herrens Tempel,
gør mere Skade ved et slet Exempel,
end Fjenden mægter. Tie kan jeg ikke,
thi Visdom ligger Lig, og jeg maa raabe,
indtil de døde vaagne og staa op
til Skræk for Tidens Slaphed. Ve dem da!
Jeg maa ej tale; Egenkærligheden
vil ikke se sin Skam i Ansigtet,
og tie kan jeg ej; thi Kjærligheden
er kun en Gjest hos Fattigmand og vises
med Haan og Spot bort fra de riges Døre.
Jeg maa ej tale; nu er Sandhed Brøde,
Frimodigheden Frækhed, Visdom Daarskab,
og den, som hvisker blot sin Længsel ud,
skal pines til at tie; men naar de,
som skulde tale Mængden til dens Ret,
naar Dommerne vanære deres Stole
og vende op og ned paa Lov og Orden,
og naar Vilkaarlighed for Lov skal gjælde,

og Ondskab kuer Rettens svage Stemmer,
kan jeg da tie? nej! thi tav jeg her,
saa tog jeg selv min Del af deres Brøde.
Ved Frygt og Trudsel har de lammet mange,
som kasted sig i Kampen ind for Sandhed;
men Florents glemte dem ved hines Snildhed.
Jeg kan ej tie, og jeg vil ej tie,
men raabe vil jeg højt som før Psalmisten:
Vaagn op, I Brødre, Natten er forbi,
og Dagen bryder frem, Befrielsen
snart stunder til. Til Bøn hæv eders Hænder
og beder Herren, at han snarlig sender
Arbejdere til Florents' øde Vingaard.

Der høres Raab borte fra.

Benedetto.

Hør hvilken Larm!

Pietro.

Det brænder, tror jeg! — Ser I ikke Røgen
der! —

Alle.

Jo der! — se! — hvad er det! —

En Mand iler ind.

Savonarola! se der og glæd dig! — maa du
ikke tale, saa taler vi for dig! vi holder vort Carne-
val i denne Stund, som du har lært os. Alt hvad
vanhelligt er i Herrens Øjne brænder der — der!
Utugtige Billeder, lystne Fortællinger ere Brandene
i vort Baal. Bocaccio og alle Satans Tjenere synke
nu i Asken!

Savonarola.

Lad brænde! —

Allé.

Sank Brande! — sank Brande! — Profeten er
med os! —

Savonarola for sig.

De vilde ved din Mildhed ikke røres,
nu skal din Røst i Storm og Flammer høres!

Popoleschi

kommer hastig ind.

Savonarola! Mand! hvad har du vovet?

Savonarola.

Hidtil for lidet mod hvad Sandhed kræver.

Popoleschi.

For lidet! ha! din Sandhed er en Dværg,
der ej kan overskue Livets Storhed,
naar den er blind for Skjønheds Guddomsret.

Savonarola.

Min Sandhed er en Kæmpe, der kan se
udover Livets endelige Formaal,
og derfor gaa dens Domme imod Tidens.
Jeg giver Kunsten og dens Skjønhedstanke
sin Guddomsret som du, thi alt, hvad godt er,
udstrømmer jo fra Gud, men vel forstaaet
den Skjønhed, som til Gud tilbagefører;
thi der er ogsaa Klinte blandt den Hvede,
paa Farver rigere, men uden Næring.
Der er en Skjønhed, som har Giften i sig,
og den fordømmer jeg; Skjønhed alene
har intet Fribrev paa et evigt Liv,

men kun den Skjønhed, som er god tillige.
Tænk paa de Frugter, der er lystelige
at skue, men dog farlige at nyde.

Ak, jeg har set engang et Kvindeaasyn,
saa rigt paa Skjønhed, at jeg maatte undres,
da pludselig et Glimt af Øjets Lys
fordunklede dets Adel, Sjælen i det
var en Forræder mod de skjønne Former.
Saaledes er den Kunst, hvis Værker der
af Luerne fortæres, skjøn at skue,
men Sjælen i den har forraadt dens Væsen.

Popoleschi.

Lad være du har Ret, jeg véd det ikke! —
men er du da saa blind, at ej du ser,
at denne dumme, tøjlesløse Pøbel
ej skjelne kan imellem godt og daarligt,
Uvidenheden sættes her til Doms,
og mangt et herligt Kunstværk nu maa bøde.

Savonarola.

I store Tider gjælder store Love;
et mindre Gode viger for et større.
Naar Stormen kommer, som skal rense Luften,
da knækkes mange Blomster ved dens Fart,
og Krigen skaaner ikke Bondens Agre,
der bugne med en rig og herlig Høst.
I kaldte Stormen frem, bær nu dens Følger.
Uvidenheden, som du spotter over,
skjøndt selv den dunkelt ser, er tidt et Redskab
for ham, som ser mer klart end du og jeg.
Hvorfor har I fordærvet dette Folk!

hvorfor har I forvrænget deres Skrig!
Vankundigheden bliver eders Skam,
I tænkte kun paa eders egen Fordel!
Lad brænde! — ha! — lad brænde! — Flamme-
gnister,

flyv dem i Øjnene, som sove endnu!
hvorfor har I ej hørt paa Tidens Nødraab?

Popoleschi.

Hvem har sat dig til Dommer over os?

Savonarola.

Dit Spørgsmaal er kun aandlig Fattigdom,
en Krogvej kun for din Samvittighed.

Gaa hjem og bed, du arme, rige Mand! (gaar.)

Popoleschi.

Jeg burde harmes — og jeg harmes ikke —
jeg burde tale — og jeg taler ikke —
jeg tror, han lyver — og jeg tror det ikke —
hvo véd, hvor denne Daarskab ende vil.

Den hele Verden er en Daarekiste.

Her gaa vi om og søger at indbilde
os selv og andre, at vi ere kloge —
og hvad er saa det hele? — tomt Bedrag! —

Vort Hjertes Løndom er en Labyrinth,
vildledende for Selvet som for andre;
hvis blot jeg kjendte det, jeg kalder »jeg«,
saa fandt min Tanke vel til andres Vej.

Vort Liv er som en Flues i et Glas,
en haabløs Flagren — Drengene kun tilpas.

(gaar.)

Veri af Medici, Kardinalen og Francesco komme ind.

Medici.

Det er jo frækt og voldsomt Oprør, dette!

Kardinalen.

Nu burde Raadet skride ind med Magt,
thi ellers vil det have snart forspildt
sin hele Myndighed. At byde noget
og ikke, naar det Bud ej efterkommes,
at have Midler til at tvinge det
med Magt igjennem, synes meningsløst.

Medici.

Ja, I har Ret! men Raadet, Kardinal,
er kun en Samling svage, fejge Tossier,
der ej for Frygt tør skrige. Hertil kommer,
Partierne staa lige mod hinanden;
der savnes Mod paa begge Sider.

Francesco.

Hør!

nu synes jeg, at Larmen stilner hen.

Kardinalen.

Jeg tror det med. Det Hastværksmod er udbrændt
for denne Gang maaske, men hvem kan vide,
om ej Gjentagelsen er snar og værre,
naar der ej tages Forholdsregler mod den.

Medici.

Her er holdt Carneval, det maa man sande! —
De har gjort ryddeligt i mange Huse;
de sky'de ikke selv de fornemste.
I deres Harme gjorde de ej Forskjel.

Francesco.

Albizzis Hus gik man dog tavs forbi.

Medici.

Ja, han har Folkets Tillid, men de Taaber
de véd jo aldrig, hvad de bygge paa.

Kardinalen.

Nu, Medici, kun Taalmød lidt endnu!
vi vil ej ængste os, før Faren kommer.
Jeg vente kan den pavelige Bulle
mod den Forvorpne, hver en Tid paa Dagen.
Saa snart den kommer, stævner jeg ham for mig
til Trods for Pøblens magtesløse Skraal,
men indtil da er Faren ej saa stor,
da gjælder det, om den kan tøjle Mængden.
Saalænge kan vi end vor Fest dog nyde,
og det vil vi; man korter Glædens Dage,
naar førend Sorgen kommer, man vil klage.

Medici.

Paa jer jeg stoler ganske, Kardinal! (De gaa.)

Francesco.

Ja, de kan sagtens, disse store Herrer!
de kan jo trøste sig ved Overflod,
men jeg, Francesco, en forsulten Stymper,
jeg har ej anden Næring end mit Had,
og det er mager Kost. Savonarola,
jeg hader dig, du røver mine Faar,
som søgte rigelig til mine Folde,
men nu kan ingen Djævels Kunst dem holde;
som en Ruin mit Kloster tomt nu staar,
og udenom det alles Vej nu gaar.

De søge alle den forlorne Søn,
og knap et Kid jeg mere faar til Løn. (gaar)

Et Værelse i Albizzis Palads. Sismonda og Catella
komme ind.

Sismonda.

Hvor det er svalt og yndigt nu, Catella!
I Dag var ogsaa Solen sjelden hed,
man aander bedre, tænker gladere.

Catella.

Ja, gid blot Tanken fulgte Solens Løb,
saa var den lys den halve Tid af Døgnet,
men der er andre Love for vor Tanke,
som ikke følger regelbundne Baner.
Dog tilgiv mig mit Mismod, kjære Moder!
Jeg vilde ej bedrøve dig! kom nu
og lad os sende Solen Afskedshilsen,
den er jo dog Vorherres Lys, om og
den stundom brænder os med sine Luer.

Sismonda.

Kys mig, mit Barn, jeg kjender dine Tanker! —

Catella.

Har du set Roser gløde stærkere
end Horizontens Skyer nu?

Sismonda.

Nej, Barn!

Catella.

Ej mindste Vind bevæger Pinjens Kroner.

Tror du, et Hjerte føle kan den Fred,
som tidt Naturen lader Sjælen ane?

Sismonda.

Nej, ikke her i Livet. Mennesket
er altid i sin Tanke udenfor
sit eget Selv med Haab, med Maal, med Drømme,
som vækker Ufred ja selv hos de bedste
og reneste. Naturen lever Livet
i Samklang med sig selv i Nuets Hvile.
Maaske i Døden, naar hver jordisk Attraa —

Catella.

Tror du det da?

Sismonda.

Hvo véd det, men jeg tror det!

Catella.

O, gid jeg saa var død!

Sismonda.

Nej, fy, min Datter!

kast disse ørkesløse Tanker bort.

O, hører du! —

Catella.

Corbizio! — o Moder!

Corbizio udenfor.

Hør mig, Madonna! min Sjæl er min Sang!

Elskov er Smerte for den, som maa savne;

Dag er som Natten saa lang,

skal kun de sorgfulde Tanker mig favne.

Favreste Pige,

straalende Lys i Skjønhedens Rige,

uden dig maa i Mørket jeg vandre.

Catella.

At elske og at elskes — dog at tie
er mer end Sorg.

Corbizio.

Hør mig, Madonna! min Længsel, min Lyst!
Tung er dens Lod, som paa Elskov maa gruble;
Sang er kun fattig en Trøst,
Toner kan klinge, men Hjerter kun juble.
Favreste Kvinde!
lad mig blot ane, du lytter derinde!
af Jubel skal Strængene tie.

Albizzi er kommen ind under det sidste Vers, staar og
ser til. Catella river en Sløjfe fra sit Bryst og kaster
den ned.

Albizzi.

Hvad gjør du der?

Catella.

o hør mig, kjære Fader!

Albizzi.

Jeg vil ej høre mer — har du ej Skam!
ej blot fordi du trodse vil din Fader,
men offentlig din Gunst tilfals at byde
for denne Sværmers Narreviser.

Sismonda.

Mand!

Albizzi.

Ti stille blot! — dit Forsvar kan ej hjælpe.
Min Vilje véd I begge. Den skal lydes
i dette Punkt tiltrods for eders Samraad.

(Vaabenlarm nedenfor.)

Jeg skulde dog ej tro, den Dreng tør vove,
at yppe Strid her i min Gaard. Ha! hvis!
Jo, jo, saasandt jeg lever — Giuliano! —
hvad skal det sige! (ringer. En Tjener kommer.)
skynd dig ned og byd

Corbizio og Giuliano flux
at møde for mig her. (Tjeneren gaar.)
Hvad gaar der af dem!
de Hanekyllinger!

Sismonda
afsides til Catella.

Gaa du kun ind
jeg skal nok blive her. (Catella gaar.)

Albizzi.

Nu faar vi høre.

(Corbizio og Giuliano komme ind.)

Jeg lod jer kalde for at kjende Grunden
til denne Strid, som i min Gaard I førte.
I véd jo vel, jeg kunde straffe jer;
men jeg vil nøjes med at dømme eder
imellem her. Tal, Giuliano, du.

Giuliano.

Jeg kom fra Medici med Brev til eder —
her er det! — selv vil Svar han hos jer hente. —
Jeg naaede neppe hid, før Strængeleg
og Elskovssang mit Øre traf. Jeg lytted
og hørte nu, at Sangen gjaldt jer Datter,
som I har lovet mig skal blive min,
og som jeg elsker uden Maal og Grændse.
Corbizio var Sangeren. Da han

nu tav og stod og ventede sin Løn,
da dalede fra dette Vindve ned
en Sløjfe ved hans Fod. Jeg saa kun Haanden,
som kasted den, men den var hvid og skjøn
som eders Datters. Harme greb mig da
og lokked i et Nu mit Sværd af Skeden,
han stjal den jo fra mig — han har den end;
thi eders Bud lod Sejren uafgjort.

Døm nu, Albizzi, hvem der her har Ret!

Corbizio.

Skal jeg da ikke høres, før I dømmer?

Albizzi.

Det gjøres ej behov — den Sag er klar.
Din Dristighed at synge Elskovsviser
imod min Vilje til min Datters Pris,
— din Pris hun ej behøver — den fordømmer
dig allerede, Daare, som du er,
tror du, at jeg vil give bort mit Barn,
det eneste, jeg har, til en af dem,
der kaster Skam paa sine Fædres Stamtræ,
gjør fælles Sag med Pøbelen i Florents
og klynker, sukker ved et muntert Lag,
som denne Munk, hvis Slave du er bleven.
Din Fader brød med dig i billig Harme,
han er en Hædersmand, der ikke vil
din Dumhed dele. Hans Exempel vil
jeg trøstig følge. Sløjfen — tag kun den,
den kunde ikke komme fra min Datter,
en Terne vel —

Sismonda.

Catella kasted den.

Albizzi.

Min Hustru!

Sismonda.

Ja, jeg Vidne var dertil.

Corbizio afsides.

Hun elsker mig! — nu kan jeg bære meget.

Albizzi.

Om dette skal jeg tale selv med hende.

Men hør nu Dommen da, Corbizio!

Fra denne Stund, jeg sværger dyrt og helligt,

hvis du fordrister dig at nærme dig

paa aaben eller listig Vis min Datter

og lokke hendes Tanker med din Daarskab,

da skal du bøde haardelig derfor.

Mit Hus er lukket for dig — ja, det véd du;

men viser du dig indenfor de Grændser,

hvor jeg er Herre, lader jeg dig pidske

derfra paastand ved mine Trælles Svøber.

Gaa nu din Vej og husk paa mine Ord.

Corbizio.

Jeg gaar herfra, men Kummer følger mig.

Gid ingen Sorg saa stor maa ramme eder.

Albizzi.

Tag du Velsignelsen kun med, jeg vil

ej have noget, som dig hører til.

(Corbizio gaar.)

Du faar, hvad jeg har lovet, Giuliano,

der er min Haand. — Gaa nu til Medici
og sig, jeg venter ham, saasnart han kan.

Giuliano.

Jeg gaar saa lykkelig som nogen Mand. (gaar.)

Sismonda.

Min Husband!

Albizzi.

Ja, hvad vil du?

Sismonda.

Ikke dømme
saa haardt som du, men sandere maaske.

Albizzi.

Hvad skal det sige? jeg forstaar dig ikke!

Sismonda.

Det vil du nok, naar jeg har faaet talt.

Albizzi.

Saa tal!

Sismonda.

Det vil jeg, men jeg beder dig
at huske paa, at hvad jeg end dig siger,
om end det skurre vil i dine Øren,
som Sandhed altid gjør, saa klinger dog,
hvis ret du vil forstaa, min Kjærlighed
til dig, min Husband gennem Ordets Mislyd.

Albizzi.

Jeg skal nok høre, tal saa kort, Sismonda!

Sismonda.

Du er en anset Mand i denne Stad;
ej blot din store Rigdom giver dig
et Fortrin for de andre Adelsmænd,

men mest dit ædle Sind og rene Tanke,
der sig har vist saa tidt, at alle véd det,
og derfor glædes jeg ved Hædersnavnet
»Albizzis Hustru«.

Albizzi.

Naa! —

Sismonda.

Men gode Penge
kan ogsaa bruges slet — her sørger jeg.
Vor Stad er fuld af Strid og Kiv, Partihad,
jeg vil ej dømme — jeg er kun en Kvinde —
men noget ser jeg dog, og det maa siges,
saa kan din bedre Tanke dømme siden.
De Mænd, som kæmpe mod Savonarola,
dem tror jeg ikke. Var det Omsorg kun
for Stadens Vel, der drev dem, stod jeg ej
og taled til dig, Husbond, denne Stund.
Du er jo deres Mand, saavidt jeg mærker.
Men Havesyge, ussel Egennytte,
den laveste Bevæggrund for Partimænd,
er Kainsmærket paa de flestes Pander.

Albizzi.

Du morer mig, jeg længes efter mere.

Sismonda.

Spot ej, min Husbond, krænk min Sorrig ej! —

Albizzi.

Nu!

Sismonda.

Hvad er Grunden vel for Medici
til alt det Had imod Savonarola;

tro ej, min Husband, at han hader ham,
fordi han elsker Florents; var det Grunden,
da bøjed han sig under dennes Scepter;
thi Staden trænger just til denne Mand
som Modvægt mod dens Fald, Fornedrelse.
Men Magten er det Maal, der frister ham;
den søger han ved alle Midler, som
han mener, der kan bruges, og tænk paa,
ved Midlerne man skimter tidt den Hensigt,
som bruger dem.

Albizzi.

Hvor du er bleven vís!
kun Skade, at din Visdom ej har fundet
et mer lærvilligt Øre — hvis du derfor,
Sismonda, vil som jeg, saa lad os tie
om denne Sag, til Gavn vistnok for begge.

Sismonda.

En halvgjort Gjerning lader jeg ej ligge;
fuldende vil jeg dog, om ej for andet
saa for min Sjælero; thi som din Hustru
maa jeg dig sige Sandhed, da jeg ser,
du hildes mer og mer i Falskheds Net.
Ak, jeg har grundet længe, Nat og Dag
med Sorg paa hvad jeg siger — og nu maa jeg.
Hvorfor han attraar dig som Mand i Laget,
o aabn dog Øjet, det er ej, fordi
han ser i dig det samme Malm som han;
thi mellem eder er saa stor en Forskjel
som mellem sort og hvidt — det véd han vel.
Din Ærlighed, som hvert et Barn selv kjender,

han bruge vil som Skjul for al sin Træskhed.
Hans Navn faar bedre Klang, naar dit blot nævnes
i samme Aandedræt. O, tro mig, Husbond!
naar han har brugt dig til at stige ved,
saa lader han dig staa ved Trappens Fod.
Med hvilke Midler han forlokker dig,
det véd jeg ikke, men jeg slutter kun,
af hvad jeg hører og jeg ser omkring mig.
Af Kjærlighed til dig er jeg aarvaagen.
Du er alt fangen — dine Ord og Tanker
er snart et Eccho kun af ham og hans.
Det sømmer sig ej dig, min kjære Husbond,
at være deres Talerør, ej heller
som lydigt Instrument at give Lyd,
saa snart de slaa dig an. Du er for svag,
du bøjer dig for let for andres Viljer,
som mægte mer end din. Det vilde koste
dig megen Kamp at bryde ret for Alvor
med alle ydre Hensyn, som dig binde.
Men hvor du vilde voxe dog derved!
O, Husbond, rejs dig! driv dem alle — alle,
af Huset ud, gaa mandig frem alene,
og agt for intet deres Hyl og Logren.
Hvor før du ej med alle Ofre, som
du bragte dem, den mindste Fodsbred vandt
i deres Anerkjendelse, der vil
du ved en mandig Færd som denne snart
indgyde Frygt, som giver dem Respect,
og Rollerne vil skifte mellem eder.

Albizzi.

Du véd ej, hvad du siger. Jeg har hørt
for længe paa din Tale allerede.
Din Sympathi for Munken gjør dig blind
og uretfærdig mod de Mænd, som jeg
vil kalde mine Venner dig til Trods.
Men hør et Ord, førend jeg skilles fra dig.
Alt hvad jeg gjør, det gjør jeg kun for Florents
og ej af nogen egenlyttig Drift,
du vil vel tro din Husbond paa hans Ord.
Jeg vil, at Florents ej skal blive Bytte
for den Uorden, som nu hersker her,
og som saa graadig truer med at sluge
dens bedste Kræfter. Derfor støtter jeg
med alle Midler det Parti, som synes
ved arvet Ret og ved Forbindelser
— og jeg kan føje til ved størst Forstand —
at være skikket til den svære Gjerning.
Thi uden Orden — Orden er den første
Betingelse for Fremgang — gaa vi under;
ej blot Forfald i Statens indre Storhed
vil blive Følgen, men rent ydre set
vil Fjenderne, saasnt de blive vaer
vor indre Svaghed, fare frem med Vælde
og røve os de Stæder, vi beherske.
For Florents' Storhed falder Tæppet da.
Tænk paa mit Ord, naar jeg er gaaet fra dig.

Sismonda.

Ak, kjære Husbond, dine gode Ord
har gjort min Tanke dunkel og vakt Splid;

jeg syntes før, at alt laa klart for mig,
men nu du talte, mange Ting, jeg aldrig —
men nu du tier, o min Husbond, nej,
nu staar det hele klart for mig igjen.
O hør din Hustru! thi det synes mig,
som Fristeren vil lokke dig, i Fald —
lov mig dog ét, lad ej din Datters Skjæbne
prigsives nu — hold hende ud fra Sagen,
lad hende vælge, tag dit Ord igjen!
thi Giuliano er en vild og voldsom
og tøjlesløs Natur; Corbizio —

Albizzi.

Ej mer om det! — gjør mig ej vred, Sismonda!
hvad jeg har valgt, det valgte jeg med Omsigt.
Græd ej, min Hustru, Taarer nytte ikke,
jeg følger dog den Vej, jeg tror er bedst
for hende og os alle. — Spar din Graad,
det er et gavnligt og et velment Raad. (gaar.)

Sismonda.

Almægtigste! o lad din Sag ej skille
en Hustru fra sin Mand og Barn fra Fader!
du véd, jeg elsker ham med al min Styrke,
o lad ham dog de rette Veje finde,
lad Kjærlighed og Sandhed Sejren vinde! (gaar.)

Pladsen foran Domkirken. Henad Aften. Kirken er
oplyst, og man hører Sang og sagte Orgelspil derindefra.
Francesco og Rondinelli.

Francesco.

Mørket falder allerede stærkt paa.

Rondinelli.

Ja, tidligere end sædvanlig. Det er koldt i Aften.

Francesco.

Ja, forbistret. Det bliver stærk Taage til Natten, vi kan neppe øjne Floden herfra nu.

Rondinelli.

Nej!

Francesco.

Legaten er en klog Mand, Rondinelli, at han har valgt denne Tid til at udtale Bannet over Savonarola. Han véd vel, at Mørket er en god Hjælper, naar man vil forfærde.

Rondinelli.

Tror du, han har tænkt derpaa?

Francesco.

Han tænker meget, man ikke skulde tænke.

Rondinelli.

Det undrer mig, at Folket endnu ikke har samlet sig her. To Timer efter Vesper. Saadan er det jo?

Francesco.

Ja! men Anelsen om, hvad her vil foregaa, holder dem tilbage til den sidste Stund fra dette Sted. De drømme om Sinais Torden og frygte, skjønt de havde Lyst til at være modige for at frelse Savonarola fra, hvad der forestaar. Men jeg tør sværge paa, at Legaten med sin Krumstav kan jage de dumme Faar til deres Folde. Med Savonarola er det ude om en Time, saa vil vort Kloster

faa Søgning igjen. Men jeg fryser og er træt, lad os gaa ind i Kirken saalænge.

Rondinelli.

Det kan vi jo! — (De gaa.)

Savonarola, Domenico og Silvestro komme ind.

Silvestro.

Betænk dog, kjære Mester, dette Skridt;
udsæt dig ej, for hvad der hænde kan!
O hør mig! vend tilbage til din Celle,
endnu er det jo Tid.

Domenico.

Du raader daarlig.

Din Angst forvirrer dine Tanker, Broder.

Er Cellen bedre Værn end Herrens Ord?

og kan du tro, din Mester skulde frygte,

da burde du ej kaldes hans Discipel.

Naar saa du ham gaa ind paa dunkle Stier,

naar Kravet mødte ham? Savonarola,

tilgiv vor Broder dér!

Savonarola.

Ja, det er let,

hans Frygt forraader jo kun Kjærlighed.

Silvestro, Broder, vil du følge mig,

da maa du hærde dig mod Tidens Angreb

og altid have Troens Skjold beredt;

thi mange tunge Slag vil der vist falde,

før jeg har kæmpet ud. Det mørkner stærkt

nu paa min Skjæbnes Himmel. Den som vil

med mig i Kampen gaa, maa have Lyset

herinde, Brødre!

Domenico.
Stoler du paa mig?
Savonarola.

Det gjør jeg, ja!

Domenico.
Saa er jeg lykkelig.
Silvestro.

Jeg er dig tro.

Savonarola.
Jeg véd, du vil det gjerne,
og glæder mig ved det. — Nu lyder Klokken
fra Kirkens Taarn, og Timen ringes ind,
for store Ting, som sættes skal i Værk,
og Florents' Skjæbne — Herre, gjør mig stærk! —
Silvestro.

Man samler sig i Mængde rundt paa Pladsen.
Nu se de dig.

Domenico.
Hvor Fakkellyset bævrer,
det blæser heftig, tror jeg. Himlens Stjerner
er slukkede i Aften, de vil ikke
se ned paa Jordens Ufred.

Silvestro.
Raadet kommer
med væbnet Magt herhid. Hvortil alt det?
Her skal jo kæmpes blot med Aandens Vaaben
Gid mine Anelser var blotte Drømme
og ikke ligned Sandheden saa meget.
Hvi blev du ej bag Klostrets sikre Vægge,
jeg sagde dig, jeg aned intet godt.

Savonarola.

Jeg frygter ikke. Jeg er stævnet hid
i Kirkens Navn af Kardinallegaten
at svare for mit Ord og for min Vandel
i Folkets Paahør nu. Og lad dem komme
fra Nord og Syd, desmere virker Aanden.
Tror du, at deres Vaaben skræmme mig?
Hvad nytter Sværdet, mine Ord skal lamme
den Arm, der fører det.

Domenico.

Se, Kirkens Døre
nu aabne sig — det er Legaten selv.

Kardinalen fulgt af Francesco, Rondinelli og Munke
træder frem paa Trappen.

Savonarola afsides.

Giv du nu, Herre, Visdom til mit Ord
og vis dem, at din Vælde i mig bor.

Kardinalen.

Til Florents' vise Raad og frie Mænd
henvender jeg det Ord, jeg tale skal
paa Kirkens Vegne lydt for denne Stad.
Vel véd jeg, at det Hverv, jeg røgte skal,
ej vække vil Behag i manges Hjerter,
og det kan hænde, at selv Bitterhed
og Had mod mig vil fylde Tankerne,
imens jeg røgter det; det kan ej undgaas,
og dog jeg gjør det. Skulde end mit Liv
af Fare trues — saa har mange tænkt
og vilde derfor ej udføre Hvervet —
jeg maatte dog; thi mange Sjæles Skjæbne

ej blot paa Jorden her, men og i Himlen,
afhænger af den Sag, jeg her forfægter.
Jeg kommer som Anklager — ej for jer,
thi eder elsker jeg, og Kjærligheden
tillukker Øjnene for Næstens Svaghed,
og saare let kan Svagheden hos eder
Undskyldning finde; naar den blinde snubler,
er Skylden ikke hans, men dens, som leder
ved Haanden ham og selv ser Vejens Bugter.
I er vildfarne, blændede paa Synet
af Løgn med djævelsk Kunst. O, Brødre, I
har Talsmænd nok hos Kirkens høje Fader,
og han har Naade end for den, som angrer.
Ej eder jeg anklager, men kun ham,
som ledte eder ud paa Mosegrunden,
hvor Døden venter, hvis ej Kirken rækker
den synkende sin Haand. Ham gjælder det.
Ham rammer denne Dom, som her skal fældes.
Sanct Marcos Prior, ham jeg stævner hid,
Savonarola, som for eder staar,
ham er det, der er Skyld i manges Fald,
ham er det, der gjør Florents' Tider golde,
ham er det, der forvansker eders Tanke.
Før jeg udtaler Kirkens Straffedom,
som her forseglet jeg i Haanden bærer,
til den fortabte Søn — ja, hør og undres! —
har Kirkens Fader, ledet af sin Mildhed,
befalet mig endnu engang at stille
ham dette Vilkaar: »vil han sig omvende
og atter blive Kirkens sande Tjener,

da skal hans Synd ham faderlig tilgives«. Saa lød hans Ord, med dette jeg mig vender til dig, Savonarola, her for Herrens og Folkets Aasyn. Angrer du din Gjerning?
Savonarola.

Nej!

Stemmer.

Der talte vor Profet!

Kardinalen.

Vær ingen Daare mer, betænk dig, Mand! du vil fortryde bittert, hvad du afslaar.
Savonarola.

Nej!

Stemmer.

Saa maa han svare!

Kardinalen.

Saaledes maa han svare, I har Ret! saaledes maa den svare, som har brudt med alt, hvad helligt er, med Gud, med Kirken og med Samvittigheden. Denne Trods er kun en Flitterkaabe om hans Fejghed. Han véd, han har bedraget sig og jer, men frygter for at tilstaa det; thi let jert Venskab kunde ændres da til Had — saa I saa klart som jeg, da skete det, da løfted ingen Haand sig til hans Forsvar. Jeg ynkes over eder, stakkels Brødre. Hvem af jer alle maale kan den Smerte, som fylder dette Bryst ved at beskue,

hvorledes Florents' ædle Mænd og Kvinder
forvanskes i en Gjøglers Haand som denne.

Savonarola.

Stands nu! og lad til Florents' Folk mig tale!
Han kalder mig en Gjøgler, en Bedrager.
Hvorned har jeg bedraget da mit Folk?
Jeg viste jer den Sandhed, som jeg saa
fra den Tid af, da Lyset opgik i mig;
jeg viste jer de tunge Trældomslænker,
der skjænded Florents' Mænd — da brød I dem;
jeg viste eder da den sande Frihed,
som der skal stræbes til i Liv og Tanke,
ej den, hvorefter Daarers Munde skrige;
thi den er kun et Hav af tomme Lyster
foruden Maal og Grænse, kun én Boble,
paa Ydersiden smuk, men uden Indhold;
men Friheden, som sætter Frugt i Livet,
og som kun vindes ved at hylde Loven.
Jeg viste Vejen ved at gaa den selv,
men hine slappe Tøjlerne, fordi
de selv vil løbe løbsk. Døm I saa selv!
Og hvorfor skulde jeg bedrage eder?
hvad vandt jeg vel derved? brug eders Sanser!
en egenkærlig Hensigt maatte dog
bag det Bedrag sig skjule. Se paa mig! —
Kun trange Tider, stadig Kamp og Uro,
om Dagen Strid, ved Nat søvnløse Tanker,
for eders Skyld var hidtil kun min Vinding.
Hvem lokker det? dog ikke Kjød og Blod!

Til Gods og Guld min Attraa aldrig stod,
det agter jeg som Støv. Hvad er der saa,
som skulde drage mig; jeg véd det ikke.
Nej; Kjærlighed til Sandhed, jer og Florents
var det, som gav mig Kraft til alt at bære,
det var den Magt, der mig ved Siden fulgte
og hjalp mig i min Strid for eders Lykke.
Han ynker jer, o tro ham ikke, Venner!
den Ynk er kun som Krokodillens Graad
et listigt Baghold for at fange eder.
Han skjælder mig for fejs! naar var jeg det
I selv har set, hvor tidt jeg frygtløs bød
mit Liv tilfals for den, som søgte det.
At Morderdolken ikke traf mit Bryst
er egen Varsomhed ej Aarsag til,
jeg varede det aldrig, men kun Herren,
som vilde mig bevare for jer Skyld.
Ja ham ske Lov og Tak for alt, som sker.
Han skjærme os fremdeles mod al Fare.

Kardinalen.

Tro ikke, dine Ord mit Øje blænder.
Det véd enhver, at Folk som du og dine,
der vil forføre og vildlede Sjæle,
kan tumle Ordene og lege med dem,
som var de kun en Taskenspillers Kugler.
Og det gjør du!

Savonarola.

Bevis, hvad der I siger!

Kardinalen.

Det er ej mig, men dig, der skal bevise.

Jeg staar kun for at kræve dig til Regnskab
og dømme dig i Kirkens Navn derefter;
med glatte Ord kan her du ikke slippe.

Savonarola.

Velan, se jeg er rede.

Kardinalen.

Tungefærdig

er Daaren altid.

Savonarola.

Spar jer Spot til andre,
der ænse den, mig kan den ikke saare.

Kardinalen.

Dit Overmod vil Tiden snarlig jævne.
Her er ej Tid og Sted til at optage
Forhandlinger om alle Tvistens Punkter
imellem os og dig — det gavner intet,
og du er jo forhærdet mod Belæring.
Men ét endnu skal du i Folkets Paahør
dog klare her, hvis du har Mod at svare
og rede dig fra Vævet, som dig holder.
Thi dette Punkt er netop Talismanen,
hvormed du har forkoglet Folkets Sanser
og revet det af Kirkens Moderarme.
Du kalder dig Profet og glemmer rent,
at du besudler dette Hædersnavn
og alle dem, som bare det med Rette,
ved denne frække Brug og Hovmodsløgn.
Vis os dit Mærke, eller skjælv og angr!

Savonarola.

Jeg agter det som I for Hædersnavn,

men det kan Herren give, hvem han vil,
og I — ja ingen kan det da udslette.

Ej jeg, men mine Gjerninger har lagt
det Hædersnavn i florentinske Munde.

Hvad Aanden indgav mig, jeg sagde til dem,
og alt gik da Opfyldelsen i Møde.

Før Tanken modnedes i mig til Vished,
klang dette Hædersnavn mig højt i Øret,
jeg senest selv mig stavede dertil.

Hvad Herrens Mening er med at udvælge
den svageste blandt alle til sit Redskab,
kan ikke jeg, ej heller I vel gjætte.

Kardinalen.

Nu er det nok, dit Hovmod fælder dig!
og Kirken hugger af den golde Gren.

Savonarola.

Saa bærer Kirken Modernavn med Uret,
thi jeg er Kirkens Søn saa fuldt som I
og vied mine Kræfter til dens Ære,
vanhelliges skal ej vor Moders Navn.

Kardinalen.

Det var den første Gang, du talte Sandhed!
du Mørkets Aand, hør nu mit Ord til dig!
i Pavens Navn, du Florents, bøj dit Hoved
og lyt med Ydmyghed, nu taler Roma!

(bryder Pavebrevets Segl.)

»Vor faderlige Hilsen først til alle,
til Florents' høje Raad og ædle Folk.

Alt længe har vi hørt Savonarola,

Sanct Marcos Prior, gennem Rygtets Munde

udpeget som en Kjætter, en frafalden,
som ved den falske Lære, han forkynder,
er Skyld i al den Strid og al den Tvedragt,
hvorunder Florents sukker nu. Vi bød
ham da at møde for os her i Roma
og svare paa de stærke Klagepunkter,
der førtes mod ham, men han nægted det
og afslog Kirkens Hoved Lydighed.
Vi tøvede i Haabet om hans Anger,
med at nedtordne Himlens Straffedom
paa det ugudelige Hoved, men
nu er vor Taalmod endt og han fordømt
og udstødt for sin Trods fra Kirkens Skjød.

Stemmer blandt Folket.

Ve os! ve os!

Kardinalen.

Udslettet er hans Navn af Kirkens Tavler!
og lukket er for ham nu Kirkens Dør,
og intet Sacrament maa ham meddeles,
før atter han til Lydighed sig vender.
Forbandet skal han være paa sin Vandring! —
Hvis Florents strængelig ej holder dette,
skal Interdictet hvile over Staden.

Alexander den sjette.«

Stemmer.

Ve os! ve os!

Savonarola for sig.

Er det min Løn for al min Kjærlighed!

Kardinalen.

Se det er Tegnet! Florents, lyd mit Bud!

Nu slukker jeg for dig da Livets Fakkelt.
Forbandet være du, Savonarola!

Alle.

Forbandet! forbandet!

(De slukke Faklerne og fly alle undtagen Domenico.
Kardinalen og Følge gaa ind i Domkirken, hvor der
istemmes et Te deum.)

Savonarola.

En Mand gik ud at saa, og noget faldt
paa Vejen; Himlens Fugle kom og aad
det alt — alt — alt — forraadt, forladt og ene!
jeg ofred alt, de gav mig intet, intet.

Og nu forladt — se, hvor de rædde fly! —
jeg vakte Storme mod mit eget Hoved
for deres Skyld — et Pust, og de er borte.
Nys Hersker over Tusinder og nu
et intet, ha! ve jer frygtagtige!

Kan Harmen løse Øjet op i Graad,
saa er det sket; thi Sorg kan det ej være,
der triller Taarer gennem Kindens Furer;
de var ej værd saa tung en Sorg som min,
de lette Sind — mer løs end Ørknens Sand
var deres Tanke, deres Trofasthed.

Staar du ved Enden nu, Savonarola!
er dette Milepælen for din Vandring! —
Vær Dommer nu, o Herre, slaa med Lynet
den utaknemmelige Slægt, som ænsed
din Naade ej — her staar din arme Tjener
forladt af alle nu paa Jorden.

Domenico.

Mester!

Savonarola.

Domenico! min Broder! stands nu Klage!
der blev dog én, én eneste tilbage.

TREDIE ACT.

Signoriets Forsamlingssal. Kardinalen, Medici, Albizzi
og Popoleschi komme ind.

Albizzi.

Saa brat Omskiftning turde knap vi ventet.

Medici.

Nej, det er sandt. Men vi vil og modtage
med Iver nu den Haand, som Tiden rækker
os til en Hjælp for vore Planers Fremgang.

Ved første Lejlighed vi vil aftale
det nærmere om det paatænkte Bryllup
med eders Datter og min Søstersøn.

Jeg spaar, det bliver Held for alle Parter.

Albizzi.

Det haaber jeg, men —

Medici.

Bort med alle men'er,
den Glæde, vi har inde nu, skal ej
med Tvivl fordunkles. Tvivl gjør Sindet tungt
og dæmper Virkelysten. Der er meget
for os at tage fat i alle Steder.

For Lykkens Medbør gaa vi nu til Handling.

Albizzi.

Nu, som I vil. Jeg skal da forberede
min Datter og min Hustru paa den Sag.

Medici.

Et Ord af eder bryder let en Hindring
af større Art, end sige denne her.

Derom dog mere siden. — Kardinal!
vi skyldede eder dog den største Tak
for denne lykkelige Udgang paa
de trange Forhold, som vi længe døjede.
Heldbringende var eders Indgang her.
Vi bede eder, at paa Florents' Vegne
I bringe vil hans Hellighed vor Tak
for eders Sendelse og Mellemskomst.

Kardinalen.

Det glæder ham som jer, vi fik ham tæmmet
og lagt i Baand. Det var en hæsleg Udvæxt
paa Kirkens skønne Træ, den maatte hugges.

Medici.

Man kjender neppe mer vor By igjen.

To Dage har forvandlet den aldeles.

Det Oprørsmod, den Selvtillid, der stod
i Mængdens Øjne, er udvisket helt.

Den, som forleden pralede med Frækhed
og satte Næsen højt, som var han Herre,
gaar nu omkring og luder med sit Hoved
som Hundene, der smagte Pidsken. Ha!
det er en Ynk at se en saadan Flok,
hvis bedste Lyst er Trældom. Tvende Dage
har Munkens Tunge tiet; tvende Dage

har de ej hørt Tyrannens Svøbe suse,
ej deres Ryg sig krummet; tvende Dage
har Friheds søde Frugt de kunnet nyde,
saa sløves de og synke sammen helt,
hvor Frihedsglæden burde give Holdning.
Til Herrer trænge de, og de skal faa dem.

Popoleschi.

Sæt nu, de skjøtted ej om disse Herrer,
som I vil byde dem, men vendte sig
med angerfulde Hjerter til den gamle
og han til dem.

Medici.

Det vover han ej mere.

Hans Mod er knækket, Drømmen er alt ude,
som han af Folkets løse Viljer danned'.
Han sidder i sin Celle slap og bøjet
og opgjør nu sit Regnebræt med Livet,
der slugte i en Mundfuld alt hans Arbejd.
Nej, han er færdig, tro mig, Popoleschi.
Han er for snild til ej at vide dette.
En Skuespiller, der er hysset ud,
har Angst for Brædderne.

Popoleschi.

Hvis Aanden mangler,
men ellers ikke. Jeg kun tænkte mig,
at Sandhed dør vel ej af Bremsestik.
Forstaa mig vel, det er kun en Formodning,
jeg kasted løst i Luften ud, lad fare!
Hvis Sandhed skulde tjene til Model
for Mennesket, blev alle Krøblinger,

og han vel med. Men sæt, han gjorde det! —
det morer mig at tænke denne Tanke.

Medici.

Ha, ha, ja I har Ret, nu har vi Tid
og Raad til os at more paa hans Regning,
da Tiden løb fra ham og hen til os.
Den Morskab er kun tom og ørkesløs.

Popoleschi.

Om jeg er ørkesløs, vil Verden dog
ej tabe noget; var jeg travl paa Færde,
den vandt ej noget; derfor hyppig jeg
ved meningsløse Indfald morer mig.
Sæt nu, han atter rejste sig imod jer.

Kardinalen.

Den Mand er ikke født, som trodse tør,
naar Roma talet har sit sidste Ord.
At lege frækt med Bannets Straffelyn
var mer end modigt, dette vover ingen
og mindst Savonarola, denne Praler,
hvis Mod afhænger af det Raab, hvormed
de stærke Struber hilse ham, og taber
med det sin Kraft. Han er som Søens Bølge;
en stadig Vind kun holder den i Live,
hvis ikke, dør den hen, fordi den mangler
Drivkraften i sig selv. Nu tier Folket,
og Lidenskabens Stormvejr er nu stilnet,
og dermed er han død for os og Florents.

Popoleschi.

Kun Skade, at Savonarola ej

kan høre selv det smukke Eftermæle,
I sætte paa hans Fortids Mindesten,
da vilde han maaske jer nøde til
at skrive om igjen. — Se nu igjen,
hvor taabelige Indfald jeg kan faa.
Æns det blot ikke, det var kun et Mundsvejr,
jeg mener jo som I, han er en Skryder,
og Sandhed er jo vel som meget andet
en Maske kun i Livets Maskerade.

Kardinalen.

Hvad mener I?

Popoleschi.

Ja siger I mig det,
da er I visere end hin Pilatus,
der var saa dum som jeg.

Medici.

Han skjæmter, ser I.

Popoleschi.

Hans Navn og Venskab maa min Borgen være,
for at min Skjæmt er af uskyldig Art.
Som sagt, jeg tror som I, Savonarola
er kun en Kryster, en elendig Praler.

Kardinalen.

Hvem mener andet, som kan dømme klart.

(afsides til Albizzi.)

Han er dog sælsom!

Albizzi.

Ja besynderlig!
det bedste Hjerte dog bag Florents' Mure.

Kardinalen for sig.

Den Mand har mere Alvor i sin Skjæmt
end mange, der gaa om med dybe Miner.

Medici.

I tøver vel en liden Stund endnu
til Fryd for eders Venner her i Florents.
Nu maa I nyde Hvilen efter Arbejd.

Kardinalen.

Jeg takker jer, men kan dog ej modtage
det smukke Tilbud. Snarest mulig vil jeg
til Rom tilbage for at melde Paven,
hvorledes jeg mit Hverv har røgtet her,
og at snart alt gaar i den vante Orden.

Medici.

Der kan ej vente eder større Hyldest
end den, som vor Taknemlighed jer bringer.

Kardinalen.

Hvis det kan ske, jeg rejser helst i Aften.

Medici.

I overrasker os; det er for snart.

Popoleschi.

Det synes ogsaa mig, det er for snart,
sæt nu, uventet Vind gav Bølgen Liv.

Medici.

I misforstod mig ganske, Popoleschi.

Kardinalen.

For den Sags Skyld, hvortil I sigter der,
jeg kunde rejst for tvende Dage siden.
Vær I forvissat om, den Sygdom er
af Kroppen drevet ud saa helt og ganske,

at ingen Smitte mere frygtes kan.
Vel har jeg tænkt, det var det heldigste,
or alle Parter helt at fjærne ham
fra eders By; naar Planten mangler Rod,
den visner snart, da kan I være tryg,
Hr. Tvivler! men endnu er det ej Tid.
At fjærne ham saa pludselig herfra,
i Folkets Øjne kunde synes som
en Skygge blot af Frygt, og det maa undgaas.
Om nogen Tid, naar han er bleven glemt,
og Sindene er' fyldt' af nye Ting,
da kan det ske helt let og ubemærket.
Derom dog senere. Med Paven skal
jeg tale nærmere om Sagen siden,
og da meddele eder hans Beslutning.

Popoleschi.

Var det ej klogest dog, Hr. Kardinal,
om selv I til Savonarola gik,
og hørte om hans Stemning klar Besked,
før end I drager bort. Hvad Øjet ser
og Øret hører er dog mere sikkert
end alle Kløgtens Slutninger tilsammen.
En Mand er dog en Mand, hvordan det gaar,
og ej en Skakbrik, der kun følge tør
lovbundne Regler.

Kardinalen.

Ven! der gives Grændser,
for farefulde til at overskride,
som selv den dunkleste Fornuft vil se,
og dem har Kirken sat for ham ved mig.

De Træk, han ej kan gjøre, véd jeg forud.
Hvad I for øvrig venlig mig tilraader,
at gaa til ham — det kan og vil jeg aldrig.
For længe har jeg faret frem med Lempe
og stillet Vilkaar; han var overmodig
og vilde ikke bøje sig en Tomme.
Nu er han slagen, men den slagne maa
ydmyge sig og ikke den, der sejrer.
Han selv og mange vilde tyde det
for ham til Fordel, hvis jeg gjorde det.
Nu skal han kysse Støvet for min Fod.

Raab udenfor.

Savonarola!

Kardinalen, Medici, Albizzi.

Ha!

Raab.

Savonarola!

Savonarola leve!

Popoleschi.

Tror I ej,

I burde vente med at pakke ind
en lille Stund endnu? (afsides.) o stolte Time!

Albizzi.

Ja, han har rejst sig! — se dog, hvilken Stimmel,
der bølger gennem Gaden for at hilse
den gjenopstandne. Se! — hvad skal vi nu!

Raab.

Savonarola leve!

Albizzi.

Hør!

Popoleschi.

Jeg gaar at høre,
imens kan I jer Regning færdig gjøre. (gaar.)

Medici.

Tal I!

Kardinalen.

Hvad!

Medici.

Nu!

Kardinalen.

Hvorledes!

Medici.

Spurgte I?

Kardinalen.

Jeg! nej!

Medici.

Véd I nu her at finde Raad?

Jeg frygter ellers, vi er værre farne
end nogensinde før. Tør det han vove,
saa tør han gjøre mer, end vi tør nævne,
og Folkegunsten voxer med hans Mod.

Kardinalen.

Gid dog Forbandelse hans Hoved ramme,
den frække Kjætter! ha! den arge Djævel!
Hvad siger I til dette, Medici?

Medici.

Nu gjælder Ord ej mere end en Bønne.
Tænk blot paa Handling!

Kardinalen.

Hvad!

Albizzi.

Saa tøjlesløst

jeg aldrig Folket saa. Her alt kan hænde.

Giuliano styrter ind.

Godt, at jeg traf jer her! o! alt er tabt!

Han kom og talte paa sin gamle Vis,
og al den Tyngsel, Frygten havde lagt
paa Sindene henvejredes som Taager.

Nu kappes de kun om at faa et Blik
fra ham som Tegn paa hans Tilgivelse.

Med deres Kys de slide op hans Kappe.

Hvem tør nu tænke paa, hvad næste Stund
vil bringe os. Jeg hørte til en Tid.

Hans Ord faldt hvasse, tunge lig en Hammer,
der smedder Lænkerne, vi bære skal.

Den er en Mand, som nu kan finde Raad.

Medici.

Vi maa se Tiden an, altid beredte
til rask at gribe fat, hvor der er Haandtag.

Dog eder, Kardinal, tør vi ej savne,

I stemple maa den Daad, som vi fuldbringe,
bliv derfor her i Florents, til I kan
med velforrettet Sag for Paven træde.

Det stemmer vel med eders Tanker?

Kardinalen.

Ja!

Medici.

Nuvel! — vi vil ej tabe Hovedet,
om tusind Gange al vor Pønsen glipper.

Lad os, Albizzi, gaa til Raadet nu

og bede det at være paa sin Post
med Forholdsregler, der kan tæmme dem,
som blændede af Iver bryde Loven;
det mindste Paaskud tage vi til Indtægt.
Jeg véd ej mere nu. — Farvel saa længe,
vi tales siden ved.

Albizzi og Giuliano.

Farvel! (gaa.)

Kardinalen.

Farvel! —

Mon han er Kæmpen, der skal fælde os?
mig synes snart, at paa St. Peders Stol
han løsner Benene. Men vent kun, vent!
med List kan Løver fanges, hvorfor ej
da denne Mand, der raser vel saa blindt.

(Francesco kommer ind.)

Der er en Mand, der kjøbes kan til alt.

Francesco.

Jeg hørte, I var her — jeg søgte eder.

Kardinalen.

Hvad vil du da?

Francesco.

Først høre eders Mening
om dette Uvejr, som han nu har vakt,
der river alt omkuld, hvad Haabet rejste.
Forsagte sidde mine Ordensbrødre
og skjælte ved at høre Folkets Trusler
mod dem og os, som bragte det til Frafald
ved Skræk for Bannet fra Savonarola.

Jeg vilde høre, hvad I havde tænkt,
der her skal gøres, førend selv jeg taler,
som det sig sømmer for en lydige Tjener.

Kardinalen.

Din Kløgt har tænkt paa Raad! nu vel, saa tal!
og hvis dit Raad er godt og bringer Held,
da stol paa mig, jeg har en stærk Erindring
til bedste for en Ven!

Francesco.

Jeg haaber nok,
mit Raad behager eder, men hvis I
alt havde udtænkt ét, jeg lytted helst
med Ærefrygt til eders først.

Kardinalen.

Tal kun.

Francesco.

Jeg lyder eder. Hvad det gjælder om,
er blot at skille ham fra Folket her,
som er hans Sværd og Skjold imod os alle.
Det kunde lykkes, hvis man snildelig
berøvede dem Troen paa hans Kald
som vor Profet — det er det stærke Baand,
der altid holder deres Sag til hans.
Det var mig klart, — saa syslede min Tanke
i Cellens Enrum med de mange Midler,
som sigtede derpaa, jeg fandt da ét,
det er uskyldigt, skade kan det aldrig.

Kardinalen.

Tal ud, min Ven!

Francesco.

Jeg har da tænkt som saa,
i Folkets Paahør vil jeg fordre af ham,
han skal aflægge Vidnesbyrd, bevise,
at han er sand Profet. Ildprøven vil
jeg foreslaa som Dommer mellem os.
Jeg stiller mig imod ham og tilbyder
at gaa igjennem Ilden for min Paastand.
Men I maa sørge for, at det ej sker,
jeg vil ej steges for min gode Vilje.
Han skal gaa først; thi han skal jo bevise.
I fatter vel min Mening allerede,
thi gaar han fast i Troen paa sig selv
igjennem Luen, ja min Kardinal,
saa er' vi færdig' med ham. Gaar han ikke,
fordi han tvivler eller mangler Mod,
saa er' vi ogsaa færdig' med ham; thi
saa taber Folket Troen paa hans Kald,
og han er vor.

Kardinalen.

Du er et kløgtigt Hoved!
din Plan er ypperlig! men hvis han afslaar
Udfordringen?

Francesco.

Det har jeg ogsaa tænkt paa.
Hvis han med glatte Ord vil sno sig fra det
saa har jeg dog belavet mig paa Svar.
Men Folket ønsker gjerne haandfast Pant,
og han tør næppe nægte, hvis det kræves.

Kardinalen.

Men hvis nu dog, saa hjælper det os ikke.

Francesco.

Min Plan har tænkt paa alle Muligheder.

Hvis ikke strax han fanges paa vor Krog,
saa er' vi paa Domenico dog sikre.

Han har en Fuldblodstro, som intet ænsrer,
og med Begjær han gribe vil vort Forslag
for at bevise, at Savonarola

er Herren selv, om saa det skulde være.

Min Klosterbroder, Rondinelli, som
af mange Grunde lystre, hvad jeg byder,
jeg sender imod ham som Løkkemad.

Han bider paa, saasomt vi kaster Snøren

Jeg mod Savonarola selv vil kæmpe,

det er min Paastand til det yderste,

kun for at ægge ham og Folkets Iver.

Ved Paaskud hindre vi Domenico

fra at udføre dette dumme Forsæt,

til Folket utaalmodig kræver lydt,

Savonarola selv skal vidne for sin Ret,

og har det faaet først lidt Blod paa Tanden,

og Iveren er vakt i Sindene

for ved et ydre Tegn at støtte Troen

hos dem og os og knuse os derved,

I kjender Florentinerne som jeg,

da vil de gjøre, som jeg siger her.

Han nødes da til en Afgjørelse,

hvad den saa bliver — bliver den hans Fald.

Har nu min Plan fuldkomment vundet eder?

Kardinalen.

Fuldkomment, Ven! fortræffelig i Sandhed
Saaledes ja! saaledes skal det være.
Din Løn skal blive stor, hvis vi faa Sejren.
Dit klare Hoved egner sig til meget.
Stol blot paa mig.

Francesco.

Det gjør jeg nu og altid.

Kardinalen.

Saa Haand paa Værket. Ha! snart er du vor,
du Hovmods Djævel, far til Helvede,
nu har du længe nok paa Jorden raset.

Francesco.

Jeg gaar til Rondinelli; han og jeg
vil da tilsammen træde frem for Folket
og æske disse tvende frem til Kampen.
Nu er det netop Tiden, medens Sindet
er mest i Oprør, deres Tillid stærkest.
Man smedder bedst, mens Jernet det er varmest,
og Menneskenes Tanker er som Jernet
lettest at bøje, naar de gløde.

Kardinalen.

Vel!

Du raader godt, fuldend med samme Held,
og du skal naa langt mere, end du tænker.

(Francesco gaar.)

Savonarola! bryd nu disse Lænker! (gaar.)

Torvet udenfor Kirken. Catella kommer hastig ind,
hun er halvt tilsløret.

Catella.

Han er her ej endnu! — o lad ham ane,
I gode Magter, at min Elskov ej
i Spand med Tiden gaar. O, kom dog, Ven! —
Hvad kan han ville! — (tager en lille Seddel frem
og læser.)

»Elskte, hvis du kan,
mød da ved Kirken Klokken fem; jeg har
en Ting af Vigtighed at sige dig«.
Corbizio! din! din! din! — min! — o skynd dig!
»En Ting af Vigtighed!« — mit Hjerte banker
af Frygt for dette Ord — hvad er vel vigtigt
undtagen det, som angaar Elskovs Lykke!
En Hindring vel, ak, nye tunge Skygger
sig taarne op, — misundelige Liv,
hvorelænge vil du Kjærlighed forfølge
med alt dit Had. — »En Ting af Vigtighed!« —
Der er ej noget Ord i hele Sproget,
der klinger mere tungt og stygt end dette.
Tre Stavelser kan volde al den Sorg.
»At sige dig«. Han vil kun sige det,
saa er det da en Ting saa slem at se,
at Pennen ej tør skrive den. — Han haaber
med Kjærlighedens milde Ord at mildne
den Sorg, som dette volde vil mit Hjerte.
O, var ej Verden til, alene du,
jeg pintes ej af Frygt og Angst som nu.

Corbizio ind.

Catella!

Catella.

o, Corbizio! min Ven!

o endelig!

Corbizio.

Jeg fægted mig igjennem
den store Sværm, der fylder Gaderne
hist henne, det forhaled Tiden. Har
du ventet paa mig. Stakkels lille Due,
du er forskræmt, den vilde Tummel ængster
dig vist. Din Kind er bleg —

Catella.

O nej! o nej!

men hvad du sige vil, mig ængster mere!
min Ven, min elskte, tal dog frit med mig,
min Kjærlighed er stærk og skal vel bære,
hvad det end er! tal nu!

Corbizio.

Hvad mener du?

Catella.

Den Ting af Vigtighed, du skriver her!
nu kan jeg høre, siden du er hos mig.

Corbizio.

Catella!

Catella.

ja!

Corbizio.

jeg vilde blot dig sigel

Catella.

Nu da!

Corbizio.

jeg elsker, elsker dig, Catella!

Catella.

Var det det hele?

Corbizio.

Ja, det var det hele!

Catella.

Jo, det er smukt at skræmme mig saaledes med dunkle Ord. Jeg skammer mig ved dig. Jeg tænkte o saa meget —

Corbizio.

Skam dig kun,

thi Skammen klæder dine Kinder godt,
jeg bliver aldrig færdig med at sige,
hvor inderlig jeg elsker dig, Catella!
Og tro mig, elskede, det er saa vigtigt,
at jeg faar stundom Lyst ej blot til dig
at hviske det saa sagtelig som nu,
men naar jeg ser paa al den Kiv og Tvedragt,
der raser nu i mine Fædres Stad
og kvæler, ak, saa mange ædle Spirer;
naar al den Egenkjærlighed og Ondskab,
som med sit Had vil kue Ret og Sandhed,
med klamme Hænder rører ved mit Hjerte,
da tager jeg min Tilflugt i min Nød
til dig, min elskede; min Kjærlighed
da strømmer som et Væld af salig Mildhed
igjennem mine Aarer, Livet faar jeg

i al sin Skjønhed gjennem dig tilbage,
og dog skal altid jeg det skjule her.
Da griber mig en Lyst til lydt at raabe
min Kjærlighed ud over Florents' Taarne,
saa det gav Gjenlyd højt i Bjergene,
som kranse os; maaske de kolde Hjerter
bedaarede ved Fylden i min Stemme
fik Lyst til dog at kjende al den Lykke,
som Kjærligheden rummer og kan yde,
og at de da lod Had og Avind ligge.

Catella.

Usalig er kun den, som ikke elsker.

Corbizio.

Ak! mange uforskyldt saa haardt maa bøde
for al den Tvedragt, Ofre førdrer den;
naar Elementerne staa op til Kamp
imod hinanden, dødes mange Spirer,
som kunde baaret Frugt, hvis Uvejr ej
dem kuede i Væxten. Jeg maa bøde,
ak, elskede, for dyrt, for dyrt, for dyrt!
Jeg joges bort med Haardhed ak fra dem,
som Hjertet bandt mig til, og nu din Fader —
det Saar, han slog mig, hvordan kan det læges?
men klage vil jeg ej, du elsker mig.

Catella.

Jeg elsker dig og holder trofast ved dig.
Om alle vil fornægte dig, jeg aldrig.
Hvem der har Ret, hvor kan jeg dømme derom,
jeg spørger ikke heller; det kun véd jeg,
min Kjærlighed jo ogsaa har sin Ret,

og den er din; fra den Stund, da min Fader med Haardhed jog dig ud af Huset, har jeg intet Valg tilbage. Byd mig fly med dig, hvorhen du vil, jeg følger dig; min Moders Taarer, skjønt de brænde mest, min Faders Trusler og Forbandelser ej mægte da en Stund at holde mig.

Corbizio.

Catella! — dog det er det sidste Middel, jeg griber til. Saalænge han er her, er jeg her ogsaa. Bort med al Forsagthed! thi ingen véd, hvad næste Stund kan bringe i disse Stormvejrstider. Den, som staar, han skal se til, at ej han falder. Magt er kun en Hymne med et stakket Eccho, thi Staden her er fuld af falske Toner. Men der er én, som trods de mange Traade, der vildsomt knytte Skjæbne fast til Skjæbne, dog har sin Finger fast ved Endetraaden, og ham vi vil befale vore Veje.

Catella.

Ja! — ja! — o hør! de vilde Stemmers Raab, de komme hid. Jeg tør ej tøve her. Lov mig dog ét, førend vi skilles nu. Vogt dig for Giuliano! undgaa ham, saa tidt du kan, om og det skulde koste dig Overvindelse; han hader dig og vil dig intet godt. Farvel, tænk paa mig!

Corbizio.

Jeg følger dig i Afstand til dit Hjem.

Jeg vil ej miste Synet af dig, før
mig Nøden tvinger.

Catella.

Snart vi mødes vill!

Corbizio.

Men »snart« er der for Elskov længe til! —

De gaa ud.

Francesco og Rondinelli styrte ind forfulgte af den
truende Folkeskare, Savonarola et Øjeblik efter.

En af Skaren.

Tag det i jer, siger jeg!

En anden.

Til Helvede med jer, I Øgler!

En tredie.

Lad mig blot faa fat i hans Kutte! hvor det
Fjæs gjør mig rasende!

Anden

tager fat i Francesco.

I tør haane Profeten, hvad!

Savonarola.

Hold inde, Mænd, læg ikke Haand paa dem!
og vil I tækkes mig, saa hør dem rolig!

Anden.

Men han sagde om dig, at det var Frygt og
Tvivl, der holdt dig de to Dage i Cellen. Det
hørte I!

Flere.

Ja, det hørte vi.

Savonarola.

Hvis det var Frygt, hvorfor da frygtløs nu?

hvis det var Tvivl, hvorfor nu stærk i Troen? —
Men Sorg kan ogsaa binde Mandens Tunge
og lamme Haanden — derfor tav jeg, Brødre.
Og maatte jeg ej sørge kummerslagen,
naar han, som bærer Navn af Kirkens Tjener,
vil give den, som viser Vej til Sandhed,
Forbandelsen som Løn og derved sprede
i ét Secund, hvad i et Liv er samlet?
Og maatte jeg ej sørge dybt og længe,
naar I, som jeg har ofret Livets Sommer,
blot ved et Ord fra Vejen kan forlokkes?
Hvis ej jeg sørged over dette, Brødre,
da var jeg kun en utro Ven mod eder,
som ej fortjente eders Kjærlighed.

Alle.

Du er vor Ven, Savonarola! Savonarola level
En Krigsmand.

Vi vare Daarer, der lod os skræmme fra dig.
Flere.

Vi har fortrudt det, Savonarola! det har vi.

Domenico

pegende paa Savonarola.

Se blot paa ham, Francesco, mens du taler,
og saa vil Løgnen, som din Attraa stod til,
forvandle sig til Sandhed trods din Attraa.

Silvestro.

Gaa hjem, gjør Bod, Francesco, bed din Gud,
at ej du straffes maa med evig Tavshed
for Tungens Skamløshed! du har fortjent det.

Flere.

Du har fortjent det! gjør Bod! gjør Bod!

Francesco.

(afsides.) Hvor disse Hunde dog gi'er Hals!

(højt.) o Brødre!

maaske har jeg fortjent det; hvis saa er,
saa tilgiv mig, min Hensigt var ej ond.

Min Mening maa jeg sige ligefrem,
thi Ærlighed forstaar sig ej paa Pynt.

Jeg har jo alle mod mig; Skam og Skade
min Lod sandsynligvis kun vorde vil,

naar jeg staar op at tale imod den,
som nu er Dagens Mode. Til Fordærv

kun for mig selv, det véd jeg saare godt,
jeg taler her, men derfor synes jeg,

I kunde gjerne frit mig lade tale.

Savonarola.

Spild ikke Tiden, som jeg skjænker dig,
med alt det Omsvøb. Den, som taler Sandhed,

han taler aldrig til Fordærv for nogen.

Tal nu!

Nogle.

Vi høre dig!

Andre.

For Savonarolas Skyld.

Alle.

Ja! ja!

Francesco.

Jeg skal da fatte mig saa kort, jeg kan,

for ej at stille altfor store Krav
til eders Taalmod, og fordi min Tale
kun daarlig taler for mig. Kun et Spørgsmaal
jeg eder gjøre vil.

Nogle.

Vi skal nok svare dig!

Francesco.

Det er saa simpelt!

Jeg tænker mig to Lande, mellem hvilke
en vild og voldsom Strøm sin Bølge vælter
med saadan Vælde, at ej nogen Svømmer,
om han udrustet var med al den Kraft
og Smidighed, Natur og Øvelse
tilsammen yde kan, formaaede
at overvinde dennes Voldsomhed;
en Strøm saa stærk og hastig, at den vil,
selv hvad der syntes os det fasteste,
bortføre hastig med saa lidt Besvær,
som Stormen hvirvler Høstens faldne Blade.
Sæt alle skulde over denne Strøm,
hvor lidt end deres Vilje stod dertil!
da gjaldt det jo at finde paa et Middel,
hvorved man kunde undgaa denne Afgrund
og i Behold naa over. Sæt en Mand
paatog sig da det Hverv at lægge Bro
henover Strømmen! Sæt det lykkedes,
og han saa sagde: »se, nu er jeg færdig,
gaa I kun dristig over, den er sikker!«
Hvad vilde I da svare denne Mand?

Savonarola afsides.

Den Mand har vakt dit Had, misundelige,
fordi han gjorde det, som du ej mægter.

Folket.

Svar du kun for os! tal tydelig, Francesco.

Francesco.

Jeg vilde svare ham: »gaa du selv først!
og vis mig, at den dig formaar at bære,
og at ej nogen Planke ligger løst,
da følger jeg med Tillid efter dig.«

Nogle.

Godt svaret, Francesco! saadan svare vi med.

En.

Der er dog en Del Fornuft i, hvad han der
siger, du.

En anden.

Ja, det holder jeg ogsaa paa.

Flere.

Hvad mener du med dette, Munk? forklar dig!

Francesco.

Jeg tænkte dog, I gjættede min Mening.
Nu vel, saa vid, den Strøm, der hvirvler alt
ustandselig afsted med rædsom Vælde,
er Døden, Venner. Den maa alle over,
hvor lidt end nogens Vilje er derfor;
og alle vil I gjerne naa det Land,
der vinker os hinsides Dødens Vande.
Forlængst har Kirken slaaet Bro derover,
og mange gik ad den og vidnede,
at det var Vejen, som til Livet førte.

Men I er' blinde, ville den ej se.

Saa kommer der en Mand, Savonarola
er Mandens Navn, han paatog sig det Hverv
at slaa en Bro for eder over Strømmen
og sagde til jer: »gaa, nu er jeg færdig!
jeg er Profeten, der bereder Vejen«.

Saa vil jeg svare ham med dette Svar,
I nys gav eders Bifald: »gaa du selv
og vis os først, at den kan bære dig,
at ingen Planker paa den ligge løse,
saa vi fortages ved at vandre ad den,
saa vil vi alle glade følge efter.«

Lad ham bevise, han er den, han siger,
saa vil jeg selv betræde strax den Vej,
han viser jer til Frelse. Men hvis ikke,
og hvis han ej har Mod til selv at vidne,
da siger jeg: du lyver!

Domenico.

Løgner selv!

hans Liv er kun en Kjæde af Beviser,
saa klare og haandgribelige, du!
at ej en Thomas selv tør dem betvivle.

Det er kun Niddingstale alt tilhobe.

Laan ham ej Øre, Brødre, han er Satan,
der eder bort fra Sandheds Vej vil lokke.

Benedetto.

Du gjør bedst i at sluge din Løgn igjen. Vi
bider ikke paa. Vi véd, hvad vi véd, ser du, og
trods dine løse Planker saa er han fastere i Tingene

end du og hele dit Slæng, det er min Mening, ser du!

Flere.

Min med! min med! saadan skal de have det, de Kjæltringer!

Andre.

Vi vil ikke høre ham. Ned med ham! ned med ham!

Savonarola.

Stille!

Flere.

Tys! — Profeten! — stille! —

Savonarola.

Du taler, som om de kun flygtig kjendte mit Livs Forløb! Har selv jeg ikke prøvet den Vej. jeg viser dem? hvad mener du?

Mit Liv er jo som en opslagen Bog, hvori enhver kan læse just derom.

Jo, sandelig jeg prøvet har Guds Naade, hans Mildhed følt, hans Styrke grant fornummet, den Fred, det er at vandre ved hans Side.

Igjennem Trængsler har han mig bevaret, mit Klageraab i Nøden mildt besvaret,

han var som Sønnen for det trætte Øje, en kjærlig Ven, der mildnede min Møje,

mit Haab i Fald, min Styrke, naar jeg stod, min Fryd i Sorg, mit Væрге, Skjold og Mod! —

O Brødre! tro mig! denne Vej er god! —

Hvad større Vidnesbyrd kan du vel kræve?

Tal kun, Francesco.

Domenico.

O, tilsted ham ikke!
jeg gyser for at høre al hans Ondskab.

Savonarola.

Paa Troens Panser sløves Fjendens Pile.
Tal kun, Francesco!

Folket.

Hil dig, Savonarola! hil dig!

Francesco.

Jeg fordrer kun et Tegn, Savonarola,
og jeg vil tro dig, raabe lydt som de,
der slynge højt mod Skyerne dit Navn,
for dig i Florents' Gader. Blot et Tegn,
som overtyder mig og alle mine.
Saavidt min Kundskab strækker, saa den altid,
at Tegn paa Tegn gik i Profetens Spor.
Se Moses og Elias, Daniel,
kort alle Navne, der er' værd at nævne,
de gjorde Tegn, Jehova gav dem det,
at blinde Øjne skulde se ved dem.
Jeg er nu blind. — Savonarola ser jeg,
men ej Profeten, som man taler om,
giv mig et Tegn, at jeg kan se og tro dig.

Stemmer.

Lad Lynet slaa den Tvivler, Savonarola!

Andre.

Han haaner dig, lad Jorden opsluge ham!

Savonarola.

Du skal ej friste Gud, det véd du, Broder!
hvad vil du kræve mer, end jeg har gjort?

Francesco.

Jeg kræver dette Tegn, Savonarola,
det Tegn, som ene mægter at besejre
den Hær af Tvivlens Tanker, der mig truer.

Savonarola.

Hvad da?

Francesco.

Gudsdommens Tegn, Savonarola!

Savonarola for sig.

Gudsdommens!

Folket mumlende.

Gudsdommens Tegn! —

Francesco afsides.

Jeg tror, at Ordet svider alt paa Tungen.

(højt.) Gudsdommens Tegn, det fordrer jeg af dig.

Gaa uskadt gennem Luen, og jeg tror dig.

Jeg selv vil stille mig imod dig dér;

saa stærk en Vantro rummer dette Bryst

paa dig og paa dit Kald, at jeg det vover.

Stemmer.

Ve over dig, som taler saa formastelig! ve dig!

Alle.

Ve dig! ve dig!

Francesco.

Mod dig, Savonarola, vil jeg kæmpe,
men heller ikke mod en ringere.

Her staar min Ordensbroder Rondinelli,
af samme Stof som jeg, beredt som jeg
at tage Kampen op med én af dine,
hvis nogen for dig Livet nu tør vove.

Rondinelli.

Jeg er beredt, hvis nogen vover det.
Advare vil jeg dog, den Sag er farlig,
betænk jer derfor!

Domenico.

Stands din frække Tunge!
jeg stiller mig mod dig! gjem din Formaning
for dem, som trænge til den. Jeg er rede,
hvad Øjeblik du vil. Mit Hjerte kjender
saa lidt til Tvivl og Frygt, at tvertimod,
skjøndt ingen er mig mer imod end du
og han, hvis Hund du er, jeg vil velsigne
jer Daarer, som med evig Skjændsel pletter
det Eftermæle, Tiden eder levner,
fordi jer Daarskab gavner kun min Mester.
De onde Tanker, I nu give Liv,
vil vende sig som Hævnere mod jer,
der avled dem. Den Dag, I pønsed paa
at gjøre til en Sejersdag for eder,
skal blive jer til Tab og Undergang,
det sværger jeg ved alle Himles Herre!
I høre det, jeg stiller mig mod ham!

Rondinelli.

I høre det, jeg tager derimod!

Flere.

Ja! — ja! — ve dig! — leve Domenico, han
skal sejre for os.

Domenico.

En bedre Dag har ingen Mand oplevet!

saa skal mit Navn blandt Herrens Kæmper skrives, hvis du, Savonarola, det tilsteder.

Benedetto til Rondinelli.

Betænk dig nu selv, du Allerhelvedeskarl! — At græde for Dommeren er for silde grædt, og Gud vil dømme dig.

Maruccio.

Ret saa, Broder! — Lad ham nu staa inde for sit Hovmod. (til Rondinelli.) Det komme over dig og dine, hvad du har gjort! Herren er med os!

Alle.

Herren er med os! Herren er med os!

Francesco afsides.

At fiske Mennesker er fuldt saa muntert som Flodens vævre Vrimmel. — Han er vor! den største vil jeg have; slug nu Krogen! (højt.) Hvad skal jeg tro om dig, Savonarola? Jeg tænkte, den, som følte fuldt og sikkert, at Aandens Flammetunge greb hans Sjæl, var glødende og fyrig til at vise og raabe ud, hvad Aanden lønlig hviskede; men du er tavs og ænser ej det Kald, som lyder til dig nu fra alles Munde. Er Aanden vegen fra dig nu? uheldig! nu var der Lejlighed for den at virke. Det er et Kjendetegn for store Aander, at de kan gribe Lejlighed, hvor ingen faar Øje paa den; findes den slet ikke, saa skabe de den selv; thi virke maa de. Du greb den aldrig; jeg har skabt den for dig,

du vil ej gribe den endda! hvorledes?
Som nu Domenico, saa handler Troen.
Er han da Mesteren og du Disciplen
og næppe det, du deler knap hans Glæde.
Maaske dig tykkes, at jeg ej er værdig
som Stridsmand imod dig; er det din Tanke,
saa har du Uret, thi kun Troens Styrke
er Værdighedens Guldvægt, intet andet.
Min Vantro er af fuldt saa godt et Malm
som al den Tro, hvoraf du roser dig.
Hav Medynk med min Længsel efter Sandhed,
jeg martres af min Trang til at bevise,
at du var aldrig kaldet til Profet.

Savonarola.

Din Haan foragter jeg. Spar den! Nu vil
jeg tale til dig. Du skal høre, Mand!
Den Bro, du siger, jeg har bygget dem,
den véd jeg er saa sikker, at jeg dristig
tør sige til enhver: »se dér gaar Vejen!«
og den vil bærc dem; den kan ej briste;
den er ej som den Bro, din Finger viser,
thi vogter eder, I som gaa ad den,
dens Planker smuldre, Tidens Raadenhed
har gnavet længe paa den. Men Francesco,
en Gudsdøm er at stævne Gud til Støvet,
og ve den Daare, som letsindig gjør det.
Jeg giver ej mit Ord til denne Færd
i samme Stund, du kræver; og hvor tør
du fordre det? har du da spurgt dig selv,
om dette ikke er at friste Gud.

Jeg selv og alle de, som følge mig,
saa Aandens Vidnesbyrd saa klart og tidt,
at Tvivl for os er Mundsvejr; tør vi kræve
for eders Skyld, at Gud skal gjøre mere,
end han har gjort? Jeg vil betænke det.

Francesco.

Betænkning er kun Tvivl. — Husk paa, hvorledes
det Moses gik, da han betænkte sig
at røre Klippens Stene med sin Stav,
han maatte dø med Canaan for Øje,
men smagte aldrig Livets Kilder dér.
Og du skal dø som han, fordi du tvivler.

Savonarola.

Til ham kom Herrens Bud, jeg fik det ikke;
men kommer det, hvis Herren mig det byder,
da bøjer jeg mit Hoved tavs og lyder.

Francesco.

Har du ej sagt, den Tid snart vilde komme,
da Undere fra Himlen skulde vise,
du var Profeten, se nu trænger du!

Savonarola.

Naar Herren ser min Trang saa stor som du,
saa sender han dem nok; men víd, Francesco,
ej jeg, ej du har Rét til ham at kræve.
Se derfor vil jeg tie, til han kalder,
men glæd dig ikke, thi din Dom da falder.

Domenico.

Hans Dom vil falde snart! — Naar jeg har sejret,
da er den fældet. Vent kun til imorgen!
Det er jo Daarskab, Oprør imod Gud

at kræve mer, end nu din Vantro ydes.
Er det ej nok, naar jeg alene vidner?
Kan Gud da ikke vise os sin Mening,
naar han vil frelse mig fra Baalets Luer?
Og var det ej, da staar her Tusinder,
der med den samme Fryd og Frejdighed
som jeg vil sætte Livet ind for ham.
Tør jeg ej svare saa i eders Navn?

Flere.

Jo, jo! det kan du.

Domenico.

Der hører du!

Silvestro.

Den, som undslaar sig her,
var ej Savonarolas Harme værd.
Jeg stiller mig til Kampen ved din Side,
Lyksalighed er det for ham at stride.

Domenico.

Tilsted os det, du ser, vi længes saare!

Savonarola for sig.

Er det din Vilje, du igjennem dem
vil mig kundgjøre. Er da Timen kommen,
hvor du med Underet vil sejre for os?
ha! med ét Slag at knuse dine Fjender!
O Herre! har jeg dig forstaaet ret!
Saa ske det da! (højt.) Nu vel, jeg det tilsteder! —
men ve jer da, Vantroens svage Dværge,
naar Herrens Vælde knuger Florents' Bjerger!

Francesco for sig.

Der gled din Fod! — Nu faldt Savonarola! —

Domenico.

Jeg har den første Ret paa Stridens Dag,
ved mig vil Herren frelse Sandheds Sag.

Savonarola.

Kun én som du — det Liv var ej forgjæves!

Domenico

knæler og kysser hans Haand.

Savonarola!

Stemmer.

Domenico vil sejre for os.

Domenico.

Det vil jeg ja, thi Herren er med mig!

Alle.

Herren er med dig!

Francesco.

Nu vel, saa faar vi se — men Skade dog,
at jeg, som har saa stærk en Lyst til Strid,
skal sidde daadløs hen; jeg gaar kun frem,
naar han, som jeg har æsket, vil det samme.
Min Trøst er den, jeg trættes aldrig ved
at raabe ham til Kamp, saa Skylden kan
ej ramme mig, naar jeg ser til ved dette.

Silvestro.

Ti nu, Francesco, væk ej mer vor Harme
ved en saa graadig Vantro.

Alle.

Hør Silvestro!

Francesco.

Saa vil jeg tøjle nu min Tunges Lyster
og lægge Baand paa den, skjønt den er stridig.

Dog som I vil. Men nu afsted til Raadet,
at Tid og Sted til Kampen kan bestemmes
af Stadens Øvrighed. — Savonarola!
imorgen er for dig en Dommedag!

Savonarola.

Imorgen taler Herren selv sin Sag.

Alle.

Imorgen taler Herren selv sin Sag.

(De gaa alle.)

FJERDE ACT.

Cellen i San Marcoklosteret. Savonarola, Domenico,
Silvestro.

Domenico.

Det gry'r ad Morgen nu, Savonarola!
vil du ej hvile lidt, før Dagen kommer?
du er saa bleg og dine Træk saa trætte,
en liden Søvn vil styrke dig og os
til hvad der forestaar. Hvor jeg er glad,
at Timen nu er nær, da vi skal vise
for Florents og for Verden, hvem du er.
Dit Ord i denne Nat udslettet har
enhver urolig Tanke i mit Bryst.
En menneskelig Frygt kan ikke mer
sig snige paa mig, skræmme mig tilbage:
Lad blot dit Øje hvile trofast paa mig
i Prøvens Stund, saa gaar jeg dristig fremad.
Jeg elsker dig.

Silvestro.

Hvis jeg forlader dig,
skal Himlens Straffedom mig ramme tungt.

Jeg elsker dig som han, o nej, langt mere —
Bed for os!

Savonarola.

Ja, det vil jeg!

Domenico.

Søg nu selv
i Søvnens sagte Blund en stakket Fred
for Verdens vilde Uro. Den, som har
en Sjæl som du, en Tro som din saa klar,
kan sove trygt som Barnet. — Nu til Ro.
Imorgen vil vi sejre med din Tro. —
(De to gaa ud.)

Savonarola.

I lykkelige Sjæle uden Splid
og uden delte Tanker, nyd den Fred,
som eders Mester ak forgjæves søger.
O, sove, sove — trygt som Barnet sover! —
du mangler, Broder, Nøglen til min Sjæl. —
Min Sjæl er syg, ha! Tvivlens Feberild
har grebet den i Hjertet — Tvivl er søvnløs.
De er saa sikre, o, de aner ikke,
at Egen, som nu støtter dem, staar løs
paa Roden. Hvis nu Døden ramte dem,
det Blod kom paa mit Hoved! Ve mig! ve!
jeg burde have nægtet det aldeles
og svagt ej føjet dem — dog nej, jeg maatte,
hvorfor? — har Fristeren mig overrumplet? —
Hvi tav jeg, da jeg skulde have talt!
Men Fjenden haaned mig, og Folket kræved —
Domenico — dit sejrsglade Aasyn

forlokked mig — jeg er paa Vildspor, Herre!
led mig, jeg ængstes nu som aldrig før.
Til denne Time var jeg uden Frygt
saa sikker i mig selv, i dig — men nu!
nu frygter jeg, og viljeløst min Tanke
for første Gang sig tumler uden Styr.
Uværdig staar jeg for dig. Er jeg ikke
den Sag fuldvoxen, du betro'de mig,
o svar mig, kom din Tjener nu i Hul!
min Nød er stor, og du, som vaager, ser den.
Tænk paa de mange, som med mig vil bøde,
hvis jeg greb fejl. Tænk paa den store Stad,
som ved mit Ord har set din Sandheds Lys,
den vil da atter synke i sit Mørke,
og Slægter vil forgaa — vær naadig mod den
som fordum imod Ninive, da Jonas —
Ha, Jonas! Daare jeg! — som han en Jonas.
Det var et Vink fra dig, jeg mærker det,
dit Fingerpeg, o Herre! Tvivlen spredes
som Nattens sorte Skygger nu for Dagen.
Min Frygt var kun den Straf, som Tvivlen avler.
Den Dag, som fødes, er fra Fødselen
bestemt til Sejer og til Frelse for os.
Domenico, vaagn kun med frejdlig Aand,
du er et Middel i Gud Herrens Haand.
Den Tid er kommen, da Sinais Torden
skal vidne i Guds Sag for hele Jorden.

(det banker.)

Hvem banker paa min Dør i Nattens Time?
Kom! —

(Sismonda kommer tilsløret ind.)

Hvad! — en Kvinde her! — paa denne Tid! —
Hvem er du? vaager jeg? —

Sismonda kaster Sløret.

Albizzis Hustru
staar her for dig. Nu kjender du mig, ser jeg.
Savonarola.

Jeg kjender dig! — hvad vil Albizzis Hustru
Savonarola her paa denne Tid?

Sismonda.

O ja! saa maa du spørge! hør mig blot!
og find saa Svaret paa dit Spørgsmaal i,
hvad jeg dig siger. Tiden nøder os
til Hastværk. O, min Sjæl er fuld af Angst
for dig, Savonarola, og for dine.

O ti og hør mig blot! — Min Husband, ja
du véd det jo, gjør fælles Sag med dem,
der hade dig. Jeg har advaret ham.

Forgjæves! o med Smerte ser jeg ham
dem give Plads til hemmelige Møder
hos os derhjemme; og i Aftes kom de
mandstærkere end før. En Uro drev mig,
jeg maatte høre, hvad de raadslog om.

Jeg listed mig til Døren —

Savonarola.

Nu!

Sismonda.

Tilgiv ham,
han véd ej, hvad han gjør.

Savonarola.

Forklar dig, Kvinde

Sismonda.

Savonarola! — o! — dit Liv det gjælder! —

Mit Hjerte bankede saa stærke Slag,
at mine Tanker maatte ængstes for dem
og kunde ej for Angst opfatte klart
den hele Sammenhæng; men dig det gjælder!
den Grav er gravet, hvori du skal falde,
og du alene, ved et Rænkespil,
som knap din Ærlighed forstod, om ogsaa
jeg kunde sige det. Se derfor kom jeg
for at advare dig; det kosted meget
at gjøre dette Skridt; en Nat som denne
jeg vilde nødigt leve om igjen.

Jeg turde ikke tænke ud den Tanke,
at virkelig min Husbond skulde bære
den Blodskyld paa sit Hoved. O tilgiv ham,
du ser, hans Hustru ofred meget for dig.

Savonarola, hør mig! o jeg beder!
fly bort herfra! endnu er der jo Tid!
men skynd dig! fly! dit Liv det gjælder, hvis
du tøver til i Morgen. Fly, saa kan du
i bedre Tider endnu redde Florents.

Savonarola.

Hvorhen skal jeg da fly! — dit Raad er daarligt.
Tror du, at jeg kan undfly Herrens Øjne! —
Nej! Herren er min Hjælp, til ham jeg flyer.
Endnu er jeg dog stærkere end de!

Sismonda.

Stol ej derpaa, thi hvad i Magt de mangle
erstatte deres Snildhed. Lyd mit Raad
før denne grumme Skjæbne dig indhenter,
som er bestemt dig, fly, jeg beder dig!

Savonarola.

Kan jeg da fly mig selv, mit Kald, min Fortid?
Omend jeg naaede hen til Jordens Grænses,
gik alle disse alvorsfulde Tanker
som Skygger i min Hæl. Tror du, jeg kunde,
om jeg var Døden nær af Febertørst,
blot læske Tungen, uden at jeg saa
paa Bunden af mit Bæger Florents' Navn?
Ja, større Kval er det at fly sit Kald
end den at dø for det. Derfor jeg bliver.
Paa høje Bakker blæse stærke Vinde,
det er den fælles Lod for Aandens Kæmper.
Men Kvinde, husk! for Døden raader kun
den mægtigste, han spotter onde Anslag.
Han stride vil for mig.

Sismonda.

Savonarola!

mit Hjerte gjør du let, saasart du taler.
Men dog, Savonarola! fly, o hør mig!
om ikke for din egen Skyld, saa fly,
bevar dit Liv for dem, som elske dig!
o sig mig Ordet, som kan dig bevæge!

Savonarola.

Der gives intet. Daarlig elsked jeg,
hvis jeg i Prøvens Time vilde fly.

Mit Skjold er netop deres Trofasthed,
og det vil skjærme mig for Fjendens Pile.
Hold op at bede; du er dog en Frister
i Engles Klædebon.

Sismonda.

Hvis Kjærlighed
du skjælde kan for Frister, er jeg det,
men ellers ikke! O, mit Hjerte knuges
af Frygt for dig, og det er ej Bedrag,
ej Angstens Gisninger, jeg har jo hørt det!
Er der da ej en Ting paa denne Jord,
som kunde knytte dig en Stund til Livet,
o elsker du da ingen her paa Jorden?

Savonarola.

Du spørger underligt! jeg elsker Florents.

Sismonda.

Saa fly for Florents' Skyld!

Savonarola.

Ja hvis jeg kunde
ved Flugt det frelse, lød jeg strax dit Raad.
Men jeg har sagt dig, du er her paa Vildspor.

Sismonda.

Men elsker du da ingen mer end Florents?

Savonarola.

Jo — Gud!

Sismonda.

Saa fly for Herrens Skyld herfra!
i bedre Tider kan hans Sag du tjene
og bringe Florents Frelse.

Savonarola.

Jeg har talt! —

Sismonda.

Saa gaar jeg da, mer sorgfuld end jeg kom;
snart lukkes Naadens Porte til for Florents.
Tilgiv min Husband, o jeg elsker ham,
han er ej ond, men Blindhed har ham slaet.
Jeg tør ej røre mer hans Haand, hvis ikke —

Savonarola.

For din Skyld jeg tilgiver. — Frygt kun ikke!
for Kampens Udfald raader ene Herren.

Sismonda.

En Bøn saa fuld og varm, som nogentid
til Himlen fløj, for dig jeg sender did.

Savonarola.

En Bøn som din er Guld paa Naadens Vægt
og mildner Straffen over denne Slægt.
Giv mig din Haand! hos dig vil Herren være.

Sismonda.

Og gid hans Engle Sejren til dig bære.

(hun gaar.)

Savonarola.

Et større Værksted end den lille Hjerne
er ikke til, og mere rastløst Arbejd
udfoldes ej end dér, hvor Ondskab leder
det hele Spil af Kræfter. Nattens Hvile
forglemme mine Fjender, deres Tanker
nu smedde paa et Sværd til mit Fordærv.
Skal jeg da falde! og for slige Stimænd! —
er Grænsen alt mig sat, mit Løb nu standset

med Maalet for mig uden dog at naa det!
Var det for dette kun jeg ofrede
hver Lyst i dette Liv, som ellers kvæger
den ringeste. Var det for dette kun
min Ungdom blev Forsagelse, min Manddom
en Sum af Fredløshed, som ej kan tælles,
for dette kun jeg kvalte Haab, forkasted
hvert Tilbud, Lykken gjorde, lønnet Savn
og Længseler med Haan, naar mildt de talte,
saa Dag blev Nat, og Nat blev Dag for mig,
alt dette kun, for at de nu med Latter
skal trampe over dette visne Legem
ustandselig imod den Afgrund hen,
hvor jeg har staaet Vagt et Liv igjennem.
Og alle dem, som jeg advarede,
som studsede og standsede ved mit Raab,
dem vil de drage med i Sejersrusen.
Nej! nej! nej! o! — saavidt — var manges Fald! —
Jeg frygter ikke Døden, gjerne kommer
jeg paa dit Kald, blot ikke nu, o Herre!
blot ikke nu! fortørnes du paa mig
for dette ene Krav, — jeg fordred aldrig.
Men nu — vær med mig, som du altid var,
knus disse Anslag, bøj de haarde Sind
og frels din Sag og mig paa denne Dag. —
Nu er det Tiden. Herre! gjør nu Tegn!
lad Himmellyset gennem Vantros Mulm
som Lynet fare! da vil blinde se,
at du er Herre over alle Herrer,
og jeg et Glimt, af dig til Mørket sendt.

Lad Baalets Luer lystre dine Bud,
Cheruben med sin Vinge svale Flammen,
bevar Domenico og mig ved ham,
da skal jeg gjøre Jorden til dit Tempel. (gaar ud.)

En Plads i Florents. En Tribune paa den ene Side.
Maruccio kommer ind med bevæbnede Folk.

Maruccio.

Vi er først paa Pladsen, Folk. Her vil vi blive staaende, og vi lader os ikke trænge tilbage fra vor Stilling, hvad der end sker.

En Krigsmand.

Nej, de skal nok lade os staa, hvor vi staar, det svarer jeg for.

Flere.

Jeg med.

Maruccio.

Hør et Ord af mig, Kammerater, mens der endnu er Tid til Tale. Jeg har mine Grunde til at tro, at vore Fjender i Dag pønse paa onde Ting, og Savonarola er i Fare. I som jeg har trofast skjærmet ham til denne Time og ofte gjort deres Anslag til intet, og det vil vi ogsaa nu.

Alle.

Det vil vi.

Maruccio.

Giver nøje Agt paa alt. En Snublen er Paaskud nok for dem til at styrte sig over ham, men lad

dem finde Mænd for sig. Vi har staaet Last og Brast med hverandre i gode og onde Dage, Kammerater. Lad os holde ud til Enden og føre vor og Guds Sag til Sejer. Jeg skal fremdeles vise jer Vejen og gaa i Spidsen, naar Faren er der. Stol paa mig, som jeg stoler paa jer. Lad det nu gaa op eller ned, vi holde sammen. Savonarola skal intet ondt ramme.

Flere.

Ved Guds Moder, nej!

Maruccio.

Godt, Venner, jeg vidste det.

En Krigsmand.

Skal vi trække, for at de kan se, vi er rede til at bide fra os.

Maruccio.

Nej, Ven, stik Sværdet ned igjen. Vi vil ikke tirre dem eller give dem Paaskud. Vi søge Fred, men sky ikke Kamp. Saadan vilde Savonarola svare jer. Han er vort Løsen.

Flere.

Du har Ret, Maruccio, Sværdene ned.

En Krigsmand.

Nu strømmer man sammen fra alle Sider. Se der kommer Signoriets Tropper.

En anden.

Vi er dog de fleste. Folket er paa vor Side. (Folk komme skarevis ind, Benedetto og Corbizio blandt dem, bevæbnede Folk fra den anden Side, som tage Plads overfor Maruccios Folk. Der høres Munkesang

i det fjærne, som standser, naar den er nær ved Scenen.)
Hør, det er Brødrene fra San Marco, der nærme sig, og dér ser jeg Francescos Munke.

En tredie.

Se, hvor Vindverne er fulde af Hoveder. Det er jo næsten, som om der var Fastelavnsløjer at se paa. Nej, se, ogsaa paa Taget hist henne!

Anden Krigsmand.

Desto flere Øjne blive Vidner til Savonarolas Sejer i Dag.

En Modstander.

Han snakker om Sejer, dér! hører I! han! forslug dig ikke, Kammerat, paa saa store Ord!

Anden Krigsmand.

Tæm din Tunge, Mand! ellers —

Maruccio.

Rolig, Kammerat, rolig!

Modstanderen til Anføreren.

Skal vi lade os byde noget, hvad?

Anføreren.

Foragt det, deres Time kommer snart.

Benedetto.

Hvem har profeteret dig det?

Anføreren.

Ikke eders Profet, jeg løber ikke med løs Tale. Stemmer af Savonarolas Tilhængere.

Stød ham ned, han har fortjent det to Gange.

Anføreren.

Tilbage med jer, I kunde ellers støde jer tilblods paa mit Sværd. Tilbage, siger jeg!

Pietro.

Kan nok være! — men der skal mere til, end hvad du siger.

Maruccio.

Tilbage! hold igjen, Folk! Broder, stands dog! Savonarola vil hævne os.

Benedetto.

Savonarola! — vel! Han skulde ellers være mig vis. Jeg vil ikke rolig laane Øre til hans Fornærmelser.

Uldvæveren.

Nej, det vil vi ikke. Ingen skal her tale ondt om Profeten, for det rammer os, alle vi som er af hans Mening, forstaar I. Vi har Næver, der falde lige saa haardt som jeres Sværd.

Modstanderen.

Det kunde hænde, hvis du prøvede; at det faldt lige saa uheldig ud for jer som Prøven i Dag.

Benedetto.

Tir os nu ikke mer, hvis du har dit Liv kjært. Jeg siger jer, at hvis det ikke i Dag bevises jer klart og tydelig, at han er den, han siger, saa vilde jeg være den første, der stod op imod ham. Men I skal faa andet at se.

Stemmer af Savonarolas Tilhængere.

Han har Ret! godt talt, Benedetto!

Anføreren.

Ha, ha! man kjøber Bifald billig blandt dine.

Uldvæveren.

Hvad!

Maruccio.

Tilbage, nu! rolig der! Signoriet kommer.

Corbizio.

Giuliano er ikke med dem i Dag; forstaar du det, Maruccio?

Maruccio.

Aa jo! han fór op imod mig igaar saa galdesyg som altid, saa ridsede jeg en venlig Advarsel vel en Tomme ind i Armen paa ham. Det giver os vel Ro en Kjende for ham.

Corbizio.

Havde jeg været dig, var det ikke bleven ved én Tomme. —

Popoleschi med Signoriets Medlemmer. Kardinalen.
Veri af Medici, Albizzi.

Medici.

Jeg spurgte jer: hvad mener I, han vælger?

Popoleschi.

Jeg mener intet.

Medici.

Hvad? jeg tænkte dog,

I havde overlagt med eder selv,
thi eders Venner kan ej rose sig
af eders Aabenhed og Tillid mer,
hvad Forholdsregler I som Stadens Hoved
i alle Fald vil gribe til!

Popoleschi.

Kan være!

Medici.

I taler kort, om ikke tydelig.

Hvad foraarsager den uvante Kulde?
Savonarolas Undergang kan da
ej tyngte eders muntre Sind, med mindre
han i den elvte Time eder vandt.
Det kan ej være saa, thi var det muligt,
da rystede jeg Støvet af min Fod
paa Florents' Tærskel, saa det aldrig mer;
thi jeg er født til Herre her i Staden
og vil ej gaa til Spot med Slavelænken.
I Dag vil Florents' Skjæbne her afgjøres
for mange Tider, og den Skaal, hvori
I Loddet kaster, vil opveje meget.
Derfor jeg i vort Venskabs Navn jer spørger
og beder eder svare mig saa aabent,
som Venskab byder: er I med ham eller
imod ham, Popoleschi? svar mig nu!

Popoleschi.

Jeg véd ej selv og kan ej svare eder
mer tydelig derpaa, end jeg har gjort;
men Munken skal i Dag selv svare for mig.
Den Sag, han kæmper for, er ikke min
og bliver det vel aldrig; men det véd jeg,
jeg kunde ønske Sejren paa hans Side.
Forstaa mig vel: til denne Time staar han
for mig saa helstøbt, som en Mand formaar,
saa høj og stor, saa klar og tillidsfuld,
at alle vi maa slaa vort Øje ned
ved en tilfældig Sammenligning; thi
lad hver af os end have sat et Maal,
som vi vil stræbe efter af al Kraft,

og lad os have Troen paa os selv
og Tillid til den Sag, vi stride for,
der hæfter dog saamegen Smaalighed,
saa meget Støv ved alle vore Tanker,
og Egennyttens nok saa fine Væv
vil altid findes i vor Gjernings Spire.
Nu han! I kjender jo som jeg hans Liv,
saa selvfor nægtende, saa glædeløst,
saa blottet før al menneskelig Attraa,
som var det løftet ud af disse Sfærer,
hvor Selviskhedens Aande Luften smitter.
Hvis han ved Prøven nu om føje Stund,
naar vi Disciplens Vidnesbyrd forkaster
og kræver Svar og Handling af ham selv,
ej heller vige vil for Dødens Rædsel,
men rolig og i Samklang med sig selv
vil ofre Livet for den Sandheds Skyld,
hvis Talsmand han har været, da jeg vilde
før selv mig kaste ind og dø i Luen,
før noget Haar skal krummes paa hans Hoved.
Men tøver han, og træder han tilbage,
da er jeg eders og som I hans Fjende,
thi da har han kun spillet Rollen bedre
end mange iblandt os paa Livets Scene,
da har han ogsaa timelige Formaal
og verdslig Fordel, Haab, Ærgjerrighed
godt skjult for vore Øjne i sit Hjerte.
Lad Dyret dér, det Folk, som han har tæmmet,
kun ved hans Svaghed vækkes til Bevidsthed
og tage Hævn for mange Tidens Trældom.

Medici.

Ja, lad dem det. Se, nu forstaar jeg først den gaadefulde Tavshed, Popoleschi. Hvor før I skimted knap, vil snart I se; der tumler vilde, herskesyge Tanker bag denne nøgne Pande, som vil knuse, hvis de faa Lov at trives, jer og mig. Men lad det være — han vil selv vel bedre ved Gjerning jer bevise, jeg har Ret. Der er Domenico, med ham hans Fæller.

Popoleschi

Han er ej med dem.

Medici.

Nej. Han længes ikke, og Frygt gjør Foden tung. Sæt, han ej kom og lod i Stikken dem, som altfor gjerne vil ofre Livet for den dumme Sag! sæt, han nu holdt sig inde, mens vi her til ingen Nytte leged med de Stakler, og siden hen, naar Skyerne drev over, han atter med sin glatte Tunge vandt det sansesløse Folk. Hvad saa? hvad vil I gjøre da?

Popoleschi.

Det er umuligt!

Medici.

O!

en Ræv kan slippe ud, omend man stopper én Udgang til.

Popoleschi.

Det er umuligt! dog
i Fald han greb den Udvej, Medici,
jeg spared intet, Gods og Guld og Ord,
naar blot jeg kunde hidse dette Kobbelt
imod ham løs. Men nej, det er umuligt;
thi svigter han, saa tror jeg intet Ansigt
i Verden mer, og Ord skal være for mig
kun tomme Lyd foruden indre Mening.
Jeg vilde gjerne se et Menneske
frigjort fra alt, kun stort ved eget Værd,
og nærmere derved jeg aldrig var.
Men skuffes jeg, da kan ej nogen Mand
udmaale den Foragt, som jeg vil føle
mod ham, som skuffer mig. Men endnu ej
er Haabet ude, endnu kan han komme.
Vi vente maa taalmodig de Minutter,
som endnu er' tilbage.

Medici.

Vel! det er
jo godt at øve sig i Taalmod.

Stemmer blandt Savonarolas Tilhængere.

Der komme Herrens Stridsmænd, Domenico og
Brødrene. Hil eder! (De komme ind.)

Francesco til Medici.

De Narre!

Medici.

ja!

Kardinalen til Francesco.

Francesco, nu paa Post!

dér er Fortropperne. — Vis nu din Kunst!

Francesco.

Jeg stræbe skal at vinde eders Gunst.

Popoleschi.

Han tøver længe.

Kardinalen.

Tiden er alt fuld.

Forunderligt! (til Domenico.) hvi kom I hid alene?
hvad holdt Savonarola dog tilbage,
saa han ej fulgte eder?

Domenico.

Spørg ham selv,

og han vil give eder klar Besked.

Vi saa ham bede, da vi gik herhen,

og ingen af os vilde friste Gud

ved at forstyrre frækt hans fromme Andagt.

Vi véd jo vel, den Bøn, han sender op

til Naadens Trone, gjælder Herrens Sag

og Held for os, som her for ham vil stride.

Hvi tøver I, lad I kun Baalet flamme.

Vi er' beredt' til at optage Kampen,

naar I forlanger det. Lad ham kun bede,

hans Bøn er stærkere end eders Baal.

Kardinalen.

Nu, vi faar se; men vi vil vente paa ham.

Hvis Aanden nu ham havde aabenbaret,

at selv han skulde vidne for sin Sag,

da turde vi ej nægte ham det Fortrin,

og du maa køle lidt din hede Iver,

til vi har hørt hans Svar.

Domenico.

Jeg svarer for ham,
thi han har mig forundt den Salighed
i Dag at vise Florents og al Verden,
at han i Sandhed er Guds Sendebud.

Kardinalen.

Guds Sendebud er saare ædelmodigt.

Stemmer blandt Folket.

Lad Domenico vidne! og Savonarola har sejret!

Andre.

Saadan er det fastsat, vi fordre det!

Benedetto.

Er han god nok for Gud, saa han frelser ham,
saa er han vel ogsaa god nok for jer!

Kardinalen.

Naturligvis, men hav Taalmodighed!

vi skyldte dog Savonarola det

ej at berøve ham den Fryd, det er

at være Vidne til sin egen Sejer.

Det kan jeg unde ham, saafremt han sejrer.

Stemmer.

Det er rigtigt. Vi vil bie paa ham. Han skal
se det.

Kardinalen til Francesco.

Hvor disse Tølpere mundkaade ere

og overmodige; men vi maa lempe

en Stund endnu os efter dem, før vi

kan tumle dem. (til Popoleschi.) Skal vi ej hente ham
ved eders Mænd?

Popoleschi.

Nej!

Medici.

Ha, fordømt, ser I,
hvor Himlen sortner hist, et Uvejr kommer,
som Folkeskaren hastelig vil sprede.

Let kan det alt forspildes ved hans Tøven,
og vi har tabt vor Sag, thi Folkets Iver,
som vi har dæmmet op til denne Højde,
vil atter synke i det vante Leje;

Gjentagelsen vil altid svække Kraften,
og denne Scene vil ej saa dem friste,
selv om det kunde lykkes end engang
at samle alle Kræfter som i Dag,
og derfor, Popoleschi, handl nu raskt.

Popoleschi.

Jeg havde Ret! se dér! dér kommer han.

Medici.

Ja! — ja! — nu, Kardinal, gjør eders Gjerning!
nu har vi ham.

Kardinalen.

Hvor han er bleg!

Medici.

Som Døden —

gid den ham ramme!

Popoleschi.

Ser I vel, hvor alle
sig bøje tavst, idet han gaar forbi.
De ellers kaade Struber, som er' rede
til Skraal og Larm for meget ringere

blot ved hans Blik forstumme. Ja, i Sandhed,
det er en Mand, der kommer dér.

Medici.

I Ord,

nu kan I prøve ham i Gjerningen.

Savonarola kommer ind.

Stemmer mumle.

Der er han! Savonarola, se, Guds Profet.

Andre.

Stille nu! stille!

Popoleschi

stiger op paa Tribunen.

Som Republikens Gonfaloniere

jeg byder Florents' Folk at høre mig.

Den Mand, som for os staar, Savonarola,

San Marcos Prior, har vi stævnet hid;

thi mellem os og ham skal Sandhed dømme

i Dag for alles Aasyn. Indtil nu

har Florents været som et Tvistens Æble

imellem ham og os. Hvem der har Retten,

vil klart nu ses, vi stille begge Kravet.

Han siger sig at være sendt af Gud

til Florents' Redning som en sand Profet

og fordrer Lydighed og Tro af alle.

Han anerkjender ikke Kirkens Domme

og agter Pavens Ban som Overgreb.

Han giver os i Dag en Broders Liv

som Borgen for, at Sandheds Ord han taler;

Gudsdommens Prøve, paastaar han, vil vise,

at han har Ret, og har han det, da skal

og Florents villig bøje sig for den,
saalænge jeg har Magten i min Haand.
I denne Sag staa Vidner imod Vidner;
Francesco, Rondinelli, begge Brødre
hos Franciscanerne, med samme Ret
og samme Iver tage Kampen op
og vil bevise, at han farer vild
og leder Florents Folk paa fejle Stier,
forledet selv af tom og verdslig Attraa.
Jeg kan og tør ej dømme dem imellem,
men lader Sagen selv nu gaa sin Gang,
saa Sandheden kan komme for en Dag.
At alt kan gaa som Kirken foreskriver,
vil Kardinalen handle i mit Sted
og passe paa den sømmelige Orden,
som Striden fordre kan. — Nu har jeg talt.
Tænd Baalet an! dets Flammer skal i Dag
udskille Løgn fra Sandheds ædle Sag.
(stiger ned.)

Kardinalen.

Istemmer nu en Sang til Herrens Ære;
thi han er den, som knuser og ophøjer.

Alle.

Hellig er Gud!
tung er hans Harm som det hvasse Værge,
Retfærd hans Slag.
Liflig som Snefald paa Zalmons Bjerger
hans Velbehag.
Hellig er Gud!

Hellig er Gud!

Sandheden tro den gode vil sejre,
du er hans Skjold.

Støv er din Fjende, som Støv du henvejre
Avind og Vold.

Hellig er Gud!

Kardinalen.

Saa spørger jeg dig da i Herrens Navn
for Florents' Folk, Savonarola, om
du uforandret har de samme Tanker,
og uforandret tør udtale Ordet,
for hvilket du i Dag til Regnskab kræves,
at du er Guds Profet og egenmægtig
i Kraft deraf tør handle, som du gjør.

Betænk dig vel, førend du giver Svaret,
endnu har Kirken Naade for din Anger.

Betænk dig nu, og svar saa mig og Florents!

Savonarola.

Mit Liv igjennem tænkte jeg én Tanke,
den deler Aar med mig og trænger ej
til mer Betænkning. Ja, i Herrens Navn.

Popoleschi
afsides til Medici.

Der hører I!

Medici ligeledes.
men ser dog endnu intet.

Kardinalen.

Saa lad Gudsdommen ufortøvet tale.

Domenico.

Højlovet være Gud! han er vort Skjold.

Francesco.

Tillad mig blot et lille Spørgsmaal først!
Da der blev krævet Tegn i Achabs Dage,
da lod Elias ej Discipelen
Elisa træde frem for Folkets Øjne
og kalde Lynet ned som Himmelvidnet;
han selv gik frem, alene, fast i Troen.
Hvorfor skal du? vig du kun for din Mester
og røv ham ej den Hæderskrans, han ventter
at vinde her. Jeg vidne vil mod ham,
men heller ikke mod en ringere.

Savonarola for sig.

Kan denne Mand da læse mine Tanker?
Min Gud! min Gud! hvis nu hans Ord var Sandhed!

Domenico.

Det er ej svært at svare paa dit Spørgsmaal,
og jeg vil svare dig. I Troens Rige
tør ingen stille Krav til ydre Tegn
og mindst da du, som kun vil friste Gud.
Husk blot paa Herrens Ord, da Thomas tvivled.
Francesco, se paa mig! — Men hvad vi give,
det give vi af egen Drift og ej,
fordi I have Ret at kræve noget.
Savonarola ej, men jeg har lovet
at vidne mod enhver, som ham fornægter.
Hans Liv er altfor dyrt og skjæbnesvangert
til at udsættes for en Fare, som
med Døden ende kan, thi ingen véd,
om Herren vil oplyse eders Øjne
ved noget Under, da I ej vil tro

det levende, som staar for eder dér.
Jeg bød mit Liv til Vidnesbyrd for ham,
her er det! tag det! jeg vil gaa til Baalet,
og I tør ikke nægte mig at tage,
hvad jeg nu byder. Sejrer jeg i Dag,
og der er ingen Tvivl i dette Hjerte,
da har Savonarola vundet Sejren.
Og vil ej Herren vise mig den Naade
at være Redskab for hans høje Sag,
da er først Tiden kommen for min Mester,
thi han har større Krav paa Himlens Naade.

Stemmer.

Domenico har Ret! lad ham gaa!

Savonarola afsides.

Hvor der maa være lyst i dig, min Broder!
o Herre, vis mig Vej i dette Mørkel
(højt.) Domenico, nej, nej, du skal ej gaa,
jeg selv — jeg vil, o!

Domenico.

Nej, Savonarola,
vis mig for Alvor nu, du har mig kjær,
jeg kræver dette i vort Venskabs Navn,
og røv mig ej den Fryd at vise dig,
hvor stærk en Tro og Kjærlighed jeg har.
Det er det eneste, jeg fordrer af dig,
min høje Mester!

Savonarola.

Hvis nu Døden traf dig!
o Broder, nej, du véd ej, hvad du kræver;
er du betænkt paa Døden?

Domenico.

Nej! — men hvis, —
saa nævner jeg dit Navn i Dødens Time,
og saa vil Himlens Porte aabnes for mig.

Savonarola.

Du er en salig Sjæl! (for sig.) vær naadig, Himmel!

Domenico.

Gjør Plads nu dér, — og lad nu Herren tale.

Francesco.

Nej, endnu ikke. Stands! jeg fordre maa
i mine Ordensbrødres Navn, at du
først skifter om den Kutte, som du bærer,
mod en af vore; hvo kan vide, om
du ej ved Kunstens Hjælp paa snedig Vis
har hærdet den og gjort den til et Panser
mod Luens Magt. Ved slige slette Midler
har før en daarlig Sag erhvervet sig
uværdig Sejer over Uskylds Lettro.
Det vil vi hindre, hvis vi kan, nu her.

Stemmer af Modstanderne.

Ja, Kutten af! Francesco har Ret!

Domenico.

Din Tanke er saa hæslig som dit Ansigt!
her er min Kutte, giv mig en af eders!

(han skifter.)

Savonarola afsides.

Hvem vil du dømme haardest, hvis han — Herre
dem var det, som har fristet os, du véd det! —
saa tung en Skyld! — o, Blodskyld! hvis han
falder! —

den Røst er ikke din, du milde Dommer,
som raaber i mit Bryst saa isnende,
saa haardt mit Navn og stævner mig som Skyldner!
Jeg kunde have hindret dette — ve mig!
Jeg ser — forbarm dig, Herre! — jeg er skyldig! —
du varede mig ej! — jeg kaldte paa dig —
maaske ej nok? — var jeg for egenmægtig? —
nu raaber jeg til dig: o, staa mig bi
og lad mig ikke snuble i min Blindhed!
Vil du, jeg selv skal gaa? — er det din Mening?
saa vil jeg det — tal til mig blot! — selv Døden,
omend den ramte mig, var intet, intet
mod denne Kval, der klamrer sig om Sjælen. —
Men Døden nu rev alle Traade sønder,
hvormed jeg bandt dit Navn i disses Tanker! —
Hvad vil du? — tal! din Tavshed er mit Fald! —

Domenico.

Giv mig din Haand, o Mester, end engang
og lad mit Kys paa den fortælle dig,
hvad Ordet ikke kan, hvor højt jeg elsker,
hvor højt jeg ærer den, som førte mig
igjennem Tvivlens Ørk til denne Dag.

Savonarola.

Domenico!

Domenico.

O, al Velsignelse
paa dette Hoved! — Saa! — jeg er beredt.

Kardinalen.

Hvis ej Francesco og hans Ordensbrødre
har nogen Fordring mer at stille til dig,

saa vil jeg da tilstede dig at gaa.
Dog bedre var det, hvis Savonarola
ej hjerteløst udsatte sin Discipel
for denne Daad, som synes saare tvivlsom,
men vilde selv —

Domenico.

Hold inde! — hjælp os Herre!

Francesco.

Nej endnu ikke! Først jeg kræver af dig,
at dette Crucifix, som dér du bærer,
skal lægges bort. Den Sag, som selv er god,
behøver intet Værn; den sejre skal
foruden Midler ved sin egen Sandhed.
Og taber du, skal Korset med Guds Legem
dog ej fortæres og saaledes haanes,
fordi du fejler.

Kardinalen.

Dette maa jeg sande.

Tag Crucifixet!

Savonarola afsides.

Løgn i Englemaske!

Domenico.

Savonarola, tal dog du til dem,
dig vil de høre; prøv dog at bevæge
de haarde Sind til Mildhed mod mig arme.
(til Francesco.) Hvad har jeg gjort dig dog, du onde
Mand?

Francesco.

Skjæld du mig kun, jeg vil dig det tilgive;
thi Sandheden maa altid døje Haansord.

Savonarola.

Føj dem i dette, Broder. Det er intet, hvis Herren frelse vil. — Men tvivler du, jeg vredes ikke paa dig, jeg forstaar dig, du ser som jeg, de onde frister os.

Popoleschi for sig.

Hvor underligt, at denne svage Stemme har styrket Hjerter!

Savonarola.

Jeg vil tale til dem — jeg giver dig dit Ord tilbage, Broder — jeg løser dig for dem. — Nu angrer jeg, at jeg har tilladt dig, hvad selv jeg burde — hvis nogen burde. — Tilgiv mig, min Broder!

Domenico.

Tal ikke saa til mig, Savonarola! uværdig som jeg er. Bedrøv mig ikke, jeg har ej tvivlet noget Øjeblik, hvor kan jeg det, — men de er onde mod mig. (til Francesco.) Tag dette da, min Mester vil det saa! —

Savonarola for sig.

Almægtige! har jeg da fristet dig! — Du har forladt mig, o jeg mærker det, jeg er saa ene — kom, o kom tilbage! og vis mig den Beslutning, jeg skal tage, forlig mig med mig selv, med dig, min Gud, og fri din Sag af Fjendens Snarer ud.

Kardinalen til Medici.

Se, hvor han krymper sig, han mærker Slingen

om Foden nu — men lad ham vride sig,
vi har ham, hvor vi vil det. Folkets Tavshed
er kun Herold for Tvivlen, som nu vaagner.
Nu handle vi.

Medici.

Ja, raskt.

Kardinalen.

Nej, men betænksomt!

Medici til Popoleschi.

Nu, Popoleschi, ser I Manden helt.

Popoleschi.

Man drømmer tidt og tror, at man er vaagen;
min Tanke drømmer end.

Medici.

Aabn Øjet da

og se paa denne Mand, da vil den vaagne.

Domenico.

Hvi piner I mig med den lange Venten!
udklækker eders onde Tanker Raad
mod mig og mod min Mester. Nu til Side!
jeg vil! — Savonarola! Fred med dig!

Francesco.

Nej stands, og svar mig først, hvad gjemmer du
i Haanden dér?

Domenico.

Kun Hostien, nu bort!

Francesco.

I høre det, han vil vanære Herren,
og Hostien han bruge vil til Trolddom;
som Kirkens Mand forbyder jeg ham dette;

hvorlænge skal vi taale denne Haan?
Lad ham, Savonarola, hvis han tør,
lad ham forsvare selv sin egen Sag
og ikke denne Galning. Ve ham, ve ham!

Stemmer.

Ve ham! ve ham!

Domenico.

Savonarola, tal! jeg kan ej mere. (falder i Afmagt.)

Francesco.

Samvittigheden slog ham. Lad ham ligge.
Den Mand var ikke denne Gjerning voxen.
Prøv du nu selv, og jeg vil kæmpe mod dig.

Stemmer fra alle Sider.

Savonarola, Savonarola! gaa du!

Kardinalen til Medici.

Ha, hører I! nu skrige Ravnene!

Medici.

Vis Byttet dem! mit Blod af Længsel brænder.

Savonarola.

Var det min Dom, du fældede ved ham?
o Herre, hvor er Vejen, Mørket skjuler
nu alle Stier.

Benedetto.

Frem, Savonarola!

nu tør du ikke tøve med at vise,
at du er den Profet, som du har sagt,
du ser, de spotte dig og os i dig.
Opliv de dørske Tanker. Kast nu bort
den Ydmyghed og Selvfornægtelse,

som hindred dig i her at træde frem.
De holde det for Tegn paa Vankelmod
og Fejghed, Tvivl, det duer ikke længer.
Nej, vis dem nu for Alvor, hvem du er,
og at vi ikke, som de paastaa frækt,
er uoplyste Stakler, de maa ynke.
Til Helvede med deres Ynk! vi vil
ej følges af et Haansmil, hvor vi gaa.
Nu skal du vise dem, nu er det Tiden,
at vi vel vidste, hvem vi gav os til,
da dig vi fulgte, vi og alle vore,
Hustruer, Børn. Jeg kræver det for alle!
Til denne Stund vi troede for dit Ord
nu vil vi se og dømme med din Handling!

Stemmer.

Ja! ja!

Andre.

Savonarola! Savonarola skal!

Kardinalen.

Dér kræver I kun, hvad vi alle vil.
Trods al vor Forskjel enes vi i dette.
Svar nu, Savonarola! hav dog Medynk
med de nødlidende, som tørste efter
at se den Sandhed, som du har forjættet.
Og svare maa du; de har Ret til Kravet.
Hvis ikke, far til Helvede tilbage,
som sendte dig til Florents' Fald. Svar nu!
Ja eller nej! —

Savonarola.

Nej!

Nogle.

Hvad!

Andre.

Han vil ej!

Savonarola.

Nej! nej! hør mig Florents!

Tag ikke eders Del af disses Brøde!
forlad mig ikke for det Rænkespil,
hvormed de ville friste Gud og mig!
Hold fast ved Sandheden, jeg lærte eder,
og gjør ved eders Trofasthed til Skamme
det Væv af Løgn og List, Bedrag og Ondskab,
som disse hadoptændte Tanker spandt!
(det lyner.) I Niddinger, se Himlens Flammetunger
udraabe eders Dom. Søg eder Skjul!
Sinais Lyn skal gjennekrydse Jorden
og ramme eder, hvor I tro jer sikrest!

Popoleschi.

Soldater! grib ham!

Medici.

Ha! — nu vaagned han!
og Florents tager Hævn!

Popoleschi.

Han har forraadt jer!
grib ham, Forræderen!

Folket.

Grib ham, grib ham! han har forraadt os! Sa-
vonarola har forraadt os!

Maruccio

stiller sig foran Savonarola.

Hold nu Ord, Kammerater. De lyve ham paa!
Værg jer! Slaa! (Soldater og Folk trænge dem tilbage med Benedetto i Spidsen.)

Benedetto.

Du trækker Sværd for ham, ha!

Maruccio.

Det gjør jeg til min sidste Time!

Benedetto

trænger ind paa ham.

Saa lad denne blive det!

(De gaa kæmpende ud.)

Albizzi.

O, stakkels Florents! hvad maa du ej bære!
mon jeg faar se, du rejser dig med Ære. (gaar.)

Kardinalen.

Det var et dygtigt Dagværk, vi fuldbragte.
Den skrappe Rytter slog sig slemt i Faldet.
Spring I nu op, nu er der Plads i Sadlen.

Medici.

Min Vilje vil det, og min Lyst er stærk!
nu gjælder det at lede Lidenskabens
i rette Spor.

Kardinalen.

Aa, frygt kun ej derfor!

Om tvende Dage foregaar jo Valget
paany til Raadet. Tro mig, man vil haste
med at tilbyde eder Stemmerne
som Raadets første. Det er Lidenskabens

forunderlige Skik. Jo større Had
desmere Iver siden.

Medici.

Det er sandt!

Kardinalen

til Popoleschi, der staar tankefuld lidt fra dem.
Nu tænker jeg, I mener, det er Alvor!

Popoleschi.

For eder eller ham, maaske for mig?
hvorledes mener I?

Kardinalen.

For ham!

Popoleschi.

Saaledes!

Det var et Spørgsmaal kun — men undskyld mig,
jeg maa i Raadet, her maa handles snart.

Hvor Alvor er, skal Alvor vises klart. (gaar.)

Kardinalen halv afsides.

Jeg kan ej med min bedste Vilje finde
den Overskrift, der passer til hans Indhold. —
Vil I med mig? — Lad Stormen kun sig røre!

Medici.

Dens Brusen er en Vellyst for mit Øre. (De gaa.)

Catella

kommer tilsløret ind og ser sig frygtsomt omkring.
Luft! Luft! — o Gud! — beskærm ham med din
Naade!

bevar ham dog i denne vilde Trængsel! —
hvis de nu dræbte ham! — o! o! — og jeg
staar her saa hjælpeløs — langt borte fra ham —

mens Sværmen træder paa hans favre Legem.
Forbarm dig, Himmel! — aande kan jeg ikke
derinde i de kvalme Stuer — her!
ej heller her — o Gud, giv mig dog Fred!

Giuliano

kommer hastig ind. Han har den venstre Arm i Bind.
Catella her — paa dette Sted — og nu! —

Catella.

O ja! — forlad mig! —

Giuliano.

Nej! nej!

Catella.

Jeg gaar hjem! —

Det Bind om Armen, er I saaret? —

Giuliano.

Ja!

Maruccio! — dog spild ej Ord paa dette!
jeg skulde hvile den, men da jeg hørte
det vilde Skrig og Kampens stærke Tummel,
jeg maatte ud — ud! — denne Rift er ringe,
jeg har en anden dybere, Catella,
den smerter mig til Døde — Strid og Larm,
den hvileløse Uro kun kan dulme
min vaandefulde Kval.

Catella.

O, tal ej til mig!

jeg har ej Plads til mere Sorrig nu -

Giuliano.

Al Sorg paa Jord er Støvgran imod min! —
at leve med det Ønske kun at dø,

at aande, naar hvert Aandedrag er Gift,
at tænke, naar hver Tanke kun er Jammer,
at sanse, naar hver Sans snigmyrder Glæden,
at se en Himmel, skjøn og straalefuld,
med Helyed i sit Bryst, fordi man ej
kan drage den til sig, o tro mig! det
er frygteligt, Catella!

Catella.

Ja! o ja!

Giuliano.

Catella! elsk mig! elsk mig! og du giver
et Liv til Livet! Sorgen du forjager
med Glædens Jubel, Had med Kjærlighed.
Saa vil jeg elske Verden gennem dig
og slutte Fred med dem, som hade mig,
jeg vil ej drage Sværd for anden Sag
end den, din Vilje tækkes. O, Catella,
jeg fordrer intet Ord, ak ej saa meget,
saa sprængte Glæden Hjertet alt for tidlig,
men kun et Tegn, hvori jeg øjner Haab!

Catella.

Mit Hjerte er ej mit, — det er alt givet
til den, jeg elske maa for hele Livet.

(gaar hastig ud.)

Giuliano.

Jeg har hørt sige, at de dybe Saar,
som føre Døden med sig, smerte mindre
end Rifter blot i Huden. — Jeg er kold —
saa kold indtil det inderste — nu vil
mit Had jeg elske — Had er fælles Eje —

en Skjøge, som sig villig lader leje!

Ha, ha, ha, ha!

(styrter efter de stridende.)

Silvestro hastig ind.

Jeg slap! hør hvor de larme! nu hvorhen!

i Hælen følger Død! han er fortabt! —

med ham vi alle! — Det er Dommedag,

der sender sine Rædsler forud. Ve mig,

hvor skal jeg fly, — hvad var det! — kaldte
nogen!

Savonarola, ej det gavned dig,

om og jeg døde, du kan dog ej frelses!

Skynd dig, du Nattemulm, kom skybedækt

til Hjælp for mig mod denne grumme Slægt.

(gaar ud.)

Cellen i San Marcoklosteret. Corbizio og Domenico
hastig ind.

Corbizio raaber ud.

Tøv ved Porten, til Savonarola er i Behold!
Spar paa Ordene, men slaa til!

Domenico.

Hvis de nu dræbe ham!

Corbizio.

Endnu er der nok til at væрге ham. Frygt
ikke! Godt er det, at vi kom dem i Forkjøbet, de
kunde ellers let have afskaaret os Vejen hertil ved
at sætte Vagt ved Klosteret her.

Domenico.

Det er en frygtelig Time denne. Himmel og Jord er i Oprør. Herren nedtordner sin Vrede imod Florents' vanslægtede Folk. Hu! se hvor Lynene falde Slag i Slag. Hør Stormens Klageskrig. Dog vil de ikke se, de blinde. Forbandet er nu denne Stad.

Corbizio

ser ud ad Vinduet.

Der er de! hvor Kampen raser! Der huggede Maruccio; godt truffet, Ven! saalænge han staar, falder ikke Savonarola! Der er kun faa Fakler tilbage, Regnen slukker dem alle. Hør, hvor de larme! Denne Stund gjør mangel faderløs! Herren er med os, han frelser dem; nu naaede de Porten. Hvad? Giuliano kæmper i Spidsen! saa var det dog ikke skrevet dybt nok. Med ham har jeg dobbelt Regnskab at opgjøre. Catella!

(iler ud.)

Domenico.

Det er den første Gang i dette Liv, jeg blues ved min Kutte; gid dens Vadmæl var blanke Plader, og min Isse vant til Hjelmens Tryk; da stod jeg ikke nu saa hjælpeløs ved denne vilde Færd. O gid jeg var en Mand! — en sælsom Lyst, jeg aldrig kjendte før, har fyldt mit Bryst, en Gnist af det, som Verden kalder Mod, har tændt i Flamme nu mit lunkne Blod.

Mon Cellens Krog kun var den Plads i Livet,
der skulde al min Daadlyst være givet?
Hvor vaandefuldt, naar midt paa Livets Bane
en anden Vej for Løbet man maa ane,
som kunde have — nej, o Herre, nej!
hvis dit Behag jeg vinder paa den Vej,
saa er jeg lykkelig. Vær ved hans Side,
for hvem jeg kun saa gjerne vilde stride;
vær du hans Arm, hans Væрге og hans Skjold,
da skal han sikkert trodse Fjendens Vold.

Maruccio, Savonarola, Corbizio og Stridsmænd
komme ind.

Maruccio.

Den Kamp var ingen Spøg — nu er du sikker!
sæt dig nu ned og hvil dig — vær kun tryg,
saalænge denne Arm kan føre Sværdet,
skal ingen røre dig. (fører ham hen paa Løjebænken.)

Savonarola.

Maruccio!

din Troskab er min Hvile.

Maruccio.

Godt! — saa er
jeg lønnet mer end nok.

Domenico.

Savonarola!

giv mig din Haand og tal et Ord til mig.

Savonarola

rækker ham rørt Haanden.

Min Ven, min Broder!

Domenico.

Herren være lovet,
at du er frelst.

Corbizio.

Maruccio! — fordømt!
de har besteget Muren. — Ved Guds Moder,
nu fæste de en Stige her til Vindvet.

Maruccio.

Ja lad dem komme, denne Satans Yngel,
de skal nok finde Mænd, som ej forfærdes.

Savonarola for sig.

Skal alt det Blod da falde paa mit Hoved!
vil du det saa, o Herrel du maa styre;
det Rør, jeg havde, brødes i min Haand.

Det banker stærkt ude paa Porten.

En Stemme.

I Raadets Navn, luk op!

Maruccio.

Hvem byder her!
Gaa ud og raab til dem, at de skal tie,
her lukkes ingen ind, saalænge jeg —
o vel her traf den! (falder.)

Corbizio.

ak, din Broders Pil —
igjennem Vindvet — se hans Ansigt! —

Maruccio.

o!
min Broder, Broder! — Du traf dybt og sikkert!

tilgiv ham Fader, du som er i Himlen —
nu har jeg udtjent, — Tag I andre fat,
jeg maa jo slippe — løs min Brynje lidt,
den klemmer her — her! o! — Savonarola
bed for mig! (døer.)

Savonarola.

o! i Himlen er hans Sjæl,
paa Jorden Trofasthed kun lever kort.

Det banker stærkt igjen.

Guds Fingerpeg! — luk Porten op! — jeg byder! —

Nogle gaa ud og lukke op.

Læg Liget her! (peger paa Løjebænken) Farvel, Ma-
ruccio!

det aner mig, vi mødes snart igjen.

En Herold

kommer ind med bevæbnede.

I Raadets Navn fordrer jeg Savonarola, Do-
menico og Silvestro udleverede. Os er det befalet
at føre de tre i Sikkerhed, at der kan dømmes,
hvad dem skal vederfares.

Corbizio.

Nej aldrig skal det ske! (trækker sit Sværd.)

Savonarola.

Hold inde, Ven!

min Lod er falden. — Fred med dig og dem!
Jeg følger jer — gjør eders Pligt — her er jeg!

Domenico.

Din Vej er min! — Kom kun, jeg er beredt! —

Herolden.

Den tredie mangler!

Savonarola.

Jeg saa ham sidst, da Lykken vendte sig.
Her er han ikke. — Raadet venter os!

Herolden.

Slut Kreds om Fangerne, Soldater. Gaa saa!
(gaar.)

Corbizio.

Lad os dog følge dem med dragne Sværd,
og ve den Mand, som kommer dem for nær.

Alle.

Ja, ja! afsted!

Corbizio afsides.

Nu mørknes Florents' Dag! — vær naadig Himmel
mod denne blinde, hjerteløse Vrimmel. (gaar ud.)

Silvestro

kommer, men bliver staaende et Øjeblik i Døren og
lytter efter den svindende Larm.

Saa! — o! nu stilner det — den vilde Sværm
vil nu vel skaane Klosters Helligdom
og ikke vende hid tilbage mere.

Igjen! — o nej! — de fjærne sig, det Raab
var svagere. — Hvor her er saligt stille
som i de dødes Have. — Stormen sagtner,
det vilde Uvejr har sin Vrede mættet,
(ser ud ad Vinduet.) nu dukke frem de straalefulde
Stjerner

en efter en i Skyens Rifter, o!

hvor mildt de blinke ned, jeg tænkte aldrig,
mit Øje skulde mødes mer med dem. —
Hvor jeg er vaad — min Kutte gjenneblødt!
jeg mærkede det knap i al min Angst,
men hvad! nu har jeg Ly og Fred for Natten.
Jeg trænger haardt til Hvile, jeg er træt —
saa træt! (gaar et Par Skridt henover Gulvet, men snubler)

hvad var det! (ser for sig.) Blod! Blod!

Herre, hjælp mig!

Her er flydt Blod — maaske Savonarolas!
hvad har jeg gjort! forladt ham i hans Nød,
o, ve mig, jeg frygtagtige — forraadt
den, som jeg elsked mest paa denne Jord,
og som har ofret alt, ak alt for mig!
Jeg usle Mand, ej værd at kaldes Mand!
jeg har fortjent den værste Lod at times
for denne Gjernings Skyld — o, var det ej
Savonarola selv, som maatte bløde
paa dette Sted, saa kunde jeg endnu! —
jeg vil afsted! (bliver Maruccios Lig vaer.) ha! hvad!
et Lig! — hvis nu!

(løfter Liglagenet og farer forfærdet tilbage.)

Maruccio! — dig var det da, som faldt! —
trofaste Mand, jeg skammer mig for dig
skjøndt ej dit Øje ser mig; du blev tro
til sidste Stund; ja du har Lov at hvile,
du har fuldbragt dit ædle Dagværk, Broder!
men jeg, o jeg faar aldrig mere Fred,
hvis han ej end engang mig vil velsigne

og bede for min Synd — Farvel, min Broder!
din stumme Mund anklager mig paa Livet,
og jeg vil gaa den Vej, du mig betegner,
hvad end Savonarola nu skal lide,
saa skal Silvestro findes ved hans Side.

(gaar ud.)

FEMTE ACT.

Signoriets Forsamlingsaal. To Drabanter.

Første.

Hør, Kammerat, du skulde ellers tale noget sagtere, naar du har saadanne Meninger, som du har. Stik Fingeren i Jorden og lugt, hvor du er!

Anden.

Aa, hvad! jeg er ikke saa ræd af mig. Ingen hører mig uden du, Beppo, og du vil vel ikke forraade din gamle Kammerat; du var dog ogsaa engang glad ved at kysse hans Kappe.

Første.

Ja, det var dengang, du! — men man maa tude med de Ulve, man er imellem.

Anden.

Ja, det forstaar sig. Men jeg siger dig alligevel, var ikke Medici ved dette Valg bleven Gonfaloniere, var det ikke kommet saa vidt som nu.

Første.

Kan nok være! forstaar mig ikke paa de Dele.

Anden.

Det er da ellers tydeligt nok, han vil ham til-

livs. Men der er ellers Hunde nok om det Ben, for Paven har krævet ham udleveret af Signoriet død eller levende. Han er dem alle en Torn i Øjet, ud skal den.

Første.

Det forstaar sig, Øjet er et følsomt Sted.

Anden.

Forresten! den Smule Liv, der er tilbage i ham, maa de heller tage, jo før jo heller. Saadan de har udpint og martret ham for at faa ham til at be-
kjende, ligesom han var en Gavtyv, det er — imellem os — nok sagt! — gement. Der er snart ikke mere Liv i ham end i en Flue ved Vintertid. Han ser mere afpillet ud, end man egentlig har Lov til, naar man fremdeles skal gaa for et syndigt Menneske. Paa den Façon kunde de faa mig til at be-
kjende, at jeg var Fader til mig selv, om det skulde være. Er det Løgn, hvad jeg siger!

Første.

Nej, fed er han ikke, hvis ikke mine Øjne lyve.

Anden.

Og saa er der denne Advocat, du, som sidder ved Protocollen; et værre Skurkefjæs har jeg aldrig mødt. Fingrene klø paa mig, naar mine Øjne falde paa ham. Det ser ud, som det hele var en Spas, der var sat i Gang for hans Skyld. Han kaster sig over Munkens Ord som en Løve over et Lam. Havde jeg Forstand nok, du, til at se ham paa Fingrene, saa skulde du faa at se. — Jeg tror ham ikke!

Første.

Jeg tror ikke min bedste Ven!

Anden.

Du er et Asen, Beppo!

Første.

Hvem har bildt dig det ind?

Kardinalen og Veri af Medici komme ind.

Kardinalen.

Saa sejrede vi da!

Medici.

Dødsdømte alle!

Kardinalen.

Det maatte til; saa vilde Paven det;
Omstændighederne det tilmed fordred.

Domenico, ja selv Silvestro kunde
os blive farlige, hvis Længsel efter
Savonarola Folket atter greb.

Erindringen velvillig kunde laane
dem, hvad de trængte til af dennes Vælde.

En Mand som han dør ej, fordi han dør,
hvis ej hver Levning af ham ryddes med.

Han er en Flamme; vel er de kun Gnister,
men Gnister tænde kan, naar Stoffet er der.

For Sikkerhedens Skyld de slukkes maa.

Saavidt jeg skjønner, tror jeg, at vi gjør
de fromme Mænd en Vennetjeneste

ved denne Dødsdom; hvorfor skulde vi
da undslaa os? Tro mig, at Mennesker

af saadant Stof som disse, o, de leve
kun for at dø — saa lad dem det! —

Medici.

Vel!

(et Bud kommer.) Nu!

du traf ham ikke?

Budet.

Nej! — han og hans Hustru
var begge borte — ingen vidste noget,
om hvor de var og naar de vilde komme,
men eders Brev jeg til en Tjener gav
med Paalæg om Albizzi det at give,
saasnart han kom.

Medici.

Godt gaa! (Budet gaar.)

Ved Jupiter!

jeg fatter ej, hvad der gaar af Albizzi.
Kan I forstaa det? det er uforsvarligt
at svigte ved Afstemningen, han kunde
dog ikke vide afgjort Sagens Udfald.
Tilfældet blot! — fordømt! — hans Underskrift
bør heller ikke mangle, det kan tydes
af Folket, i hvis Øjne han staar højt,
som om han var imod os. Tøve kan
vi ikke længer for de andres Skyld,
og Sagen taaler ej Opsættelse.
Alt er beredt, og Stemningen maa gribes.

Kardinalen.

Ja, I har Ret! det er det ønskeligste,
at Dommen møder op med alle Navne,
især de vægtigste i Folkets Øren.
Men hør et Ord, lad Raadet tage Plads

og Sagen gaa sin Gang. Her gjælder det, at Formerne for Syns Skyld maa bevares. Læs Dommen for Savonarola op, saa er det gjort, og han kan atter føres til Fængselet tilbage. Og maaske Albizzi kommer, medens det staar paa. Saa kan I siden forelægge Raadet den hørte Dom til Underskrift. Jeg selv gaar til Albizzi nu, jeg plejer gjerne at have Heldet med mig, saa skal jeg nok skynde paa ham.

Medici.

Vel, det vil jeg gjøre.

Kardinalen gaar. Medici ringer med en Klokke, der staar paa det runde Bord. De sex Raadsherrer, blandt hvilke Popoleschi og Giuliano, træde ind. Skriveren med Domsprotokollen.

Medici

afsides til Giuliano.

Et Ord med dig!

Giuliano.

Til Tjeneste. Hvad vil I?

Medici.

Det er vist klogest at forstærke Vagten, naar efter dette du til Fængselet skal atter føre ham. Vi kan ej være her for forsigtige.

Giuliano.

Det er alt gjort.

Medici.

Vel tænkt, min Ven! — godt! — Tager Plads,
I Herrer!

Alle sætte sig, saaledes at Popoleschi bliver yderst paa højre Fløj og en Plads bliver ledig til Albizzi paa venstre. Den første Plads til venstre indtager Giuliano. Medici selv sidder midt for.

Medici til Vagterne.

Lad Fangerne saa komme!

Savonarola, Domenico og Silvestro føres ind med lænkede Hænder.

Popoleschi for sig selv,

Trods sin Lænke

er han dog lykkeligst, han skal før vi
forlade denne Sump, man kalder Livet.

Medici.

Træd frem for eders Dommere og hør,
hvad Florents' høje Raad ved mig forkynder
for dig, Savonarola, og for dine.

(Læser følgende op. Da han er begyndt, kommer Albizzi bleg og sammensunken ind fra Baggrunden. Han staar og betragter Savonarola under Oplæsningen, derefter sætter han sig paa den ledige Plads.

»Domskjendelse af Florents' Octovirer.

I det forsamlede Raad af Florents' Octovirer er blevet besluttet som følger:

Efter Processens Fuldbringelse mod Maria Girolamo Savonarola, Prior for San Marco Kloster, og hans tvende Disciple Domenico da Pescia og Silvestro, alle af San Marcos Congregation,

og efter at alle Vedtægter ere skete Fyldest, som Florents' Love paabyde, overgiver nu Republiken efter Samraad med Hans Hellighed Pavens Udsending, Kardinalen Romolino, disse tre til den verdslige Retfærdigheds straffende Haand, for at ikke Synden skal blive uden Straf. Saasom de gjennem mange Forhør ere blevne overbeviste om, og saasom deres endelige Tilstaaelser lyde paa, at de have vakt Oprør mod den hellige Kirkes og Statens Love, dømme vi dem herved som Kjættere og Oprørere skyldige til at lide Døden paa Baalet. Derefter skal da deres Aske spredes i Arnos Vande, for at den udødelige Sjæl ganske kan skilles fra de vanhellige Legemer.

Givet i det høje Signorie den 22de Maj 1498.«

Der gives eder Fred indtil i Morgen ved første Gry, benyt da Tiden vel til Forberedelse paa det, som kommer.

Savonarola.

I mener Døden, tal kun lige ud,
det Ord gik altfor tidt forbi min Tanke,
til at jeg skulde ræddes for det nu.

Jeg sove vil saa trygt med det for Øjet
den sidste Nattesøvn, mig Livet skjænker,
som rene Hjerter efter Dagens Møje.

Jeg er beredt, kald mig, saasart I vil;
thi Herren har mig vist den Dag, førend
I turde tænke den; hans Kald jeg lød,
da jeg mit Hverv blandt Florents' Folk begyndte;
jeg var den Hammer, som han agted værd

en føje Stund at bruge til sin Gjerning;
nu lægger han mig bort, og jeg adlyder
foruden Knurren Herrens vise Hensigt.
Men I, som dømme mig og disse arme
uskyldige, hvis hele Brøde var,
at de har elsket meget, ve jer dog,
naar Dommens Klokker ringe eder ind.
Jeg turde ej for alle Verdens Skatte
da lytte til de Ord, som I faa høre.
I Stenhjertes, som ej til Skaansel kjende,
naar eders Egenkjærlighed blot saares;
I utaknemmelige, som kan glemme,
hvor ofte jeg — (peger paa Giuliano.) ja, slaa dit
Øje ned! —
jer kunde have knust blot ved et Vink
saa let, som Stormen i sin Vældes Tid
kan bryde Træets raadne Grene af.
Min Kjærlighed til Florents var langt større
end Omsorg for mig selv og Sky for eder.
I skyldbetyngede, hvor vil I finde,
et Skjul for jer, naar Folkets Smerteskrig
og jammerfyldte Raab anklager eder
for Kjærlighedens Herre. Ve jer da!
Jeg vakte Oprør, ja mod Løgn og Trældom,
mod eders Undertrykkelse af Frihed,
mod eders Sløvsind og Forhærdelse;
men dette Oprør er mit Forsvar og
mit Frihedsbrev hos den retfærdige.
Den Skyld, jeg har, bekjender jeg for ham,
og han vil dømme mig; thi jeg har syndet

og grebet fejl i Fristelsernes Mørke;
for eder er jeg hvid som Duens Fjedre,
mod jer og Florents har jeg ingen Skyld;
en anden Slægt vil dømme anderledes,
end I har dømt mig nu.

Octovirerne have vist Tegn paa Utaalmodighed under
hans Tale.

Medici.

Vagt! før ham bort!

Savonarola

idet han og hans Fæller gaa ud, førte af Vagterne.
En Mand kan dø, men Aanden dør ret aldrig!
den Vuggegave blev dog Sandhed givet,
dræb kun dens Talsmænd, gjenfødt faa de Livet. —
(gaar ud.)

Popoleschi halvt for sig.

Mon det var os, som ham nu dømte, eller
dømte han os? Man falder over Spørgsmaal.

Albizzi for sig

Min Hustru havde Ret, der er en Indskrift
i dette Øje, Sandhed kun kan skrive.

Medici.

Det sidste Skrald fra denne Tordensky!
snart er vor Himmel fri! — Nu, mine Herrer,
kun eders Navnes Underskrifter her,
saa kan vi hvile paa det gode Dagværk. —
Her staar da mit! — saa skønne Træk min Pen
faldt aldrig paa at gjøre som i Dag.
Lad Protocollen gaa! — (man skriver under.)

Popoleschi,

da Protokollen kommer til ham, for sig selv.

Min Ære fordrer det og Florents' Held,
mit Hjerter sender dig et tungt Farvel.

Tag der, Albizzi! (skyder Protocollen over til ham)

Albizzi

rejser sig og støder den bort.

Nej, bort fra mig, jeg skriver ikke under!
jeg vil ej have Del i dette Blod.

Medici.

Albizzi, hvad! I vil ej skrive under!

Albizzi.

Nej, nej! forbandet er den Time, da
I fik mig ind paa eders falske Stier.
Afgrunden ser jeg, men jeg vender om,
hvis I har Mod, gaa I foruden mig,
jeg standser her, min Tanke tynget nok,
fordi jeg delte eders Skyld saa længe.

Medici.

Ha! Vanvid! — nu! vil I vor Sag forraade?

Albizzi.

Nej, eders Sag forraader nok sig selv,
den trænger ej til mig for dettes Skyld.
Savonarola var min Fjende, thi
jeg saa kun vild Uorden, Kraftløshed
i Statens Styrelse, og Landetab
som Følge af hans Værk, derfor bekæmped
jeg ham paa Fjendeviss, men ærlig dog.
I, Medici, var listig som en Slange
og brugte Vaaben, som jeg væmmes ved,

da nu jeg kjender dem. I lokked for mig,
og jeg saa alle Skyggerne som hans,
skjøndt de var vore egne mange Gange.
Dog derom kan hver dømme, som han vil,
det er ej derfor, at jeg jer anklager,
men kun fordi I ej paa ærlig Vis
som Adelsmænd har kæmpet mod jer Fjende.
Derfor foragter jeg jer. — Nu Farvel! (gaar ud.)
Alle har rejst sig.

Medici.

Den Taabe har min Medynk — lad ham gaa.
Han skikker sig langt bedre mellem Kvinder
end her imellem Mænd.

Giuliano for sig selv.

Catella!

Medici.

Ham

jeg kræve skal til Regnskab, naar der levnes
mig Tid dertil. Vi andre, mine Herrer,
vil ej for Smaating gleimme vore Pligter,
der mangler trende Navne her endnu.

Giuliano afsides til Medici.

Hvis ogsaa de nu nægtede —

Medici afsides til ham.

Ha, ha!

de er betalte med Albizzis Penge.

(de tre skrive under.)

Giuliano

for sig selv, seende efter Medici.

Vor Sag var dog en bedre Stridsmand værdig. —

Det er mig, som jeg pludselig blev gammel,
jeg lærte altfor meget paa engang.

Medici.

Saa er vi færdige! — Du, Giuliano,
vil sørge for, at sikkert Fangerne
til deres Celler føres. — Nu Farvel,
vi mødes alle aarle jo igjen. (De gaa.)

Popoleschi.

»Igien!« — »igjen!« gjør Livets Vise lang.
Kun et Par Vers! og den fik bedre Klang.
(gaar.)

En Gade, der fører til Fængslet. Corbizio og Catella
komme ind tilligemed bevæbnede Folk. Catella er for-
klædt som en ung Svend.

Corbizio.

Har de ham først i Fængelet igjen, er al Red-
ning umulig. Derfor nu eller aldrig, Folk! og I ere
jo fast besluttede?

Folkene.

Ja!

Corbizio.

Vel! saa vil vi nappes med dem om ham nok
engang. Hans Venner ere faa nu! her ere de vel
alle. Otte Mand. Nu ja, mangel har stridt for
Sandheden sit Liv igjennem, uden én! græd ved
hans Grav. Hold jer til vor Aftale, Folk!

Folkene.

Ja!

Corbizio.

Ikke til Angreb, før jeg giver Tegnet! Saa ad denne Gade dér til Byens Port! — Vagten er bestukken. Udenfor Porten vente vore Dyr, og saa afsted i Hast. Gud give Held til vor Færd og Fred til den, som Døden rammer for Savonarolas Skyld i denne Kamp. Jeg forlader Pladsen sidst.

Folkene.

Det véd vi. Du svigter ikke.

Corbizio.

Ikke uden lovligt Forfald, som kan times enhver af os her. Men derfor ingen Modløshed, Kammerater! Ingen har sat Livet ind for en bedre Sag. Det gjør Modet stærkt og Huggene haarde.

Folkene.

Det er Sandhed!

Corbizio.

De er neppe mandstærkere end vi; men selv om saa var, saa tæller en god Stridsmand aldrig Fjendens Antal.

Folkene.

Det gjør vi heller ikke!

Corbizio.

Det véd jeg, derfor siger jeg det. Men nu i Skjul, hver paa sin Post. Jeg bliver her, til de komme; de maa strax være her. Spred jer og gjør ingen Opsigt. Mørket er en god Ven nu. Hold Kapperne for Sværdene, at de ikke klirre.

Folkene.

Vel!

Corbizio.

Giv saa nøje Agt. Vor Herre er en stærk Mand og kan føre mere til Sejer end dette her. Giv mig Haanden, før I gaa, hver især, et Vennehaandtryk taler bedre end mange Ord. Her, Kammerat! — og du — du — ingen Taare nu, vi vil nok mødes igjen med Smil. Og du der! — Saa! Tak, alle! Farvel, Folk, gaa nu med Gud! De gaa.

Og nu, Catella, i vor Elskovs Navn besværges jeg dig, gaa, forlad mig dog og hold dig borte, langt fra dette Sted, hvor der skal strides. Tanken om din Nærhed og om at noget ondt dig kunde ramme vil lamme Kraften i min Arm. O hør mig! hvis Kjærlighed kan Kjærlighed forstaa, du vil forstaa mig. Gaa, min elskte, nu og tøv ved Porten; snart med Herrens Hjælp skal jeg og han, som jeg vil kæmpe for, dig møde dér, og da fra Florents bort, hvor Sorg og Nød og Ufred kun har hjemme, til andre lyse Egne hen, hvor Fred og Kjærlighed kan bo i Hjemmet hos os. Gaa nu, jeg beder!

Catella.

Elskov frygter intet foruden Frygten for at skilles fra den, som dens Længsel gjælder. Jeg vil blive! —

Corbizio.

Vær nu fornuftig! — gaa i Herrens Navn!

Catella.

Hvis du gaar med. — Jeg kan dig ej forlade.
Fly uden Kamp med mig fra Florents nu.

Corbizio.

Catella, frist mig ikke! ingen Mand
for Elskov ene leve tør, og derfor
jeg drager ej fra Florents, før jeg har
endnu engang sat Livet ind for ham.
Gaa nu, Catella! men et Kys forinden.

Catella.

Hvor Mændene tyrannisere Kvinden;
dér har du det! du haarde! — tøv ej længe,
thi ellers vil min Uro Hjertet sprænge.

Corbizio.

Jeg nødes vel til Skyndsomhed, du kjære,
hvis ej min Elskov Spore nok vil være.
Du véd, jeg elsker mer end alle Mænd!

Catella.

O lad mig blive, nægt det ikke, Ven!
Sæt Døden traf dig! o jeg kan ej gaa.

Corbizio.

Min Arm er stærk, og Gud vil for mig slaa.
Frygt ej, Catella!

Catella.

Men jeg elsker dig!
haardhjertet var det at bortstøde mig.

Corbizio.

Du lille Nar! du maa ej Tiden spille —
o hjælp os Gud, nu er det alt forsilde.
Dér er de, ser du.

Catella.

O!

Corbizio.

Kom nu afsted!

thi Døden lurder alt i vore Fjed. — De gaa.

Giuliano kommer ind, fulgt af bevæbnede Folk, der danne en Kreds om Savonarola, Domenico og Silvestro, som med Lænker om Hænderne føres bort.

Giuliano.

Var der ikke nogen dér?

Første Vagt.

Jeg syntes det.

Anden.

Indbildning, Kammerat, er en mærkelig Ting, for den kan faa en Faarekylling til at brøle som en Løve. Her er jo ikke mere end bag paa min Haand, ser du.

Første.

Var det maaske ogsaa Indbildning, du? den Raslen dér, hvad?

Anden.

Det lader jeg staa hen, til jeg ser det. (til Savonarola.) Du har da aldrig kaldt paa en Engel for at løse de Lænker dér?

Savonarola.

Min Engel er hos mig, men du ser ham ikke, Mand!

Anden.

Saa bryder jeg mig ikke om ham, for han gjør da ingen Skade saa længe.

Savonarola.

Men han ser dig og græder for dit haarde Hjer-
tes Skyld.

Anden.

Lad ham græde, til du drukner, saa slipper du
for at blive brændt, det kan du da takke mig for.

Tredie.

Stille, du! ellers skal mine Næver tale med dig.
Vi har Ordre til at føre ham til Fængselet, men
ikke til at haane en slagen Mand, véd du det, du.
Gjør nu kun, som jeg siger, og ikke et Ord mere,
du kjender mig jo.

Anden.

Naa, naa, Broder hidsig, ikke saa prikken!
Kom saa.

Giuliano.

Hav Øjnene med jer paa Vejen, noget er der.
Man kan aldrig vide, hvad ske kan. Han har jo
Venner endnu, som kunde — men gaa kun!

De gaa.

En Pibe lyder, derpaa Vaabenlarm. Corbizio
kommer ind.

Giuliano.

Ha!

Corbizio.

Giv dig!

Giuliano.

Du, Corbizio, min Fjende!

O, »giv dig«, ha! ja Døden, naar du ønsker.

De kæmpe.

Corbizio.

Jeg siger endnu engang: giv dig, eller
jeg sender dig til Helved, før du vil det.

Giuliano.

Slaa kun, men ti, din Stemme mer mig martrer
end dine Hug. O endelig kan jeg
opgjøre Regningen med dig.

Corbizio.

Nu vogt dig!

Catella kommer og vil trænge sig imellem.

Catella.

Corbizio! Madonna, hjælp os nu!

Corbizio.

O! o! gaa dog!

Giuliano.

Af Vejen, Dreng!

Catella.

Nej, nej!

hold inde!

Giuliano.

Hvad! tag det! (han saarer hende.) Nu
du! forsvar dig!

Corbizio

slaar ham Kaarden af Haanden.

Véd du, hvem du har fældet dér?

Giuliano.

Hvad saa!

Han hører med til dine, det er nok!

Catella.

Corbizio, jeg dør!

Corbizio

knæler ned for hende.

Catella, elskte!

Giuliano.

Du lyver! — ve mig! — dræbt! — Catella!
dræbt! —

Catella! Catella! Catella! (synker til Jorden.)

Catella.

Corbizio, tilgiv ham, han har elsket
og elsket meget, tror du ikke?

Corbizio.

Ak!

Catella.

Min Moder! o! — saa hils dem begge fra mig
og bed dem at tilgive deres Datter,
jeg elsked dem — men elskede dig mere! —
jeg angrer det dog ej, Corbizio,
du var mig alt! — hold Armen fast om mig!
o fastere, Ven! fastere, saa! saa!
nu hviler jeg saa godt. Kys mig, du kjære!
min Sjæl dit Kys skal med til Himlen bære!
(hun dør.)

Corbizio.

Der døde Livets Fryd for mig! Farvel!
en stakket Vandring end i denne Ørk,
og saa afsted, afsted! fra denne Jord,
hvor Had og Avind, Fredløshed kun bor.

Første Vagt kommer ind.

Hvor er vor Hovedsmand?

Corbizio.

Dér, dér!

Giuliano rejser sig.

Hvad vil du?

Vagten.

Hvorledes! er I saaret?

Giuliano.

Nej! — hvad vil du?

Vagten.

Fortælle jer, at vi har slaaet dem
og drevet dem paa Flugt. To blev paa Pladsen.
Af vore faldt kun én, den Mand, der haaned
Savonarola. Selv er han alt bragt
i Sikkerhed bag Fængslets Gitter. Ja,
det er det hele.

Giuliano.

Godt! — gaa kun! — jeg kommer.

Dog bi! — nej gaa! — jo bring en Baare hid
og nogle Mænd. Gaa nu!

Vagten.

Hvem ligger dér?

Giuliano.

Gaa, siger jeg!

Vagten.

Nu vel, jeg lyder, Herre! (gaar.)

Giuliano.

Corbizio!

Corbizio.

Hvad vil du?

Giuliano.

Bede dig

at gjøre mig en Venskabs Tjeneste,
som falder Fjender let. Stød dette Sværd
dybt i mit Bryst, befri min syge Sjæl
fra Jordelivets endeløse Kvaler.

Med Tak jeg tager Døden af din Haand;
thi ingen har jeg saaret mer end dig.

Gav du mig Døden, tror jeg Dødens Rædsel
ej blev saa grufuld, som min Skyld fortjener.

Dér! største Fjende, dog min sidste Ven!

Stød nu, men sikkert, dybt!

Corbizio

holder Sværdet et Øjeblik i sin Haand, kaster det
saa bort.

Nej, Giuliano!

Min Sorg er altfor stor og indholdsrig,
mit Hjerte har ej Plads engang til Had.

Hun tilgav dig — jeg gjør som hun — men gaa,
og lad mig aldrig se dit Ansigt mere.

Profeten talte sandt, da han forkyndte,
du var din gode Skjæbnes værste Fjende.

Gaa nu! Farvel! og Herren dig tilgive,
hvad du har gjort mod mig!

Giuliano.

Corbizio! —

Saa gaar jeg fredløs om paa Jordens Kreds,
til én faar Lyst til dette usle Liv,
lad ham da tage det! — Men jeg vil dog,
for at faa Kraft til denne tunge Vandring,

blot røre ved den Haand, jeg Døden gav,
med mine Læber, saa — o ja! saa gaar jeg.

Corbizio.

Nej, vov ej det! forstyr ej Dødens Fred
med end en Udaad. Gaa! jeg byder her.

Giuliano.

Lyksalig du, skjøndt al din Fryd er død!
Hun elsked dig — du kjender ej til Nød.

(gaar ud.)

Corbizio alene.

Almægtige! hvorledes skal jeg finde
din Kjærlighed i det, der ramte hende? —
Catella! — o! — min Brud, mit Liv, min Lyst! —
med dig dør Glæden ud i dette Bryst.

Folk komme ind med en Baare.

Første.

Her er det! dér ligger han!

Anden.

En skjægløs Hage og dog allerede saa gode
Venner med Døden, stakkels Fyr! Jeg vilde ikke
være i Savonarolas Sted for meget, for det kommer
dog altsammen paa hans Hoved. Sæt Baaren her!
jeg tager den Fyr paa min Samvittighed.

Corbizio.

Gaa bort med dig! lad mig! (tager Liget; for sig.)

Sorg uden Navn!

for sidste Gang jeg tager dig i Favn.

(lægger det paa Baaren.)

Anden sagte.

Han græder, du!

Første ligeledes.

Tys! lad os tie her, det er det fornuftigste, mener jeg.

Anden ligeledes.

Kan nok være.

Corbizio.

Bær denne til Albizzis Gaard! — Tag her! —

(kaster Guld til dem.)

Tal intet Ord, før I har sat den dér.

(De gaa ud.)

Torvet. I Baggrunden en Tribune, paa hvilken Kardinalen og Veri af Medici have Plads Nedenfor Francesco og Raadsherrerne. Soldater og Folket omgive dem. Ved Siden staar Popoleschi for sig selv. Tilhøjre bag Scenen Baalet, hvis Flammer lyse ind over den.

Tilvenstre Savonarola, Domenico og Silvestro med bundne Hænder.

Medici.

Da Loven nu har talt sit sidste Ord igjennem Florents' Raad, som dømte disse, Savonarola dér, Domenico, Silvestro, alle Brødre fra San Marco, ved Dommen, som er kundgjort nu for Folket, til her paa Florents' Torv for Folkets Aasyn at lide Døden paa det rejste Baal, saa er dens Gjærning endt, og Kirken skal igjennem Kardinalen fælde nu

Skilsmisdommen mellem dem og den.

(til Soldaterne.) Før Fangerne for Kardinalen frem.
(stiger ned.)

Savonarola, Domenico og Silvestro føres frem foran
Tribunen.

Kardinalen.

Hør da, hvad Kirken eder nu forkynder.

Savonarola.

Tilstaa mig blot et Ord, førend I taler!

I Herrens Navn jeg beder jer.

Kardinalen.

Saa tal!

Savonarola.

Jeg beder jer om Medynk ej for mig,
men for de to, som staa her ved min Side.
Hvis de har fejlet, bærer jeg jo Skylden,
lad mig alene Straffen derfor bære,
vis Naade imod dem og skaan dem.

Kardinalen.

Nej!

Savonarola.

I denne Stund staar I som Kirkens Talsmand,
og Kirkens Grundvold er dog Kjærlighed;
tænk dog paa det, hvis I forlanger Naade
for Herrens Dom engang og tænk dog paa,
hvad Kongen svared den gjældbundne Tjener.

Kardinalen.

Tal ikke mer, vanhellige!

Domenico til Savonarola.

o stands!

Bedrøv mig ej ved mer for mig at bede,
jeg kjender intet Liv foruden dig,
Jeg følger dig saa sejrsglad, min Mester,
hvor du gaar hen, dér maa der saligt være.

Silvestro.

Bed ej for mig, jeg stolt vil Døden lide,
thi Vejen skal jeg vandre ved din Side.

Savonarola.

Den største Glæde, Livet har mig skjænket,
den skjænked det mig i min sidste Stund.
(til Kardinalen.) Jeg beder ikke mer — gjør eders
Gjerning! —

Kardinalen.

Det vil jeg, ja! — Hør mig! I Pavens Navn
jeg skiller eder fra den sejrende
og sande Kirke.

Savonarola.

Nej, det kan I ikke.

Fra Kirkens Strid og korte Løb paa Jorden
kan I os skille nu, ej fra dens Sejer;
Retfærdighedens Krands hos Herren findes,
I véd ej, om hvis Hoved den skal bindes.

Kardinalen.

Døvt er mit Øre for din Kjættertale. —
Affør dem deres Ordensklæder nu.

Savonarola

idet man tager hans Kutte fra ham.
Ved Herrens Naade blev den skjænket mig,
og pletfri har jeg baaret den til nu.

de førstefødte. I mit Hus har den
begyndt sin Vandring. O, mit Barn er dræbt!

Folket.

Ve os! frels os nu!

Popoleschi for sig selv.

Jeg undte ham at vinde Livets Krone.

Sismonda,

der med Ansigtet vendt imod Baalet har knælet i stille

Bøn, rejser sig og kaster sig til Albizzis Bryst, som
sammensunken staar hos hende.

Nu græde Englene for Herrens Trone.

BAGGESENS UDVALGTE DIGTE ved Kr. Arentzen	3.
BØDTCHERS DIGTE, ældre og nyere. Indb. . . .	4.
DROZ (GUSTAVE) MIRAKLET, en Nutidsroman	4.
DROZ (GUSTAVE) „UNDER FIRE ØJNE“	3.
EWALD (JOH.) UDVALGTE SKRIFTER	3.
FEUILLET. ÆGTESKAB I DEN FORN. VERDEN	2.
GANDRUP. SAVONAROLA; Tragedie i 5 Acter.	2.
GOLDSCHMIDT. EN JØDE. Anden Udgave . . .	5.
GOLDSCHMIDT. HJEMLØS. 3 Bind	10.
GOLDSCHMIDT. SVEDENBORGS UNGDOM . . .	1.
MANZONI. DE TROLOVEDE. 7 Kr., eleg. indb.	9.
MÉRIMÉE. UDVALGTE NOVELLER ved Kr. Ring	3.
MILL (JOHN STUART.) OM FRIHEDEN. 2 Oplag	1.
MOLIÈRES LYSTSPIL; fuldstændig dansk Udgave	15.
OSSIANS DIGTE ved F. L. Mynster (indb. 6 K. 50 Ø.)	5.
OTTO (C) BALTHASAR BANGS SELVBIOGRAFI	2.
ROBERT BRUCE, Drama i 5 Acter	2.
SCHWANENFLÜGEL. HENRIK WERGELAND	5.

**PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET**

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 12 01 06 008 2